八十卷本：第三十七卷至第四十卷

大方广佛华严经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
香赞 ..... - 1 -
开经偈 ..... - 1 -
大方广佛华严经卷第三十七 ..... - 2 -
十地品第二十六之四 ..... - 2 -
补阙真言 ..... - 27 -
举赞 ..... - 27 -
举字母赞 ..... - 27 -
华严字母 ..... - 28 -
回向偈 ..... - 29 -
大方广佛华严经卷第三十八 ..... - 30 -
十地品第二十六之五 ..... - 30 -
补阙真言 ..... - 59 -
举赞 ..... - 59 -
举字母赞 ..... - 59 -
华严字母 ..... - 60 -
回向偈 ..... - 61 -
大方广佛华严经卷第三十九 ..... - 62 -
十地品第二十六之六 ..... - 62 -
补阙真言 ..... - 91 -
举赞 ..... - 91 -
举字母赞 ..... - 91 -
华严字母 ..... - 92 -
回向偈 ..... - 93 -
大方广佛华严经卷第四十 ..... - 94 -
十定品第二十七之一 ..... - 94 -
补阙真言 ..... - 113 -
举赞 ..... - 113 -
举字母赞 ..... - 113 -
华严字母 ..... - 114 -
回向偈 ..... - 115 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò　fǎ jiè méngxūn　zhū fó hǎi huì xī yáowén　suí chù
炉香乍爇. 法界蒙薰. 诸佛海会悉遥闻. 随处
jié xiángyún　chéng yì fāng yīn　zhū fó xiànquánshēn
结祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ　bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法　百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí　yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持　愿解如来真实义

ná mó dà fāngguǎng fó huāyánjīng
南无大方 广 佛华严经（合掌三称）

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí qī

大方广佛华严经卷第三十七

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[1]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī sì

十地品第二十六之四

pú sà jì wén zhū shèng xíng
菩萨既闻诸胜行

qí xīn huān xǐ yù miào huā
其心欢喜雨妙华

fàng jìng guāng míng sàn bǎo zhū
放净光明散宝珠

gòngyǎng rú lái chēngshànshuō
供养如来称善说

bǎi qiān tiān zhòng jiē xīn qìng
百千天众皆欣庆

gòng zài kōngzhōng sànzhòngbǎo
共在空中散众宝

huāmányīng luò jí chuáng fān
华鬘璎珞及幢幡

bǎo gài tú xiāng xián gòng fó
宝盖涂香咸供佛

zì zài tiān wáng bìng juàn shǔ
自在天王并眷属

xīn shēnghuān xǐ zhùkōngzhōng
心生欢喜住空中

sàn bǎochéngyún chí gòngyǎng
散宝成云持供养

zàn yán fó zǐ kuài xuān shuō
赞言佛子快宣说

wú liàng tiān nǚ kōngzhōng zhù
无量天女空中住

gòng yǐ yuè yīn gē zàn fó
共以乐音歌赞佛

yīn zhōng xī zuò rú shì yán
音中悉作如是言

fó yǔ néng chú fán nǎo bìng
佛语能除烦恼病

fǎ xìng běn jì wú zhū xiàng
法性本寂无诸相

yóu rú xū kōng bù fēn bié
犹如虚空不分别

chāo zhū qǔ zhuó jué yán dào
超诸取著绝言道

zhēn shí píngděng cháng qīng jìng
真实平等常清净

ruò néng tōng dá zhū fǎ xìng
若能通达诸法性

yú yǒu yú wú xīn bú dòng
于有于无心不动

wèi yù jiù shì qín xiū xíng
为欲救世勤修行

cǐ fó kǒu shēng zhēn fó zǐ
此佛口生真佛子

bù qǔ zhòngxiàng ér xíng shī
不取众相而行施

běn jué zhū è jiān chí jiè
本绝诸恶坚持戒

[1] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

jiě fǎ wú hài cháng kān rěn　zhī fǎ xìng lí jù jīng jìn
解法无害常堪忍　知法性离具精进

yǐ jìn fán nǎo rù zhū chán　shàn dá xìng kōng fēn bié fǎ
已尽烦恼入诸禅　善达性空分别法

jù zú zhì lì néng bó jì　miè chú zhòng è chēng dà shì
具足智力能博济　灭除众恶称大士

rú shì miào yīn qiānwànzhǒng　zàn yǐ mò rán zhān yǎng fó
如是妙音千万种　赞已默然瞻仰佛

jiě tuō yuè yǔ jīn gāng zàng　yǐ hé xíng xiàng rù hòu dì
解脱月语金刚藏　以何行相入后地

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuōyuè pú sà yán　fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǐ jù zú dì wǔ dì　yù rù dì liù xiànqián dì
菩萨摩诃萨已具足第五地，欲入第六现前地，

dāngguānchá shí píngděng fǎ　hé děngwéi shí　suǒ wèi yī qiè fǎ wú
当观察十平等法。何等为十？所谓一切法无

xiàng gù píngděng　wú tǐ gù píngděng　wú shēng gù píngděng　wú miè
相故平等，无体故平等，无生故平等，无灭

[2]gù píngděng　běn lái qīngjìng gù píngděng　wú xì lùn gù píngděng
故平等，本来清净故平等，无戏论故平等，

wú qǔ shě gù píngděng　jì jìng gù píngděng　rú huàn　rú mèng
无取舍故平等，寂静故平等，如幻、如梦、

rú yǐng　rú xiǎng　rú shuǐzhōngyuè　rú jìngzhōngxiàng　rú yàn
如影、如响、如水中月、如镜中像、如焰、

rú huà gù píngděng　yǒu　wú bú èr gù píngděng　pú sà rú shì guān
如化故平等，有、无不二故平等。菩萨如是观

yī qiè fǎ zì xìngqīngjìng　suí shùn wú wéi　dé rù dì liù xiànqián dì
一切法自性清净，随顺无违，得入第六现前地，

dé míng lì suí shùnrěn　wèi dé wú shēng fǎ rěn
得明利随顺忍，未得无生法忍。

fó zǐ　cǐ pú sà mó hē sà rú shì guān yǐ　fù yǐ dà
“佛子！此菩萨摩诃萨如是观已，复以大

bēi wéishǒu　dà bēi zēngshàng　dà bēi mǎn zú　guān shì jiānshēngmiè
悲为首、大悲增上、大悲满足，观世间生灭，

zuò shì niàn　shì jiānshòushēng jiē yóuzhuó wǒ　ruò lí cǐ zhuó　zé
作是念：‘世间受生皆由著我，若离此著，则

[2] 丽本：成；永乐北藏本及龙藏本：灭

wú shēng chù ， fù zuò shì niàn fán fū wú zhì zhí zhuó yú wǒ
无 生 处。’ 复作是念： ‘凡夫无智，执 著 于我，

cháng qiú yǒu wú bú zhèng sī wéi qǐ yú wàng xíng xíng yú xié
常 求有、无，不 正 思惟，起于 妄 行，行于邪

dào zuì xíng fú xíng bú dòng xíng jī jí zēng zhǎng yú zhū xíng
道；罪行、福行、不 动 行，积集 增 长，于诸行

zhōng zhí xīn zhǒng zǐ yǒu lòu yǒu qǔ fù qǐ hòu yǒu shēng jí lǎo sǐ
中 植心 种 子，有漏有取，复起后有 生 及老死。

suǒ wèi yè wéi tián shí wéi zhǒng wú míng àn fù ài shuǐ wéi rùn
所谓业为田，识为 种 ，无明暗覆，爱水为润，

wǒ màn gài guàn jiàn wǎng zēng zhǎng shēng míng sè yá míng sè zēng
我慢溉灌，见 网 增 长，生 名色芽，名色增

zhǎng shēng wǔ gēn zhū gēn xiāng duì shēng chù chù duì shēng shòu shòu
长 生 五根，诸根 相 对 生 触，触对 生 受，受

hòu xī qiú shēng ài ài zēng zhǎng shēng qǔ qǔ zēng zhǎng shēng yǒu
后希求 生 爱，爱增 长 生 取，取增 长 生 有；

yǒu shēng yǐ yú zhū qù zhōng qǐ wǔ yùn shēn míng shēng shēng yǐ
有 生 已，于诸趣 中 起五蕴身，名 生 ； 生 已

shuāi biàn wéi lǎo zhōng mò wéi sǐ yú lǎo sǐ shí shēng zhū rè nǎo
衰 变为老，终 歿为死。于老死时，生 诸热恼；

yīn rè nǎo gù yōu chóu bēi tàn zhòng kǔ jiē jí cǐ yīn yuán gù
因热恼故，忧 愁 悲叹，众 苦皆集。此因 缘 故，

jí wú yǒu jí zhě rèn yùn ér miè yì wú miè zhě ， pú sà rú shì suí
集无有集者，任运而灭亦无灭者。’ 菩萨如是随

shùn guān chá yuán qǐ zhī xiàng fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò
顺 观 察 缘 起之 相 。佛子！ 此菩萨摩诃萨复作

shì niàn yú dì yī yì dì bù liǎo gù míng wú míng suǒ zuò yè
是念： ‘于第一义谛不了故，名无明，所作业

guǒ shì xíng xíng yī zhǐ chū xīn shì shí yǔ shí gòng shēng sì qǔ yùn wéi
果是行，行依止初心是识，与识共 生 四取蕴为

míng sè míng sè zēng zhǎng wéi liù chù gēn jìng shí sān shì hé hé
名 色，名 色 增 长 为六处，根、境、识三事和合

shì chù chù gòng shēng yǒu shòu yú shòu rǎn zhuó shì ài ài zēng zhǎng
是触，触共 生 有受，于受染著是爱，爱增 长

shì qǔ qǔ suǒ qǐ yǒu lòu yè wéi yǒu cóng yè qǐ yùn wéi shēng yùn
是取，取所起有漏业为有，从 业起蕴为 生 ，蕴

shú wéi lǎo yùn huài wéi sǐ sǐ shí lí bié yú mí tān liàn xīn xiōng
熟为老，蕴坏为死；死时离别，愚迷贪恋，心 胸

fán mèn wéi chóu tì sì zī jiē wéi tàn zài wǔ gēn wéi kǔ zài yì dì
烦闷为愁，涕泗咨嗟为叹，在五根为苦，在意地
wéi yōu yōu kǔ zhuǎn duō wéi nǎo rú shì dàn yǒu kǔ shù zēng zhǎng wú
为忧，忧苦转多为恼。如是但有苦树增长，无
wǒ wú wǒ suǒ wú zuò wú shòu zhě fù zuò shì niàn ruò
我、无我所，无作、无受者。’复作是念：‘若
yǒu zuò zhě zé yǒu zuò shì ruò wú zuò zhě yì wú zuò shì dì yī
有作者，则有作事；若无作者，亦无作事，第一
yì zhōng jù bù kě dé fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù zuò shì
义中俱不可得。’佛子！此菩萨摩诃萨复作是
niàn sān jiè suǒ yǒu wéi shì yī xīn rú lái yú cǐ fēn bié yǎn shuō
念：‘三界所有，唯是一心。如来于此分别演说
shí èr yǒu zhī jiē yī yī xīn rú shì ér lì hé yǐ gù suí shì
十二有支，皆依一心，如是而立。何以故？随事
tān yù yǔ xīn gòng shēng xīn shì shí shì shì xíng yú xíng mí huò shì
贪欲与心共生，心是识，事是行，于行迷惑是
wú míng yǔ wú míng jí xīn gòng shēng shì míng sè míng sè zēng zhǎng shì
无明，与无明及心共生是名色，名色增长是
liù chù liù chù sān fēn hé wéi chù chù gòng shēng shì shòu shòu wú yàn
六处，六处三分合为触，触共生是受，受无厌
zú shì ài ài shè bù shě shì qǔ bǐ zhū yǒu zhī shēng shì yǒu yǒu suǒ
足是爱，爱摄不舍是取，彼诸有支生是有，有所
qǐ míng shēng shēng shú wéi lǎo lǎo huài wéi sǐ
起名生，生熟为老，老坏为死。’

fó zǐ cǐ zhōng wú míng yǒu èr zhǒng yè yī lìng zhòng
“佛子！此中无明有二种业，一令众
shēng mí yú suǒ yuán èr yǔ xíng zuò shēng qǐ yīn xíng yì yǒu èr zhǒng
生迷于所缘，二与行作生起因。行亦有二种
yè yī néng shēng wèi lái bào èr yǔ shí zuò shēng qǐ yīn shí yì yǒu
业，一能生未来报，二与识作生起因。识亦有
èr zhǒng yè yī lìng zhū yǒu xiāng xù èr yǔ míng sè zuò shēng qǐ yīn
二种业，一令诸有相续，二与名色作生起因。
míng sè yì yǒu èr zhǒng yè yī hù xiāng zhù chéng èr yǔ liù chù zuò
名色亦有二种业，一互相助成，二与六处作
shēng qǐ yīn liù chù yì yǒu èr zhǒng yè yī gè qǔ zì jìng jiè èr
生起因。六处亦有二种业，一各取自境界，二
yǔ chù zuò shēng qǐ yīn chù yì yǒu èr zhǒng yè yī néng chù suǒ yuán
与触作生起因。触亦有二种业，一能触所缘，

èr yǔ shòuzuòshēng qǐ yīn shòu yì yǒu èr zhǒng yè yī néng lǐngshòu
二与受作生起因。受亦有二种业，一能领受

ài zēngděng shì èr yǔ ài zuòshēng qǐ yīn ài yì yǒu èr zhǒng yè
爱憎等事，二与爱作生起因。爱亦有二种业，

yī rǎnzhuó kě ài shì èr yǔ qǔ zuòshēng qǐ yīn qǔ yì yǒu èr zhǒng
一染著可爱事，二与取作生起因。取亦有二种

yè yī lìng zhū fánnǎoxiāng xù èr yǔ yǒuzuòshēng qǐ yīn yǒu yì
业，一令诸烦恼相续，二与有作生起因。有亦

yǒu èr zhǒng yè yī néng lìng yú yú qù zhōngshēng èr yǔ shēngzuò
有二种业，一能令于余趣中生，二与生作

shēng qǐ yīn shēng yì yǒu èr zhǒng yè yī néng qǐ zhū yùn èr yǔ
生起因。生亦有二种业，一能起诸蕴，二与

lǎo zuòshēng qǐ yīn lǎo yì yǒu èr zhǒng yè yī lìng zhū gēnbiàn yì
老作生起因。老亦有二种业，一令诸根变异，

èr yǔ sǐ zuòshēng qǐ yīn sǐ yì yǒu èr zhǒng yè yī nénghuàizhū xíng
二与死作生起因。死亦有二种业，一能坏诸行，

èr bù jué zhī gù xiāng xù bù jué
二不觉知故相续不绝。

fó zǐ cǐ zhōng wú míngyuánxíng nǎi zhì shēngyuán lǎo sǐ
“佛子！此中无明缘行，乃至生缘老死

zhě yóu wú míng nǎi zhì shēngwéiyuán lìng xíng nǎi zhì lǎo sǐ bú duàn
者，由无明乃至生为缘，令行乃至老死不断，

zhù chéng gù wú míngmiè zé xíngmiè nǎi zhì shēngmiè zé lǎo sǐ miè zhě
助成故。无明灭则行灭，乃至生灭则老死灭者，

yóu wú míng nǎi zhì shēng bù wéiyuán lìng zhū xíng nǎi zhì lǎo sǐ duànmiè
由无明乃至生不为缘，令诸行乃至老死断灭，

bú zhù chéng gù fó zǐ cǐ zhōng wú míng ài qǔ bú duàn shì
不助成故。佛子！此中无明、爱、取不断是

fánnǎodào xíng yǒu bú duàn shì yè dào yú fēn bú duàn shì kǔ dào
烦恼道，行、有不断是业道，余分不断是苦道；

qiánhòu jì fēn bié miè sān dàoduàn rú shì sāndào lí wǒ wǒ suǒ
前后际分别灭三道断，如是三道离我、我所，

dànyǒushēngmiè yóu rú shù lú fù cì wú míngyuánxíngzhě shì
但有生灭，犹如束芦。复次，无明缘行者，是

guānguò qù shí nǎi zhì shòu shì guānxiàn zài ài nǎi zhì yǒu shì
观过去；识乃至受，是观现在；爱乃至有，是

guānwèi lái yú shì yǐ hòu zhǎnzhuǎnxiāng xù wú míngmièxíngmiè
观未来。于是以后，展转相续。无明灭行灭

zhě shì guān dài duàn fù cì shí èr yǒu zhī míng wéi sān kǔ cǐ
者，是观待断。复次，十二有支名为三苦，此

zhōng wú míng xíng nǎi zhì liù chù shì xíng kǔ chù shòu shì kǔ kǔ
中无明、行乃至六处是行苦，触、受是苦苦，

yú shì huài kǔ wú míng miè xíng miè zhě shì sān kǔ duàn fù cì
余是坏苦；无明灭行灭者，是三苦断。复次，

wú míng yuán xíng zhě wú míng yīn yuán néng shēng zhū xíng wú míng miè xíng
无明缘行者，无明因缘能生诸行；无明灭行

miè zhě yǐ wú wú míng zhū xíng yì wú yú yì rú shì yòu wú míng
灭者，以无无明，诸行亦无，余亦如是。又无明

yuán xíng zhě shì shēng xì fù wú míng miè xíng miè zhě shì miè xì fù
缘行者，是生系缚；无明灭行灭者，是灭系缚。

yú yì rú shì yòu wú míng yuán xíng zhě shì suí shùn wú suǒ yǒu guān
余亦如是。又无明缘行者，是随顺无所有观；

wú míng miè xíng miè zhě shì suí shùn jìn miè guān yú yì rú shì
无明灭行灭者，是随顺尽灭观。余亦如是。

fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì shí zhǒng nì shùn guān zhū
“佛子！菩萨摩诃萨如是十种逆顺观诸

yuán qǐ suǒ wèi yǒu zhī xiāng xù gù yī xīn suǒ shè gù zì yè chā
缘起。所谓有支相续故，一心所摄故，自业差

bié gù bù xiāng shě lí gù sān dào bú duàn gù guān guò qù xiàn
别故，不相舍离故，三道不断故，观过去、现

zài wèi lái gù sān kǔ jù jí gù yīn yuán shēng miè gù shēng miè
在、未来故，三苦聚集故，因缘生灭故，生灭

xì fù gù wú suǒ yǒu jìn guān gù
系缚故，无所有、尽观故。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì shí zhǒng xiàng guān zhū
“佛子，菩萨摩诃萨以如是十种相观诸

yuán qǐ zhī wú wǒ wú rén wú shòu mìng zì xìng kōng wú zuò
缘起，知无我、无人、无寿命、自性空、无作

zhě wú shòu zhě jí dé kōng jiě tuō mén xiàn zài qián guān zhū yǒu zhī
者、无受者，即得空解脱门现在前。观诸有支

jiē zì xìng miè bì jìng jiě tuō wú yǒu shǎo fǎ xiāng shēng jí shí dé
皆自性灭，毕竟解脱，无有少法相生，即时得

wú xiàng jiě tuō mén xiàn zài qián rú shì rù kōng wú xiàng yǐ wú yǒu
无相解脱门现在前。如是入空、无相已，无有

yuàn qiú wéi chú dà bēi wéi shǒu jiào huà zhòng shēng jí shí dé wú
愿求，唯除大悲为首，教化众生，即时得无

yuàn jiě tuō ménxiàn zài qián pú sà rú shì xiū sān jiě tuō mén lí bǐ
愿解脱门现在前。菩萨如是修三解脱门，离彼、

wǒ xiǎng lí zuò zhě shòu zhě xiǎng lí yǒu wú xiǎng
我想，离作者、受者想，离有、无想。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dà bēi zhuǎnzēng jīng qín xiū
“佛子！此菩萨摩诃萨大悲转增，精勤修

xí wèi wèimǎn pú tí fēn fǎ lìng yuánmǎn gù zuò shì niàn yī
习，为未满菩提分法令圆满故，作是念：‘一

qiè yǒu wéi yǒu hé hé zé zhuǎn wú hé hé zé bù zhuǎn yuán jí zé
切有为，有和合则转，无和合则不转；缘集则

zhuǎn yuán bù jí zé bù zhuǎn wǒ rú shì zhī yǒu wéi fǎ duō zhū guò
转，缘不集则不转。我如是知有为法多诸过

huàn dāngduàn cǐ hé hé yīn yuán rán wèi chéng jiù zhòngshēng gù
患，当断此和合因缘；然为成就众生故，

yì bú bì jìng miè yú zhū xíng fó zǐ pú sà rú shì guāncháyǒu
亦不毕竟灭于诸行。’佛子！菩萨如是观察有

wéi duō zhū guò è[3] wú yǒu zì xìng bù shēng bú miè ér héng qǐ dà
为多诸过恶[3]，无有自性，不生不灭，而恒起大

bēi bù shě zhòngshēng jí dé bō rě bō luó mì xiànqián míng wú
悲，不舍众生，即得般若波罗蜜现前，名无

zhàng ài zhì guāngmíng chéng jiù rú shì zhì guāngmíng yǐ suī xiū xí
障碍智光明。成就如是智光明已，虽修习

pú tí fēn yīn yuán ér bú zhù yǒu wéi zhōng suī guānyǒu wéi fǎ zì xìng
菩提分因缘而不住有为中，虽观有为法自性

jì miè yì bú zhù jì miè zhōng yǐ pú tí fēn fǎ wèi yuánmǎn gù
寂灭亦不住寂灭中，以菩提分法未圆满故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànqián dì dé rù kōngsānmèi zì
“佛子！菩萨住此现前地，得入空三昧，自

xìngkōngsānmèi dì yī yì kōngsānmèi dì yī kōngsānmèi dà kōng
性空三昧、第一义空三昧、第一空三昧、大空

sānmèi hé kōngsānmèi qǐ kōngsānmèi rú shí bù fēn bié kōngsān
三昧、合空三昧、起空三昧、如实不分别空三

mèi bù shě lí kōngsānmèi lí bù lí kōngsānmèi cǐ pú sà dé rú
昧、不舍离空三昧、离不离空三昧。此菩萨得如

shì shí kōngsānmèiménwéishǒu bǎi qiānkōngsānmèi jiē xī xiànqián rú
是十空三昧门为首，百千空三昧皆悉现前；如

[3] 丽本：患；永乐北藏本及龙藏本：惡

shì shí wú xiàng shí wú yuàn sān mèimén wéi shǒu bǎi qiān wú xiàng
是十无相、十无愿三昧门为首，百千无相、
wú yuàn sān mèimén jiē xī xiànqián
无愿三昧门皆悉现前。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànqián dì fù gèng xiū xí mǎn zú
“佛子！菩萨住此现前地，复更修习满足
bù kě huài xīn jué dìng xīn chúnshàn xīn shènshēn xīn bú tuì zhuǎn
不可坏心、决定心、纯善心、甚深心、不退转
xīn bù xiū xī xīn guǎng dà xīn wú biān xīn qiú zhì xīn fāng
心、不休息心、广大心、无边心、求智心、方
biàn huì xiāngyìng xīn jiē xī yuánmǎn
便慧相应心，皆悉圆满。

fó zǐ pú sà yǐ cǐ shí xīn shùn fó pú tí bú jù yì
“佛子！菩萨以此十心顺佛菩提，不惧异
lùn rù zhū zhì dì lí èr shèngdào qù yú fó zhì zhū fánnǎo
论，入诸智地，离二乘道，趣于佛智，诸烦恼
mó wú néng jǔ huài zhù yú pú sà zhì huì guāngmíng yú kōng wú xiàng
魔无能沮坏，住于菩萨智慧光明，于空、无相、
wú yuàn fǎ zhōng jiē shàn xiū xí fāngbiàn zhì huì hénggòngxiāngyìng pú
无愿法中皆善修习，方便智慧恒共相应，菩
tí fēn fǎ chángxíng bù shě fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànqián dì zhōng
提分法常行不舍。佛子！菩萨住此现前地中，
dé bō rě bō luó mì xíngzēngshàng dé dì sānmíng lì shùnrěn yǐ yú
得般若波罗蜜行增上，得第三明利顺忍，以于
zhū fǎ rú shí xiàng suí shùn wú wéi gù
诸法如实相随顺无违故。

fó zǐ pú sà zhù cǐ xiànqián dì yǐ yǐ yuàn lì gù dé
“佛子！菩萨住此现前地已，以愿力故，得
jiànduō fó suǒwèijiànduō bǎi fó nǎi zhì jiànduō bǎi qiān yì nà yóu tā
见多佛。所谓见多百佛，乃至见多百千亿那由他
fó xī yǐ guǎng dà xīn shēn xīn gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn
佛。悉以广大心、深心，供养恭敬，尊重赞
tàn yī fú yǐn shí wò jù tāngyào yī qiè zī shēng xī yǐ
叹，衣服、饮食、卧具、汤药，一切资生悉以
fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòngsēng yǐ cǐ shàngēn huí xiàng ē
奉施，亦以供养一切众僧，以此善根回向阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú zhū fó suǒ gōngjìng tīng fǎ wén
耨多罗三藐三菩提。于诸佛所，恭敬听法，闻

yǐ shòu chí dé rú shí sān mèi zhì huì guāng míng suí shùn xiū xíng yì
已受持，得如实三昧智慧光明，随顺修行，忆

chí bù shě yòu dé zhū fó shèn shēn fǎ zàng jīng yú bǎi jié jīng yú
持不舍。又得诸佛甚深法藏，经于百劫，经于

qiān jié nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn
千劫，乃至无量百千亿那由他劫，所有善根转

gèng míng jìng pì rú zhēn jīn yǐ pí liú lí bǎo shuò shuò mó yíng zhuǎn
更明净。譬如真金，以毗琉璃宝数数磨莹，转

gèng míng jìng cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàn gēn yì fù rú shì yǐ fāng biàn
更明净；此地菩萨所有善根亦复如是，以方便

huì suí zhú guān chá zhuǎn gèng míng jìng zhuǎn fù jì miè wú néng
慧，随逐观察，转更明净，转复寂灭，无能

yìng bì pì rú yuè guāng zhào zhòng shēng shēn lìng dé qīng liáng sì
映蔽。譬如月光，照众生身，令得清凉，四

zhǒng fēng lún suǒ bù néng huài cǐ dì pú sà suǒ yǒu shàn gēn yì fù rú
种风轮所不能坏；此地菩萨所有善根亦复如

shì néng miè wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā zhòng shēng fán nǎo chì huǒ
是，能灭无量百千亿那由他众生烦恼炽火，

sì zhǒng mó dào suǒ bù néng huài cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng
四种魔道所不能坏。此菩萨，十波罗蜜中，

bō rě bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū dàn suí lì suí fèn
般若波罗蜜偏多；余非不修，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì liù xiàn qián
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第六现前

dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò shàn huà tiān wáng suǒ zuò zì zài
地。菩萨住此地，多作善化天王，所作自在，

yī qiè shēng wén suǒ yǒu wèn nàn wú néng tuì qū néng lìng zhòng shēng chú
一切声闻所有问难无能退屈，能令众生除

miè wǒ màn shēn rù yuán qǐ bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì
灭我慢、深入缘起。布施、爱语、利行、同事，

rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn jù
如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念具

zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī
足一切种、一切智智。复作是念：‘我当于一

qiè zhòng shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ
切众生中为首、为胜，乃至为一切智智依止

zhě cǐ pú sà ruò qín xíng jīng jìn yú yī niàn qǐng dé bǎi qiān yì
者。’此菩萨若勤行精进，于一念顷，得百千亿

sānmèi nǎi zhì shì xiàn bǎi qiān yì pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ yuàn
三昧，乃至示现百千亿菩萨以为眷属；若以愿

lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù
力自在示现，过于此数，乃至百千亿那由他劫不

néng shǔ zhī
能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

pú sà yuán mǎn wǔ dì yǐ guān fǎ wú xiàng yì wú xìng
菩萨圆满五地已　观法无相亦无性

wú shēng wú miè[4] běn qīng jìng wú yǒu xì lùn wú qǔ shě
无生无灭本清净　无有戏论无取舍

tǐ xiàng jì miè rú huàn děng yǒu wú bú èr lí fēn bié
体相寂灭如幻等　有无不二离分别

suí shùn fǎ xìng rú shì guān cǐ zhì dé chéng rù liù dì
随顺法性如是观　此智得成入六地

míng lì shùn rěn zhì jù zú guān chá shì jiān shēng miè xiàng
明利顺忍智具足　观察世间生灭相

yǐ chī àn lì shì jiān shēng ruò miè chī àn shì wú yǒu
以痴暗力世间生　若灭痴暗世无有

guān zhū yīn yuán shí yì kōng bú huài jiǎ míng hé hé yòng
观诸因缘实义空　不坏假名和合用

wú zuò wú shòu wú sī niàn zhū xíng rú yún biàn xīng qǐ
无作无受无思念　诸行如云遍兴起

bù zhī zhēn dì míng wú míng suǒ zuò sī yè yú chī guǒ
不知真谛名无明　所作思业愚痴果

shí qǐ gòng shēng shì míng sè rú shì nǎi zhì zhòng kǔ jù
识起共生是名色　如是乃至众苦聚

liǎo dá sān jiè yī xīn yǒu shí èr yīn yuán yì fù rán
了达三界依心有　十二因缘亦复然

shēng sǐ jiē yóu xīn suǒ zuò xīn ruò miè zhě shēng sǐ jìn
生死皆由心所作　心若灭者生死尽

wú míng suǒ zuò yǒu èr zhǒng yuán zhōng bù liǎo wéi xíng yīn
无明所作有二种　缘中不了为行因

[4] 丽本：成；永乐北藏本及龙藏本：灭

rú shì nǎi zhì lǎo zhōng mò
如是乃至老终殁

cóng cǐ kǔ shēng wú yǒu jìn
从此苦生无有尽

wú míng wéi yuán bù kě duàn
无明为缘不可断

bǐ yuán ruò jìn xī jiē miè
彼缘若尽悉皆灭

yú chī ài qǔ fán nǎo zhī
愚痴爱取烦恼支

xíng yǒu shì yè yú jiē kǔ
行有是业余皆苦

chī zhì liù chù shì xíng kǔ
痴至六处是行苦

chù shòu zēng zhǎng shì kǔ kǔ
触受增长是苦苦

suǒ yú yǒu zhī shì huài kǔ
所余有支是坏苦

ruò jiàn wú wǒ sān kǔ miè
若见无我三苦灭

wú míng yǔ xíng wéi guò qù
无明与行为过去

shí zhì yú shòu xiàn zài zhuǎn
识至于受现在转

ài qǔ yǒu shēng wèi lái kǔ
爱取有生未来苦

guān dài ruò duàn biān jì jìn
观待若断边际尽

wú míng wéi yuán shì shēng fù
无明为缘是生缚

yú yuán dé lí fù nǎi jìn
于缘得离缚乃尽

cóng yīn shēng guǒ lí zé duàn
从因生果离则断

guān chá yú cǐ zhī xìng kōng
观察于此知性空

suí shùn wú míng qǐ zhū yǒu
随顺无明起诸有

ruò bù suí shùn zhū yǒu duàn
若不随顺诸有断

cǐ yǒu bǐ yǒu wú yì rán
此有彼有无亦然

shí zhǒng sī wéi xīn lí zhuó
十种思惟心离著

yǒu zhī xiāng xù yī xīn shè
有支相续一心摄

zì yè bù lí jí sān dào
自业不离及三道

sān jì sān kǔ yīn yuán shēng
三际三苦因缘生

xì fù qǐ miè shùn wú jìn
系缚起灭顺无尽

rú shì pǔ guān yuán qǐ xíng
如是普观缘起行

wú zuò wú shòu wú zhēn shí
无作无受无真实

rú huàn rú mèng rú guāng yǐng
如幻如梦如光影

yì rú yú fū zhú yáng yàn
亦如愚夫逐阳焰

rú shì guān chá rù yú kōng
如是观察入于空

zhī yuán xìng lí dé wú xiàng
知缘性离得无相

liǎo qí xū wàng wú suǒ yuàn
了其虚妄无所愿

wéi chú cí mǐn wèi zhòng shēng
唯除慈愍为众生

dà shì xiū xíng jiě tuō mén
大士修行解脱门

zhuǎn yì dà bēi qiú fó fǎ
转益大悲求佛法

zhī zhū yǒu wéi hé hé zuò
知诸有为和合作

zhì yào jué dìng qín xíng dào
志乐决定勤行道

kōng sān mèi mén jù bǎi qiān
空 三 昧 门 具 百 千

wú xiàng wú yuàn yì fù rán
无 相 无 愿 亦 复 然

bō rě shùn rěn jiē zēng shàng
般 若 顺 忍 皆 增 上

jiě tuō zhì huì dé chéng mǎn
解 脱 智 慧 得 成 满

fù yǐ shēn xīn duō gòng fó
复 以 深 心 多 供 佛

yú fó jiào zhōng xiū xí dào
于 佛 教 中 修 习 道

dé fó fǎ zàng zēng shàn gēn
得 佛 法 藏 增 善 根

rú jīn liú lí suǒ mó yíng
如 金 琉 璃 所 磨 莹

rú yuè qīng liáng bèi zhòng wù
如 月 清 凉 被 众 物

sì fēng lái chù wú néng huài
四 风 来 触 无 能 坏

cǐ dì pú sà chāo mó dào
此 地 菩 萨 超 魔 道

yì xī qún shēng fán nǎo rè
亦 息 群 生 烦 恼 热

cǐ dì duō zuò shàn huà wáng
此 地 多 作 善 化 王

huà dǎo zhòng shēng chú wǒ màn
化 导 众 生 除 我 慢

suǒ zuò jiē qiú yī qiè zhì
所 作 皆 求 一 切 智

xī yǐ chāo shèng shēng wén dào
悉 已 超 胜 声 闻 道

cǐ dì pú sà qín jīng jìn
此 地 菩 萨 勤 精 进

huò zhū sān mèi bǎi qiān yì
获 诸 三 昧 百 千 亿

yì jiàn ruò gān wú liàng fó
亦 见 若 干 无 量 佛

pì rú shèng xià kōng zhōng rì
譬 如 盛 夏 空 中 日

shèn shēn wēi miào nán jiàn zhī
甚 深 微 妙 难 见 知

shēng wén dú jué wú néng liǎo
声 闻 独 觉 无 能 了

rú shì pú sà dì liù dì
如 是 菩 萨 第 六 地

wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō
我 为 佛 子 已 宣 说

shì shí tiān zhòng xīn huān xǐ
是[5] 时 天 众 心 欢 喜

sàn bǎo chéng yún zài kōng zhù
散 宝 成 云 在 空 住

pǔ fā zhǒngzhǒngmiào yīn shēng
普 发 种 种 妙 音 声

gào yú zuì shèng qīng jìng zhě
告 于 最 胜 清 净 者

liǎo dá shèng yì zhì zì zài
了 达 胜 义 智 自 在

chéng jiù gōng dé bǎi qiān yì
成 就 功 德 百 千 亿

rén zhōng lián huā wú suǒ zhuó
人 中 莲 华 无 所 著

wèi lì qún shēng yǎn shēn xíng
为 利 群 生 演 深 行

zì zài tiān wáng zài kōng zhōng
自 在 天 王 在 空 中

fàng dà guāng míng zhào fó shēn
放 大 光 明 照 佛 身

yì sàn zuì shàng miào xiāng yún
亦 散 最 上 妙 香 云

pǔ gòng chú yōu fán nǎo zhě
普 供 除 忧 烦 恼 者

[5] 丽本：第七地 是；永乐北藏本及龙藏本：是

ěr shí tiān zhòng jiē huān xǐ
尔时天众皆欢喜
xī fā měi yīn tóng zàn shù
悉发美音同赞述

wǒ děng wén sī dì gōng dé
我等闻斯地功德
zé wéi yǐ huò dà shàn lì
则为已获大善利

tiān nǚ shì shí xīn qìng yuè
天女是时心庆悦
jìng zòu yuè yīn qiān wàn zhǒng
竞奏乐音千万种

xī yǐ rú lái shén lì gù
悉以如来神力故
yīn zhōng gòng zuò rú shì yán
音中共作如是言

wēi yí jì jìng zuì wú bǐ
威仪寂静最无比
néng tiáo nán tiáo shì yīng gòng
能调难调世应供

yǐ chāo yī qiè zhū shì jiān
已超一切诸世间
ér xíng yú shì chǎn miào dào
而行于世阐妙道

suī xiàn zhǒng zhǒng wú liàng shēn
虽现种种无量身
zhī shēn yī yī wú suǒ yǒu
知身一一无所有

qiǎo yǐ yán cí shuō zhū fǎ
巧以言辞说诸法
bù qǔ wén zì yīn shēng xiàng
不取文字音声相

wǎng yì bǎi qiān zhū guó tǔ
往诣百千诸国土
yǐ zhū shàng gòng gòng yǎng fó
以诸上供供养佛

zhì huì zì zài wú suǒ zhuó
智慧自在无所著
bù shēng yú wǒ fó guó xiǎng
不生于我佛国想

suī qín jiào huà zhū zhòng shēng
虽勤教化诸众生
ér wú bǐ jǐ yī qiè xīn
而无彼己一切心

suī yǐ xiū chéng guǎng dà shàn
虽已修成广大善
ér yú shàn fǎ bù shēng zhuó
而于善法不生著

yǐ jiàn yī qiè zhū shì jiān
以见一切诸世间
tān huì chī huǒ cháng chì rán
贪恚痴火常炽然

yú zhū xiǎng niàn xī jiē lí
于诸想念悉皆离
fā qǐ dà bēi jīng jìn lì
发起大悲精进力

yī qiè zhū tiān jí tiān nǚ
一切诸天及天女
zhǒng zhǒng gòng yǎng chēng zàn yǐ
种种供养称赞已

xī gòng tóng shí mò rán zhù
悉共同时默然住
zhān yǎng rén zūn yuàn wén fǎ
瞻仰人尊愿闻法

shí jiě tuō yuè fù qǐng yán
时解脱月复请言
cǐ zhū dà zhòng xīn qīng jìng
此诸大众心清净

dì qī dì zhōng zhū xíng xiàng
第七地中诸行相
wéi yuàn fó zǐ wèi xuān shuō
唯愿佛子为宣说

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà jù zú dì liù dì xíng yǐ yù rù dì qī yuǎnxíng dì
菩萨摩诃萨具足第六地行已，欲入第七远行地，

dāng xiū shí zhǒngfāngbiàn huì qǐ shū shèngdào hé děngwéi shí suǒ
当修十种方便慧起殊胜道。何等为十？所

wèi suī shàn xiū kōng wú xiàng wú yuànsān mèi ér cí bēi bù shě zhòng
谓虽善修空、无相、无愿三昧，而慈悲不舍众

shēng suī dé zhū fó píngděng fǎ ér yàochánggòngyǎng fó suī rù
生，虽得诸佛平等法，而乐常供养佛；虽入

guānkōng zhì mén ér qín jí fú dé suī yuǎn lí sān jiè ér zhuāng
观空智门，而勤集福德；虽远离三界，而庄

yánsān jiè suī bì jìng jì miè zhū fán nǎoyàn ér néngwèi yī qiè zhòng
严三界；虽毕竟寂灭诸烦恼焰，而能为一切众

shēng qǐ miè tān chēn chī fán nǎoyàn suī zhī zhū fǎ rú huàn rú
生起灭贪、瞋、痴烦恼焰；虽知诸法如幻、如

mèng rú yǐng rú xiǎng rú yàn rú huà rú shuǐzhōngyuè rú
梦、如影、如响、如焰、如化、如水中月、如

jìngzhōngxiàng zì xìng wú èr ér suí xīn zuò yè wú liàngchā bié suī
镜中像、自性无二，而随心作业无量差别；虽

zhī yī qiè guó tǔ yóu rú xū kōng ér néng yǐ qīngjìng miàoxíngzhuāngyán
知一切国土犹如虚空，而能以清净妙行庄严

fó tǔ suī zhī zhū fó fǎ shēnběnxìng wú shēn ér yǐ xiànghǎozhuāng
佛土；虽知诸佛法身本性无身，而以相好庄

yán qí shēn suī zhī zhū fó yīn shēngxìngkōng jì miè bù kě yánshuō ér
严其身；虽知诸佛音声性空寂灭不可言说，而

néng suí yī qiè zhòngshēngchūzhǒngzhǒngchā bié qīngjìng yīn shēng suī
能随一切众生出种种差别清净音声；虽

suí zhū fó liǎo zhī sān shì wéi shì yī niàn ér suí zhòngshēng yì jiě fēn
随诸佛了知三世唯是一念，而随众生意解分

bié yǐ zhǒngzhǒngxiàng zhǒngzhǒng shí zhǒngzhǒng jié shù ér xiū
别，以种种相、种种时、种种劫数而修

zhū xíng pú sà yǐ rú shì shí zhǒngfāngbiàn huì qǐ shū shèngxíng cóng
诸行。菩萨以如是十种方便慧起殊胜行，从

dì liù dì rù dì qī dì rù yǐ cǐ xíngchángxiàn zài qián míngwéi
第六地入第七地；入已，此行常现在前，名为

zhù dì qī yuǎnxíng dì
住第七远行地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì qī dì yǐ rù wú
“佛子！菩萨摩诃萨住此第七地已，入无

liàngzhòngshēng jiè rù wú liàngzhū fó jiàohuàzhòngshēng yè rù wú
量 众 生 界，入无量诸佛教化 众 生 业，入无

liàng shì jiè wǎng rù wú liàngzhū fó qīngjìng guó tǔ rù wú liàngzhǒng
量世界 网，入无量诸佛清净国土，入无量 种

zhǒngchā bié fǎ rù wú liàngzhū fó xiàn jué zhì rù wú liàng jié shù
种 差别法，入无量诸佛现觉智，入无量劫数，

rù wú liàngzhū fó jué liǎo sān shì zhì rù wú liàngzhòngshēngchā bié xìn
入无量诸佛觉了三世智，入无量 众 生 差别信

jiě rù wú liàngzhū fó shì xiànzhǒngzhǒngmíng sè shēn rù wú liàng
解，入无量诸佛示现 种 种 名色身，入无量

zhòngshēng yù yàozhū gēnchā bié rù wú liàngzhū fó yǔ yán yīn shēng lìng
众 生 欲乐诸根差别，入无量诸佛语言音 声 令

zhòngshēnghuān xǐ rù wú liàngzhòngshēngzhǒngzhǒng xīn xíng rù wú
众 生 欢喜，入无量 众 生 种 种心行，入无

liàngzhū fó liǎo zhī guǎng dà zhì rù wú liàngshēngwénshèng xìn jiě rù
量诸佛了知 广 大智，入无量 声 闻 乘 信解，入

wú liàngzhū fó shuō zhì dào lìng xìn jiě rù wú liàng pì zhī fó suǒ chéng
无量诸佛说智道令信解，入无量辟支佛所 成

jiù rù wú liàngzhū fó shuōshènshēn zhì huì mén lìng qù rù rù wú liàng
就，入无量诸佛说 甚 深智慧门令趣入，入无量

zhū pú sà fāngbiànxíng rù wú liàngzhū fó suǒshuō dà shèng jí chéng shì
诸菩萨方 便行，入无量诸佛所说大 乘 集 成 事

lìng pú sà dé rù cǐ pú sà zuò shì niàn rú shì wú liàng rú lái jìng
令菩萨得入。此菩萨作是念：‘如是无量如来境

jiè nǎi zhì yú bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng dé zhī wǒ xī yīng yǐ
界，乃至于百千亿那由他劫不能 得知，我悉应以

wú gōngyòng wú fēn bié xīn chéng jiù yuánmǎn
无功 用无分别心 成 就圆 满。’

fó zǐ cǐ pú sà yǐ shēn zhì huì rú shì guānchá cháng
“佛子！此菩萨以深 智慧如是观 察， 常

qín xiū xí fāngbiàn huì qǐ shū shèngdào ān zhù bú dòng wú yǒu yī niàn
勤修习方 便慧起殊 胜 道，安住不 动，无有一念

xiū xī fèi shě xíng zhù zuò wò nǎi zhì shuìmèng wèi céngzàn
休息废舍；行、住、坐、卧乃至睡 梦，未 曾 暂

yǔ gài zhàngxiāngyìng cháng bù shě yú rú shì xiǎngniàn cǐ pú sà yú
与盖 障 相 应， 常 不舍于如是 想 念。此菩萨于

niànniànzhōng chángnéng jù zú shí bō luó mì hé yǐ gù niànniàn
念念 中， 常 能具足十波罗蜜。何以故？念念

jiē yǐ dà bēi wéishǒu xiū xíng fó fǎ xiàng fó zhì gù suǒyǒushàn
皆以大悲为首，修行佛法，向佛智故。所有善

gēn wèi qiú fó zhì shī yǔ zhòngshēng shì míngtán nà bō luó mì
根，为求佛智，施与众生，是名檀那波罗蜜；

néngmiè yī qiè zhū fánnǎo rè shì míng shī luó bō luó mì cí bēi wéi
能灭一切诸烦恼热，是名尸罗波罗蜜；慈悲为

shǒu bù sǔn zhòngshēng shì míngchàn tí bō luó mì qiú shèngshàn
首，不损众生，是名羼提波罗蜜；求胜善

fǎ wú yǒuyàn zú shì míng pí lí yē bō luó mì yī qiè zhì dàocháng
法，无有厌足，是名毗梨耶波罗蜜；一切智道常

xiàn zài qián wèi chángsǎnluàn shì míngchán nà bō luó mì néngrěn
现在前，未尝散乱，是名禅那波罗蜜；能忍

zhū fǎ wú shēng wú miè shì míng bō rě bō luó mì néngchūshēng wú
诸法无生无灭，是名般若波罗蜜；能出生无

liàng zhì shì míngfāngbiàn bō luó mì néng qiú shàngshàngshèng zhì
量智，是名方便波罗蜜；能求上上胜智，

shì míngyuàn bō luó mì yī qiè yì lùn jí zhū mózhòng wú néng jǔ huài
是名愿波罗蜜；一切异论及诸魔众无能沮坏，

shì míng lì bō luó mì rú shí liǎo zhī yī qiè fǎ shì míng zhì bō luó mì
是名力波罗蜜；如实了知一切法，是名智波罗蜜。

fó zǐ cǐ shí bō luó mì pú sà yú niànniànzhōng jiē dé jù zú
佛子！此十波罗蜜，菩萨于念念中皆得具足；

rú shì sì shè sì chí sān shí qī pǐn sān jiě tuō mén lüè shuō
如是，四摄、四持、三十七品、三解脱门，略说

nǎi zhì yī qiè pú tí fēn fǎ yú niànniànzhōng jiē xī yuánmǎn
乃至一切菩提分法，于念念中皆悉圆满。”

ěr shí jiě tuōyuè pú sà wèn jīn gāngzàng pú sà yán fó
尔时，解脱月菩萨问金刚藏菩萨言：“佛

zǐ pú sà dàn yú cǐ dì qī dì zhōngmǎn zú yī qiè pú tí fēn fǎ
子！菩萨但于此第七地中满足一切菩提分法，

wéi zhū dì zhōng yì néngmǎn zú
为诸地中亦能满足？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ pú sà yú shí dì zhōng jiē
金刚藏菩萨言：“佛子！菩萨于十地中皆

néngmǎn zú pú tí fēn fǎ rán dì qī dì zuì wéi shūshèng hé yǐ gù
能满足菩提分法，然第七地最为殊胜。何以故？

cǐ dì qī dì gōngyòngxíngmǎn dé rù zhì huì zì zài xíng gù fó zǐ
此第七地功用行满，得入智慧自在行故。佛子！

pú sà yú chū dì zhōng yuán yī qiè fó fǎ yuàn qiú gù mǎn zú pú tí
菩萨于初地中，缘一切佛法愿求故，满足菩提
fēn fǎ dì èr dì lí xīn gòu gù dì sān dì yuànzhuǎnzēngzhǎng dé
分法；第二地离心垢故，第三地愿转增长得
fǎ guāngmíng gù dì sì dì rù dào gù dì wǔ dì shùn shì suǒ zuò gù
法光明故，第四地入道故，第五地顺世所作故，
dì liù dì rù shènshēn fǎ mén gù dì qī dì qǐ yī qiè fó fǎ gù
第六地入甚深法门故，第七地起一切佛法故，
jiē yì mǎn zú pú tí fēn fǎ hé yǐ gù pú sà cóngchū dì nǎi zhì
皆亦满足菩提分法。何以故？菩萨从初地乃至
dì qī dì chéng jiù zhì gōngyòng fēn yǐ cǐ lì gù cóng dì bā dì
第七地，成就智功用分。以此力故，从第八地
nǎi zhì dì shí[6] wú gōngyòngxíng jiē xī chéng jiù fó zǐ pì rú yǒu
乃至第十，无功用行皆悉成就。佛子！譬如有
èr shì jiè yī chù zá rǎn yī chùchún jìng shì èr zhōngjiānnán kě
二世界，一处杂染，一处纯净，是二中间难可
dé guò wéichú pú sà yǒu dà fāngbiànshéntōngyuàn lì fó zǐ pú
得过，唯除菩萨有大方便神通愿力。佛子！菩
sà zhū dì yì fù rú shì yǒu zá rǎnxíng yǒuqīngjìngxíng shì èr zhōng
萨诸地亦复如是，有杂染行，有清净行，是二中
jiānnán kě dé guò wéichú pú sà yǒu dà yuàn lì fāngbiàn zhì huì nǎi néng
间难可得过，唯除菩萨有大愿力方便智慧乃能
dé guò
得过。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ cǐ qī dì pú sà wéi shì
解脱月菩萨言：“佛子！此七地菩萨，为是
rǎnxíng wéi shì jìngxíng
染行？为是净行？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ cóngchū dì zhì qī dì
金刚藏菩萨言：“佛子！从初地至七地，
suǒxíngzhūxíng jiē shě lí fánnǎo yè yǐ huíxiàng wú shàng pú tí gù
所行诸行皆舍离烦恼业，以回向无上菩提故，
fēn dé píngděngdào gù rán wèimíngwéi chāo fánnǎoxíng fó zǐ pì
分得平等道故，然未名为超烦恼行。佛子！譬
rú zhuàn lún shèngwángchéngtiānxiàngbǎoyóu sì tiān xià zhī yǒu pín
如转轮圣王乘天象宝游四天下，知有贫

[6] 丽本：十地；永乐北藏本及龙藏本：十

qióngkùn kǔ zhī rén ér bù wéi bǐ zhònghuànsuǒ rǎn rán wèimíngwéi
穷困苦之人，而不为彼众患所染，然未名为
chāoguò rén wèi ruò shěwángshēn shēng yú fàn shì chéngtiāngōngdiàn
超过人位；若舍王身，生于梵世，乘天宫殿，
jiànqiān shì jiè yóuqiān shì jiè shì xiàn fàn tiānguāngmíngwēi dé ěr
见千世界，游千世界，示现梵天光明威德，尔
nǎi míngwéi chāoguò rén wèi fó zǐ pú sà yì fù rú shì shǐ cóng
乃名为超过人位。佛子！菩萨亦复如是，始从
chū dì zhì yú qī dì chéng bō luó mì shèngyóuxíng shì jiān zhī zhū shì
初地至于七地，乘波罗蜜乘游行世间，知诸世
jiān fán nǎoguòhuàn yǐ chéngzhèngdào gù bú wéi fán nǎoguò shī suǒ
间烦恼过患，以乘正道故，不为烦恼过失所
rǎn rán wèimíngwéi chāo fán nǎoxíng ruò shě yī qiè yǒugōngyòngxíng
染，然未名为超烦恼行；若舍一切有功用行，
cóng dì qī dì rù dì bā dì chéng pú sà qīngjìng shèngyóuxíng shì jiān
从第七地入第八地，乘菩萨清净乘游行世间，
zhī fán nǎoguò shī bú wéi suǒ rǎn ěr nǎi míngwéi chāo fán nǎoxíng yǐ
知烦恼过失不为所染，尔乃名为超烦恼行，以
dé yī qiè jìn chāoguò gù fó zǐ cǐ dì qī dì pú sà jìn chāoguò
得一切尽超过故。佛子！此第七地菩萨尽超过
duō tān děng zhū fán nǎozhòng zhù cǐ dì bù míngyǒu fán nǎozhě bù míng
多贪等诸烦恼众住此地，不名有烦恼者，不名
wú fán nǎozhě hé yǐ gù yī qiè fán nǎo bú xiànxíng gù bù míngyǒu
无烦恼者。何以故？一切烦恼不现行故，不名有
zhě qiú rú lái zhì xīn wèimǎn gù bù míng wú zhě
者；求如来智心未满故，不名无者。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì qī dì yǐ shēnjìng xīn chéng
“佛子！菩萨住此第七地，以深净心，成
jiù shēn yè chéng jiù yǔ yè chéng jiù yì yè suǒyǒu yī qiè bú shàn
就身业，成就语业，成就意业。所有一切不善
yè dào rú lái suǒ hē jiē yǐ shě lí yī qiè shàn yè rú lái suǒ
业道，如来所诃，皆已舍离；一切善业，如来所
zàn chángshàn xiū xíng shì jiān suǒyǒu jīng shū jì shù rú wǔ dì
赞，常善修行。世间所有经书、技术，如五地
zhōngshuō jiē zì rán ér xíng bù jiǎ gōngyòng cǐ pú sà yú sānqiān
中说，皆自然而行，不假功用。此菩萨于三千
dà qiān shì jiè zhōngwéi dà míng shī wéichú rú lái jí bā dì yǐ shàng
大千世界中为大明师，唯除如来及八地已上

qí yú pú sà shēn xīn miàoxíng wú yǔ děngzhě zhū chánsānmèi sān
其余菩萨，深心妙行无与等者，诸禅三昧、三
mó bō dǐ shéntōng jiě tuō jiē dé xiànqián rán shì xiū chéng fēi rú
摩钵底、神通解脱皆得现前。然是修成，非如
bā dì bào dé chéng jiù cǐ dì pú sà yú niànniànzhōng jù zú xiū xí
八地报得成就。此地菩萨于念念中具足修习
fāngbiàn zhì lì jí yī qiè pú tí fēn fǎ zhuǎnshèngyuánmǎn
[7]方便智力及一切菩提分法，转胜圆满。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì rù pú sà shànguān zé sānmèi
“佛子！菩萨住此地，入菩萨善观择三昧、
shàn zé yì sānmèi zuì shèng huì sānmèi fēn bié yì zàngsānmèi rú
善择义三昧、最胜慧三昧、分别义藏三昧、如
shí fēn bié yì sānmèi shànzhù jiān gù gēnsānmèi zhì huì shéntōngmén
实分别义三昧、善住坚固根三昧、智慧神通门
sānmèi fǎ jiè yè sānmèi rú lái shèng lì sānmèi zhǒngzhǒng yì
三昧、法界业三昧、如来胜利三昧、种种义
zàngshēng sǐ niè pánménsānmèi rù rú shì děng jù zú dà zhì shéntōng
藏生死涅槃门三昧，入如是等具足大智神通
mén bǎi qiānsānmèi jìng zhì cǐ dì shì pú sà dé cǐ sānmèi shàn
门百千三昧，净治此地。是菩萨得此三昧，善
zhì jìng fāngbiàn huì gù dà bēi lì gù chāoguò èr shèng dì dé guān
治净方便慧故，大悲力故，超过二乘地，得观
chá zhì huì dì
察智慧地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì shànjìng wú liàngshēn yè wú xiàng
“佛子！菩萨住此地，善净无量身业无相
xíng shànjìng wú liàng yǔ yè wú xiàngxíng shànjìng wú liàng yì yè wú
行，善净无量语业无相行，善净无量意业无
xiàngxíng gù dé wú shēng fǎ rěn guāngmíng
相行故，得无生法忍光明。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ pú sà cóngchū dì lái suǒ
解脱月菩萨言：“佛子！菩萨从初地来所
yǒu wú liàngshēn yǔ yì yè qǐ bù chāoguò èr shèng yé
有无量身、语、意业，岂不超过二乘耶？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ bǐ xī chāoguò rándàn
金刚藏菩萨言：“佛子！彼悉超过，然但

[7] 丽本：集；永乐北藏本及龙藏本：習

yǐ yuàn qiú zhū fó fǎ gù fēi shì zì zhì guānchá zhī lì jīn dì qī
以愿求诸佛法故，非是自智观察之力；今第七
dì zì zhì lì gù yī qiè èr shèngsuǒ bù néng jí pì rú wáng zǐ
地自智力故，一切二乘所不能及。譬如王子，
shēng zài wáng jiā wánghòusuǒshēng jù zú wángxiàng shēng yǐ jí
生在王家，王后所生，具足王相，生已即
shèng yī qiè chénzhòng dàn yǐ wáng lì fēi shì zì lì ruòshēncháng
胜一切臣众，但以王力，非是自力；若身长
dà yì yè xī chéng nǎi yǐ zì lì chāoguò yī qiè pú sà mó hē
大，艺业悉成，乃以自力超过一切。菩萨摩诃
sà yì fù rú shì chū fā xīn shí yǐ zhì qiú dà fǎ gù chāoguò yī
萨亦复如是，初发心时，以志求大法故，超过一
qiè shēngwén dú jué jīn zhù cǐ dì yǐ zì suǒxíng zhì huì lì gù
切声闻、独觉；今住此地，以自所行智慧力故，
chūguò yī qiè èr shèng zhī shàng fó zǐ pú sà zhù cǐ dì qī dì
出过一切二乘之上。佛子！菩萨住此第七地，
dé shènshēnyuǎn lí wú xíng chángxíngshēn yǔ yì yè qín qiú shàngdào
得甚深远离无行、常行身语意业，勤求上道
ér bù shě lí shì gù pú sà suī xíng shí jì ér bú zuòzhèng
而不舍离，是故菩萨虽行实际而不作证。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ pú sà cóng hé dì lái
解脱月菩萨言：“佛子！菩萨从何地来，
néng rù miè dìng
能入灭定？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ pú sà cóng dì liù dì lái
金刚藏菩萨言：“佛子！菩萨从第六地来，
néng rù miè dìng jīn zhù cǐ dì néngniànniàn rù yì niànniàn qǐ
能入灭定。今住此地，能念念入，亦念念起，
ér bú zuòzhèng gù cǐ pú sà míngwéichéng jiù bù kě sī yì shēn
而不作证。故此菩萨名为成就不可思议身、
yǔ yì yè xíng yú shí jì ér bú zuòzhèng pì rú yǒurén chéngchuán
语、意业，行于实际而不作证。譬如有人乘船
rù hǎi yǐ shànqiǎo lì bù zāoshuǐnàn cǐ dì pú sà yì fù rú shì
入海，以善巧力不遭水难；此地菩萨亦复如是，
chéng bō luó mì chuánxíng shí jì hǎi yǐ yuàn lì gù ér bú zhèng
乘波罗蜜船行实际海，以愿力故而不证
miè
灭。

fó zǐ cǐ pú sà dé rú shì sānmèi zhì lì yǐ dà fāng
“佛子！此菩萨得如是三昧智力，以大方
biàn suī shì xiànshēng sǐ ér héngzhù niè pán suī juànshǔ wéirào
便，虽示现生死，而恒住涅槃；虽眷属围绕，
ér chángyàoyuǎn lí suī yǐ yuàn lì sān jiè shòushēng ér bù wéi shì
而常乐远离；虽以愿力三界受生，而不为世
fǎ suǒ rǎn suī cháng jì miè yǐ fāngbiàn lì ér huán chì rán suī rán
法所染；虽常寂灭，以方便力而还炽然，虽然
bù shāo suī suí shùn fó zhì ér shì rù shēngwén pì zhī fó dì
不烧；虽随顺佛智，而示入声闻、辟支佛地；
suī dé fó jìng jiè zàng ér shì zhù mó jìng jiè suī chāo[8] mó dào ér
虽得佛境界藏，而示住魔境界；虽超[8]魔道，而
xiànxíng mó fǎ suī shì tóngwài dàoxíng ér bù shě fó fǎ suī shì suí
现行魔法；虽示同外道行，而不舍佛法；虽示随
shùn yī qiè shì jiān ér chángxíng yī qiè chū shì jiān fǎ suǒyǒu yī qiè
顺一切世间，而常行一切出世间法；所有一切
zhuāngyán zhī shì chūguò yī qiè tiān lóng yè chā qián tà pó
庄严之事，出过一切天、龙、夜叉、乾闼婆、
ē xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié rén jí fēi rén
阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、人及非人、
dì shì fànwáng sì tiānwángděng zhī suǒyǒu zhě ér bù shě lí yào
帝释、梵王、四天王等之所有者，而不舍离乐
fǎ zhī xīn
法之心。

fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì zhì huì zhùyuǎnxíng dì
“佛子！菩萨成就如是智慧，住远行地，
yǐ yuàn lì gù dé jiànduō fó suǒwèi jiànduō bǎi fó nǎi zhì jiànduō
以愿力故，得见多佛。所谓见多百佛，乃至见多
bǎi qiān yì nà yóu tā fó yú bǐ fó suǒ yǐ guǎng dà xīn zēngshèng
百千亿那由他佛。于彼佛所，以广大心、增胜
xīn gòngyǎnggōngjìng zūnzhòngzàn tàn yī fú yǐn shí wò jù
心，供养恭敬，尊重赞叹，衣服、饮食、卧具、
yī yào yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yì yǐ gòngyǎng yī qiè zhòng
医药，一切资生悉以奉施，亦以供养一切众
sēng yǐ cǐ shàngēn huí xiàng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fù yú
僧，以此善根回向阿耨多罗三藐三菩提。复于

[8] 丽本：超；永乐北藏本及龙藏本：起；校勘：超

fó suǒ gōng jìng tīng fǎ wén yǐ shòu chí huò rú shí sān mèi zhì huì guāng
佛所恭敬听法，闻已受持，获如实三昧智慧光

míng suí shùn xiū xíng yú zhū fó suǒ hù chí zhèng fǎ cháng wéi rú
明，随顺修行。于诸佛所护持正法，常为如

lái zhī suǒ zàn xǐ yī qiè èr shèng suǒ yǒu wèn nàn wú néng tuì qū lì
来之所赞喜，一切二乘所有问难无能退屈，利

yì zhòng shēng fǎ rěn qīng jìng rú shì jīng wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā
益众生，法忍清净。如是经无量百千亿那由他

jié suǒ yǒu shàn gēn zhuǎn gèng zēng shèng pì rú zhēn jīn yǐ zhòng
劫，所有善根转更增胜。譬如真金，以众

miào bǎo jiàn cuò zhuāng yán zhuǎn gèng zēng shèng bèi yì guāng míng
妙宝间错庄严，转更增胜，倍益光明，

yú zhuāng yán jù suǒ bù néng jí pú sà zhù cǐ dì qī dì suǒ yǒu shàn
余庄严具所不能及；菩萨住此第七地所有善

gēn yì fù rú shì yǐ fāng biàn huì lì zhuǎn gèng míng jìng fēi shì èr
根亦复如是，以方便慧力转更明净，非是二

shèng zhī suǒ néng jí fó zǐ pì rú rì guāng xīng yuè děng guāng wú
乘之所能及。佛子！譬如日光，星月等光无

néng jí zhě yán fú tí dì suǒ yǒu ní láo xī nénggān jié cǐ yuǎn xíng
能及者，阎浮提地所有泥潦悉能干竭；此远行

dì pú sà yì fù rú shì yī qiè èr shèng wú yǒu néng jí xī nénggān
地菩萨亦复如是，一切二乘无有能及，悉能干

jié yī qiè zhòng shēng zhū huò ní lào cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng
竭一切众生诸惑泥潦。此菩萨，十波罗蜜中，

fāng biàn bō luó mì piān duō yú fēi bù xiū[9] dàn suí lì suí fèn
方便波罗蜜偏多；余非不修[9]，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì qī yuǎn xíng
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第七远行

dì pú sà zhù cǐ dì duō zuò zì zài tiān wáng shàn wèi zhòng shēng
地。菩萨住此地，多作自在天王，善为众生

shuō zhèng zhì fǎ lìng qí zhèng rù bù shī ài yǔ lì xíng tóng
说证智法，令其证入。布施、爱语、利行、同

shì rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí
事，如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离

niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng
念具足一切种、一切智智。复作是念：‘我当

[9] 丽本：行；永乐北藏本及龙藏本：修

yú yī qiè zhòngshēngzhōngwéishǒu wéishèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì
于一切众生中为首、为胜，乃至为一切智智
yī zhǐ zhě cǐ pú sà ruò fā qín jīng jìn yú yī niànqǐng dé bǎi
依止者。’此菩萨若发勤精进，于一念顷，得百
qiān yì nà yóu tā sānmèi nǎi zhì shì xiàn bǎiqiān yì nà yóu tā pú sà
千亿那由他三昧，乃至示现百千亿那由他菩萨
yǐ wéijuànshǔ ruò yǐ pú sà shūshèngyuàn lì zì zài shì xiàn guò yú
以为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在示现，过于
cǐ shù nǎi zhì bǎiqiān yì nà yóu tā jié bù néngshǔ zhī
此数，乃至百千亿那由他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí[10] yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其[10]义而说颂
yuē
曰：

dì yī yì zhì sān mèi dào liù dì xiū xíng xīn mǎn zú
第一义智三昧道 六地修行心满足
jí shí chéng jiù fāng biàn huì pú sà yǐ cǐ rù qī dì
即时成就方便慧 菩萨以此入七地
suī míng sān tuō qǐ cí bēi suī děng rú lái qín gòng fó
虽明三脱起慈悲 虽等如来勤供佛
suī guān yú kōng jí fú dé pú sà yǐ cǐ shēng qī dì
虽观于空集福德 菩萨以此升七地
yuǎn lí sān jiè ér zhuāng yán miè chú huò huǒ ér qǐ yàn
远离三界而庄严 灭除惑火而起焰
zhī fǎ wú èr qín zuò yè liǎo chà jiē kōng yào yán tǔ
知法无二勤作业 了刹皆空乐严土
jiě shēn bú dòng jù zhū xiàng dá shēngxìng lí shàn kāi yǎn
解身不动具诸相 达声性离善开演
rù yú yī niàn shì gè bié zhì zhě yǐ cǐ shēng qī dì
入于一念事各别 智者以此升七地
guān chá cǐ fǎ dé míng liǎo guǎng wèi qún mí xīng lì yì
观察此法得明了 广为群迷兴利益
rù zhòngshēng jiè wú yǒu biān fó jiào huà yè yì wú liàng
入众生界无有边 佛教化业亦无量
guó tǔ zhū fǎ yǔ jié shù jiě yù xīn xíng xī néng rù
国土诸法与劫数 解欲心行悉能入

[10] 丽本：此；永乐北藏本及龙藏本：其

shuō sān shèng fǎ yì wú xiàn
说三乘法亦无限

rú shì jiào huà zhū qún shēng
如是教化诸群生

pú sà qín qiú zuì shèng dào
菩萨勤求最胜道

dòng xī bù shě fāng biàn huì
动息不舍方便慧

yī yī huí xiàng fó pú tí
一一回向佛菩提

niàn niàn chéng jiù bō luó mì
念念成就波罗蜜

fā xīn huí xiàng shì bù shī
发心回向是布施

miè huò wéi jiè bú hài rěn
灭惑为戒不害忍

qiú shàn wú yàn sī jìn cè
求善无厌斯进策

yú dào bú dòng jí xiū chán
于道不动即修禅

rěn shòu wú shēng míng bō rě
忍受无生名般若

huí xiàng fāng biàn xī qiú yuàn
回向方便希求愿

wú néng cuī lì shàn liǎo zhì
无能摧力善了智

rú shì yī qiè jiē chéng mǎn
如是一切皆成满

chū dì pān yuán gōng dé mǎn
初地攀缘功德满

èr dì lí gòu sān zhēng xī
二地离垢三诤息

sì dì rù dào wǔ shùn xíng
四地入道五顺行

dì liù wú shēng zhì guāngzhào
第六无生智光照

qī zhù pú tí gōng dé mǎn
七住菩提功德满

zhǒngzhǒng dà yuàn jiē jù zú
种种大愿皆具足

yǐ shì néng lìng bā dì zhōng
以是能令八地中

yī qiè suǒ zuò xián qīng jìng
一切所作咸清净

cǐ dì nán guò zhì nǎi chāo
此地难过智乃超

pì rú shì jiè èr zhōng jiān
譬如世界二中间

yì rú shèng wáng wú rǎn zhuó
亦如圣王无染著

rán wèi míng wéi zǒng chāo dù
然未名为总超度

ruò zhù dì bā zhì dì zhōng
若住第八智地中

ěr nǎi yú[11] yú xīn jìng jiè
尔乃踰[11]于心境界

rú fàn guān shì chāo rén wèi
如梵观世超人位

rú lián chǔ shuǐ wú rǎn zhuó
如莲处水无染著

cǐ dì suī chāo zhū huò zhòng
此地虽超诸惑众

bù míng yǒu huò fēi wú huò
不名有惑非无惑

yǐ wú fán nǎo yú zhōng xíng
以无烦恼于中行

ér qiú fó zhì xīn wèi zú
而求佛智心未足

shì jiān suǒ yǒu zhòng jì yì
世间所有众技艺

jīng shū cí[12] lùn pǔ míng liǎo
经书辞[12]论普明了

[11] 丽本：逾；永乐北藏本及龙藏本：踰
[12] 丽本：詞；永乐北藏本及龙藏本：辭

chán dìng sān mèi jí shén tōng
禅 定 三 昧 及 神 通

pú sà xiū chéng qī zhù dào
菩 萨 修 成 七 住 道

chū dì yuàn chéng cǐ yóu zhì
初 地 愿 成[13] 此 由 智

chéng jiù shèn shēn réng jìn dào
成 就 甚 深 仍 进 道

pì rú chéng chuán rù hǎi zhōng
譬 如 乘 船 入 海 中

fāng biàn huì xíng gōng dé jù
方 便 慧 行 功 德 具

gòng yǎng duō fó xīn yì míng
供 养 多 佛 心 益 明

cǐ dì pú sà zhì zuì míng
此 地 菩 萨 智 最 明

yòu zuò zì zài tiān zhōng zhǔ
又 作 自 在 天 中 主

ruò yǐ yǒng měng jīng qín lì
若 以 勇 猛 精 勤 力

bǎi qiān yì shù nà yóu tā
百 千 亿 数 那 由 他

cǐ shì pú sà yuǎn xíng dì
此 是 菩 萨 远 行 地

yī qiè shì jiān tiān jí rén
一 切 世 间 天 及 人

rú shì xiū xíng xī chéng jiù
如 是 修 行 悉 成 就

chāo guò yī qiè èr shèng xíng
超 过 一 切 二 乘 行

pì rú wáng zǐ lì jù zú
譬 如 王 子 力 具 足

xīn xīn jì miè bù qǔ zhèng
心 心 寂 灭 不 取 证

zài shuǐ bù wéi shuǐ suǒ nì
在 水 不 为 水 所 溺

yī qiè shì jiān wú néng liǎo
一 切 世 间 无 能 了

rú yǐ miào bǎo zhuāng yán jīn
如 以 妙 宝 庄 严 金

rú rì shū guāng jié ài shuǐ
如 日 舒 光 竭 爱 水

huà dǎo qún shēng xiū zhèng zhì
化 导 群 生 修 正 智

huò duō sān mèi jiàn duō fó
获 多 三 昧 见 多 佛

yuàn lì zì zài fù guò shì
愿 力 自 在 复 过 是

fāng biàn zhì huì qīng jìng dào
方 便 智 慧 清 净 道

shēng wén dú jué wú néng zhī
声 闻 独 觉 无 能 知

大方广佛华严经卷第三十七

[13] 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：成

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

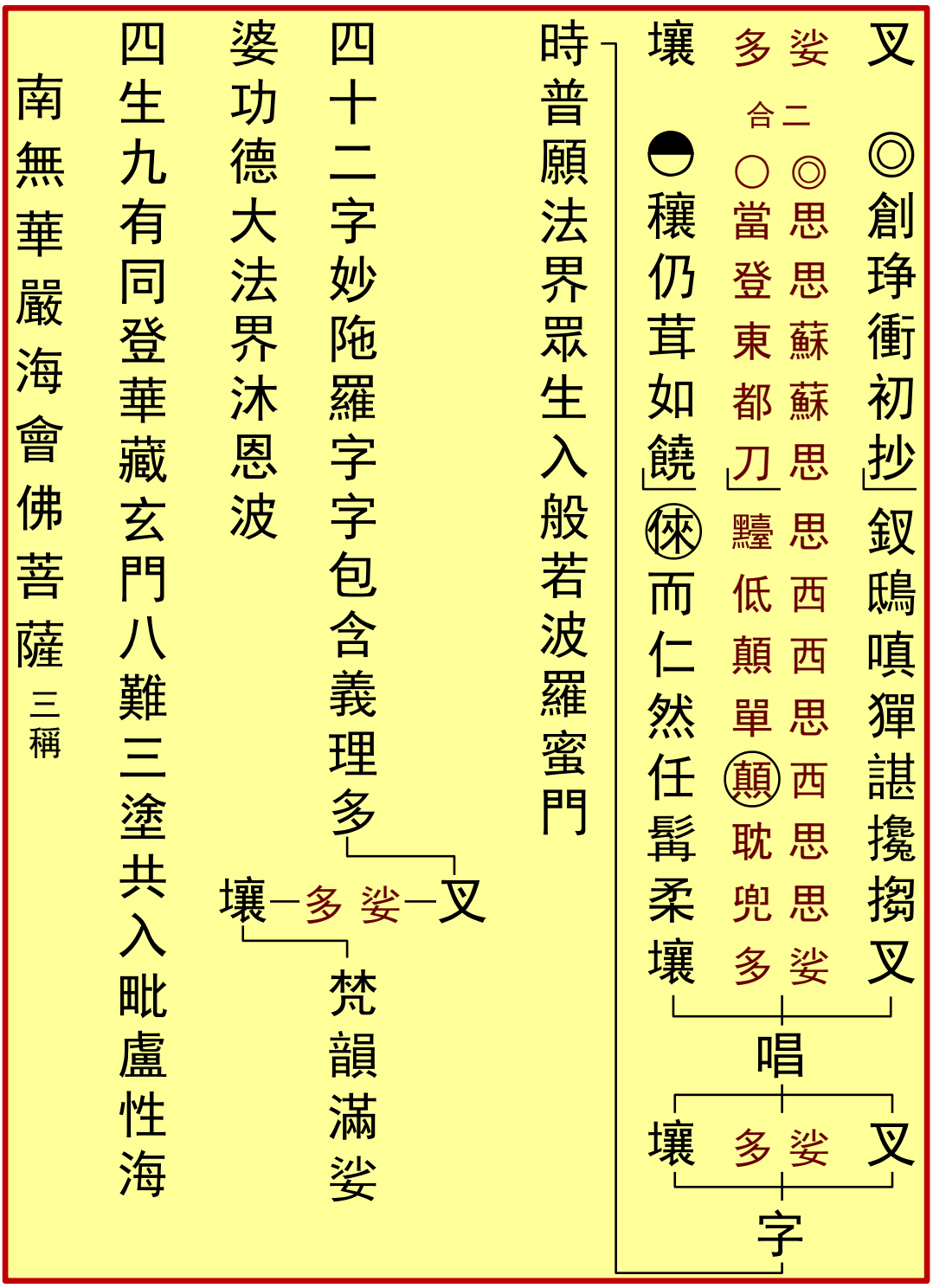

chao changchengchongchuchaochai chi chinchanchinchan

25. 叉 創 琤 衝 初 抄 釵 鴉 嗔 獰 諶 攙

chouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě

搦 叉 唱 叉 字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén

波罗蜜门.

saodao si dang si deng su dong su du si
26. 娑多（二合）思當.思登.蘇東.蘇都.思
dao si dai si di si din si dan si din si dan si dou
刀.思黵.西低 .西顛 .思單 .西顛 .思耽 .思兜 .
saodao changsaodao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
娑多 唱娑多字时. 普愿法界众 生. 入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门.

rao rangrengrong ru rao rai ri rin ran rin ran rou rao
27. 壤 穰仍茸如饒倀而仁然任髯柔壤
changrao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 壤字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门 .

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō chao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 叉.
saodao rao fàn yùnmǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
娑多. 壤. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí bā

大方广佛华严经卷第三十八

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[14]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī wǔ

十地品第二十六之五

shì shí tiān wáng jí tiān zhòng
是时天王及天众

wèi yù gòng yǎng yú rú lái
为欲供养于如来

yù miào huā fān jí chuáng gài
雨妙华幡及幢盖

wú liàng wú biān qiān wàn zhǒng
无量无边千万种

tiān nǚ tóng shí zòu tiān yuè
天女同时奏天乐

gòng yǎng yú fó bìng fó zǐ
供养于佛并佛子

yī qiè jiàn zhě liǎng zú zūn
一切见者两足尊

lìng cǐ zhǒng zhǒng zhū tiān yuè
令此种种诸天乐

yú yī máo duān bǎi qiān yì
于一毛端百千亿

rú shì wú liàng zhū rú lái
如是无量诸如来

yī máo kǒng nèi wú liàng chà
一毛孔内无量刹

xū mí tiě wéi yì fù rán
须弥铁围亦复然

yī máo duān chù yǒu liù qù
一毛端处有六趣

wén cǐ shèng xíng jiē huān xǐ
闻此胜行皆欢喜

jí yǐ wú yāng dà pú sà
及以无央大菩萨

xiāng mán yīng luò yǔ bǎo yī
香鬘瓔珞与宝衣

xī yǐ mó ní zuò yán shì
悉以摩尼作严饰

pǔ fā zhǒngzhǒngmiào yīn shēng
普发种种妙音声

gòng zuò shì yán ér zàn tàn
共作是言而赞叹

āi mǐn zhòng shēng xiàn shén lì
哀愍众生现神力

pǔ fā miào yīn xián dé wén
普发妙音咸得闻

nà yóu tā guó wēi chén shù
那由他国微尘数

yú zhōng ān zhù shuō miào fǎ
于中安住说妙法

gè yǒu sì zhōu jí dà hǎi
各有四洲及大海

xī jiàn zài zhōng wú pò ài
悉见在中无迫隘

sān zhǒng è dào jí rén tiān
三种恶道及人天

[14] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

zhū lóng shén zhòng ē xiū luó　gè suí zì yè shòu guǒ bào
诸龙神众阿修罗　各随自业受果报

yú bǐ yī qiè chà tǔ zhōng　xī yǒu rú lái yǎn miào yīn
于彼一切刹土中　悉有如来演妙音

suí shùn yī qiè zhòng shēng xīn　wèi zhuàn zuì shàng jìng fǎ lún
随顺一切众生心　为转最上净法轮

chàzhōngzhǒngzhǒngzhòngshēngshēn　shēnzhōng fù yǒuzhǒngzhǒngchà
刹中种种众生身　身中复有种种刹

rén tiān zhū qù gè gè yì　fó xī zhī yǐ wèi shuō fǎ
人天诸趣各各异　佛悉知已为说法

dà chà suí niàn biàn wéi xiǎo　xiǎo chà suí niàn yì biàn dà
大刹随念变为小　小刹随念亦变大

rú shì shén tōng wú yǒu liàng　shì jiān gòng shuō bù néng jìn
如是神通无有量　世间共说不能尽

pǔ fā cǐ děng miào yīn shēng　chēng zàn rú lái gōng dé yǐ
普发此等妙音声　称赞如来功德已

zhòng huì huān xǐ mò rán zhù　yī xīn zhān yǎng yù tīng shuō
众会欢喜默然住　一心瞻仰欲听说

shí jiě tuō yuè fù qǐng yán　jīn cǐ zhòng huì jiē jì jìng
时解脱月复请言　今此众会皆寂静

yuàn shuō suí cì zhī suǒ rù　dì bā dì zhōng zhū xíng xiàng
愿说随次之所入　第八地中诸行相

ěr shí　jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuōyuè pú sà yán　fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yú qī dì zhōng　shàn xiū xí fāngbiàn huì　shànqīngjìng
菩萨摩诃萨于七地中，善修习方便慧，善清净

zhūdào shàn jí zhùdào fǎ　dà yuàn lì suǒshè　rú lái lì suǒ jiā
诸道，善集助道法。大愿力所摄，如来力所加，

zì shàn lì suǒ chí　chángniàn rú lái lì　wú suǒwèi　bú gòng fó fǎ
自善力所持，常念如来力，无所畏，不共佛法，

shànqīngjìng shēn xīn sī jué　néngchéng jiù fú dé zhì huì　dà cí dà bēi
善清净深心思觉，能成就福德智慧，大慈大悲

bù shězhòngshēng　rù wú liàng zhì dào　rù yī qiè fǎ　běn lái wú shēng、
不舍众生，入无量智道，入一切法，本来无生、

wú qǐ　wú xiàng　wú chéng　wú huài　wú jìn　wú zhuǎn　wú
无起、无相、无成、无坏、无尽、无转、无

xìngwéixìng　chū zhōng hòu jì jiē xī píngděng　wú fēn bié rú rú
性为性，初、中、后际皆悉平等，无分别如如

zhì zhī suǒ rù chù lí yī qiè xīn yì shí fēn bié xiǎng wú suǒ qǔ
智之所入处，离一切心、意、识分别想，无所取

zhuóyóu rú xū kōng rù yī qiè fǎ rú xū kōngxìng shì míng dé wú shēng
著犹如虚空，入一切法如虚空性，是名得无生

fǎ rěn
法忍。

fó zǐ pú sà chéng jiù cǐ rěn jí shí dé rù dì bā bú
“佛子！菩萨成就此忍，即时得入第八不

dòng dì wéishēnxíng pú sà nán kě zhī wú chā bié lí yī qiè xiàng
动地，为深行菩萨难可知无差别，离一切相、

yī qiè xiǎng yī qiè zhí zhuó wú liàng wú biān yī qiè shēngwén
一切想、一切执著，无量无边，一切声闻、

pì zhī fó suǒ bù néng jí lí zhūxuānzhēng jì mièxiànqián pì rú
辟支佛所不能及，离诸諠诤，寂灭现前。譬如

bǐ qiū jù zú shéntōng dé xīn zì zài cì dì nǎi zhì rù miè jìn dìng
比丘，具足神通，得心自在，次第乃至入灭尽定，

yī qiè dòng xīn yì xiǎng fēn bié xī jiē zhǐ xī cǐ pú sà mó hē sà
一切动心、忆想分别悉皆止息。此菩萨摩诃萨

yì fù rú shì zhù bú dòng dì jí shě yī qiè gōngyòngxíng dé wú
亦复如是，住不动地，即舍一切功用行，得无

gōngyòng fǎ shēn kǒu yì yè niàn wù jiē xī zhù yú bàoxíng
功用法，身、口、意业念务皆息，住于报行。

pì rú yǒu rén mèngzhōngjiànshēnduò zài dà hé wèi yù dù[15] gù
譬如有人，梦中见身堕在大河，为欲度[15]故，

fā dà yǒngměng shī dà fāngbiàn yǐ dà yǒngměng shī fāngbiàn gù
发大勇猛，施大方便；以大勇猛、施方便故，

jí biàn jué wù jì jué wù yǐ suǒzuò jiē xī pú sà yì ěr jiàn
即便觉寤，既觉寤已，所作皆息。菩萨亦尔，见

zhòngshēngshēn zài sì liú zhōng wèi jiù dù gù fā dà yǒngměng
众生身在四流中，为救度故，发大勇猛，

qǐ dà jīng jìn yǐ yǒngměng jīng jìn gù zhì cǐ[16] bú dòng dì
起大精进；以勇猛、精进故，至此[16]不动地；

jì zhì cǐ yǐ yī qiè gōngyòng mǐ bù jiē xī èr xíng xiàngxíng xī
既至此已，一切功用靡不皆息，二行、相行悉

bú xiànqián fó zǐ rú shēng fàn shì yù jiè fán nǎo jiē bú xiànqián
不现前。佛子！如生梵世，欲界烦恼皆不现前；

[15] 丽本：渡；永乐北藏本及龙藏本：度
[16] 丽本：至；永乐北藏本及龙藏本：至此

zhù bú dòng dì yì fù rú shì yī qiè xīn yì shí xíng jiē bú xiànqián
住不动地亦复如是，一切心、意、识行皆不现前。

cǐ pú sà mó hē sà pú sà xīn fó xīn pú tí xīn niè pán xīn
此菩萨摩诃萨，菩萨心、佛心、菩提心、涅槃心

shàng bú xiàn qǐ kuàng fù qǐ yú shì jiān zhī xīn
尚不现起，况复起于世间之心！

fó zǐ cǐ dì pú sà běnyuàn lì gù zhū fó shì zūn qīn
“佛子！此地菩萨本愿力故，诸佛世尊亲

xiàn qí qián yǔ rú lái zhì lìng qí dé rù fǎ liú ménzhōng zuò rú shì
现其前与如来智，令其得入法流门中，作如是

yán shàn zāi shàn zāi shànnán zǐ cǐ rěn dì yī shùnzhū fó
言：‘善哉善哉！善男子！此忍第一，顺诸佛

fǎ rán shànnán zǐ wǒ děngsuǒyǒu shí lì wú wèi shí bā bú
法。然善男子！我等所有十力、无畏、十八不

gòngzhū fó zhī fǎ rǔ jīn wèi dé rǔ yīngwèi yù chéng jiù cǐ fǎ qín
共诸佛之法，汝今未得，汝应为欲成就此法勤

jiā jīng jìn wù fù fàngshě yú cǐ rěn mén yòushànnán zǐ rǔ suī
加精进，勿复放舍于此忍门。又善男子！汝虽

dé shì jì miè jiě tuō rán zhū fán fū wèinéngzhèng dé zhǒngzhǒng fán
得是寂灭解脱，然诸凡夫未能证得，种种烦

nǎo jiē xī xiànqián zhǒngzhǒng jué guānchángxiāng qīn hài rǔ dāngmǐn
恼皆悉现前，种种觉观常相侵害，汝当愍

niàn rú shì zhòngshēng yòushànnán zǐ rǔ dāng yì niànběnsuǒ shì
念如是众生。又善男子！汝当忆念本所誓

yuàn pǔ dà ráo yì yī qiè zhòngshēng jiē lìng dé rù bù kě sī yì zhì
愿，普大饶益一切众生，皆令得入不可思议智

huì zhī mén yòushànnán zǐ cǐ zhū fǎ fǎ xìng ruò fó chū shì ruò
慧之门。又善男子！此诸法法性，若佛出世，若

bù chū shì chángzhù bú yì zhū fó bù yǐ dé cǐ fǎ gù míngwéi rú
不出世，常住不异，诸佛不以得此法故名为如

lái yī qiè èr shèng yì néng dé cǐ wú fēn bié fǎ yòushànnán zǐ
来，一切二乘亦能得此无分别法。又善男子！

rǔ guān wǒ děngshēnxiàng wú liàng zhì huì wú liàngguó tǔ wú liàng
汝观我等身相，无量智慧，无量国土，无量

fāngbiàn wú liàngguāngmíng wú liàngqīngjìng yīn shēng yì wú yǒuliàng
方便，无量光明，无量清净，音声亦无有量；

rǔ jīn yí yīngchéng jiù cǐ shì yòushànnán zǐ rǔ jīn shì dé cǐ yī
汝今宜应成就此事。又善男子！汝今适得此一

fǎ míng suǒ wèi yī qiè fǎ wú shēng wú fēn bié shànnán zǐ rú
法明，所谓一切法无生、无分别。善男子！如
lái fǎ míng wú liàng rù wú liàngzuò wú liàngzhuǎn nǎi zhì bǎi qiān
来法明，无量入，无量作，无量转，乃至百千
yì nà yóu tā jié bù kě dé zhī rǔ yīng xiū xíng chéng jiù cǐ fǎ
亿那由他劫不可得知；汝应修行，成就此法。
yòushànnán zǐ rǔ guān shí fāng wú liàngguó tǔ wú liàngzhòngshēng
又善男子！汝观十方无量国土、无量众生、
wú liàng fǎ zhǒngzhǒngchā bié xī yīng rú shí tōng dá qí shì
无量法、种种差别，悉应如实通达其事。”

fó zǐ zhū fó shì zūn yǔ cǐ pú sà rú shì děng wú liàng qǐ
“佛子！诸佛世尊与此菩萨如是等无量起
zhì mén lìng qí néng qǐ wú liàng wú biān chā bié zhì yè fó zǐ ruò
智门，令其能起无量无边差别智业。佛子！若
zhū fó bù yǔ cǐ pú sà qǐ zhì ménzhě bǐ shí jí rù jiū jìng niè pán
诸佛不与此菩萨起智门者，彼时即入究竟涅槃，
qì shě yī qiè lì zhòngshēng yè yǐ zhū fó yǔ rú shì děng wú liàng wú
弃舍一切利众生业。以诸佛与如是等无量无
biān qǐ zhì mén gù yú yī niànqǐngsuǒshēng zhì yè cóngchū fā xīn nǎi
边起智门故，于一念顷所生智业，从初发心乃
zhì qī dì suǒ xiū zhūxíng bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu
至七地所修诸行，百分不及一，乃至百千亿那由
tā fēn yì bù jí yī rú shì ē sēng qí fēn gē luó fēn suàn shǔ
他分亦不及一；如是，阿僧祇分，歌罗分，算数
fēn pì yù[17] fēn yōu bō ní shā tuó fēn yì bù jí yī hé yǐ gù
分，譬喻[17]分，优波尼沙陀分，亦不及一。何以故？
fó zǐ shì pú sà xiān yǐ yī shēn qǐ xíng jīn zhù cǐ dì dé wú liàng
佛子！是菩萨先以一身起行，今住此地，得无量
shēn wú liàng yīn shēng wú liàng zhì huì wú liàngshòushēng wú liàng
身、无量音声、无量智慧、无量受生、无量
jìng guó jiàohuà wú liàngzhòngshēng gòngyǎng wú liàngzhū fó rù wú
净国，教化无量众生，供养无量诸佛，入无
liàng fǎ mén jù wú liàngshéntōng yǒu wú liàngzhòng huì dàochǎngchā
量法门，具无量神通，有无量众会道场差
bié zhù wú liàngshēn yǔ yì yè jí yī qiè pú sà xíng yǐ bú dòng
别，住无量身、语、意业集一切菩萨行，以不动

[17] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

fǎ gù fó zǐ pì rú chéngchuán yù rù dà hǎi wèi zhì yú hǎi
法故。佛子！譬如乘船欲入大海，未至于海，
duōyònggōng lì ruò zhì hǎi yǐ dàn suí fēng qù bù jiǎ rén lì yǐ
多用功力；若至海已，但随风去，不假人力以
zhì dà hǎi yī rì suǒxíng bǐ yú wèi zhì qí wèi zhì shí shè jīng bǎi suì
至大海，一日所行比于未至，其未至时设经百岁
yì bù néng jí fó zǐ pú sà mó hē sà yì fù rú shì jī jí
亦不能及。佛子！菩萨摩诃萨亦复如是，积集
guǎng dà shàngēn zī liáng chéng dà shèngchuándào pú sà xíng hǎi yú
广大善根资粮，乘大乘船到菩萨行海，于
yī niànqǐng yǐ wú gōngyòng zhì rù yī qiè zhì zhì jìng jiè běnyǒugōng
一念顷以无功用智入一切智智境界，本有功
yòngxíng jīng yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā jié suǒ bù néng jí
用行经于无量百千亿那由他劫所不能及。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì bā dì yǐ dà fāngbiànshànqiǎo
“佛子！菩萨住此第八地，以大方便善巧
zhì suǒ qǐ wú gōngyòng jué huì guān yī qiè zhì zhì suǒxíng jìng suǒ wèi
智所起无功用觉慧，观一切智智所行境。所谓
guān shì jiān chéng guān shì jiānhuài yóu cǐ yè jí gù chéng yóu cǐ
观世间成，观世间坏；由此业集故成，由此
yè jìn gù huài jǐ shí chéng jǐ shí huài jǐ shí chéngzhù jǐ
业尽故坏。几时成？几时坏？几时成住？几
shí huàizhù jiē rú shí zhī yòu zhī dì jiè xiǎoxiàng dà xiàng wú
时坏住？皆如实知。又知地界小相、大相、无
liàngxiàng chā bié xiàng zhī shuǐ huǒ fēng jiè xiǎoxiàng dà xiàng
量相、差别相，知水、火、风界小相、大相、
wú liàngxiàng chā bié xiàng zhī wēi chén xì xiàng chā bié xiàng wú
无量相、差别相，知微尘细相、差别相、无
liàngchā bié xiàng suí hé shì jiè zhōngsuǒ yǒu wēi chén jù jí wēi chénchā
量差别相。随何世界中所有微尘聚及微尘差
bié xiàng jiē rú shí zhī suí hé shì jiè zhōngsuǒ yǒu dì shuǐ huǒ
别相，皆如实知；随何世界中所有地、水、火、
fēng jiè gè ruò gānwēi chén suǒ yǒubǎo wù ruò gānwēi chén zhòngshēng
风界各若干微尘，所有宝物若干微尘，众生
shēn ruò gānwēi chén guó tǔ shēn ruò gānwēi chén jiē rú shí zhī zhī
身若干微尘，国土身若干微尘，皆如实知。知
zhòngshēng dà shēn xiǎoshēn gè ruò gānwēi chénchéng zhī dì yù shēn
众生大身、小身各若干微尘成，知地狱身、

chùshēngshēn è guǐshēn ē xiū luóshēn tiānshēn rénshēn gè
畜生身、饿鬼身、阿修罗身、天身、人身各
ruògānwēichénchéng dé rú shì zhī wēichénchā bié zhì yòu zhī yù jiè
若干微尘成，得如是知微尘差别智。又知欲界、
sè jiè wú sè jiè chéng zhī yù jiè sè jiè wú sè jiè huài
色界、无色界成，知欲界、色界、无色界坏，
zhī yù jiè sè jiè wú sè jiè xiǎoxiàng dà xiàng wú liàngxiàng
知欲界、色界、无色界小相、大相、无量相、
chā bié xiàng dé rú shì guānsān jiè chā bié zhì
差别相，得如是观三界差别智。

fó zǐ cǐ pú sà fù qǐ zhì míng jiàohuàzhòngshēng suǒ
“佛子！此菩萨复起智明，教化众生。所
wèishàn zhī zhòngshēngshēnchā bié shànfēn bié zhòngshēngshēn shàn
谓善知众生身差别，善分别众生身，善
guānchásuǒshēngchù suí qí suǒyìng ér wèixiànshēn jiàohuàchéngshú
观察所生处；随其所应而为现身，教化成熟。
cǐ pú sà yú yī sānqiān dà qiān shì jiè suí zhòngshēngshēn xìn jiě chā
此菩萨于一三千大千世界，随众生身信解差
bié yǐ zhì guāngmíng pǔ xiànshòushēng rú shì ruò èr ruò sān
别，以智光明普现受生；如是，若二、若三，
nǎi zhì bǎiqiān nǎi zhì bù kě shuōsānqiān dà qiān shì jiè suí zhòng
乃至百千，乃至不可说三千大千世界，随众
shēngshēn xìn jiě chā bié pǔ yú qí zhōng shì xiànshòushēng cǐ pú sà
生身信解差别，普于其中示现受生。此菩萨
chéng jiù rú shì zhì huì gù yú yī fó chà qí shēn bú dòng nǎi zhì bù
成就如是智慧故，于一佛刹其身不动，乃至不
kě shuō fó chàzhòng huì zhōng xī xiàn qí shēn fó zǐ cǐ pú sà suí
可说佛刹众会中悉现其身。佛子！此菩萨随
zhū zhòngshēngshēn xīn xìn jiě zhǒngzhǒngchā bié yú bǐ fó guózhòng huì
诸众生身心信解种种差别，于彼佛国众会
zhī zhōng ér xiàn qí shēn suǒwèi yú shāménzhòngzhōng shì shāménxíng
之中而现其身。所谓于沙门众中示沙门形，
pó luó ménzhòngzhōng shì pó luó ménxíng chà lì zhòngzhōng shì chà lì
婆罗门众中示婆罗门形，刹利众中示刹利
xíng rú shì pí shèzhòng shǒu tuózhòng jū shì zhòng sì tiān
形；如是，毗舍众、首陀众、居士众、四天
wángzhòng sān shí sāntiānzhòng yè mótiānzhòng dōushuàituótiānzhòng
王众、三十三天众、夜摩天众、兜率陀天众、

huà lè tiānzhòng tā huà zì zài tiānzhòng mó zhòng fàn zhòng nǎi
化乐天众、他化自在天众、魔众、梵众，乃
zhì ē jiā ní zhà tiānzhòngzhōng gè suí qí lèi ér wèi xiànxíng yòu yīng
至阿迦尼吒天众中，各随其类而为现形。又应
yǐ shēngwénshēn dé dù zhě xiànshēngwénxíng yīng yǐ pì zhī fó shēn
以声闻身得度者，现声闻形；应以辟支佛身
dé dù zhě xiàn pì zhī fó xíng yīng yǐ pú sà shēn dé dù zhě xiàn pú
得度者，现辟支佛形；应以菩萨身得度者，现菩
sà xíng yīng yǐ rú lái shēn dé dù zhě xiàn rú lái xíng fó zǐ pú
萨形；应以如来身得度者，现如来形。佛子！菩
sà rú shì yú yī qiè bù kě shuō fó guó tǔ zhōng suí zhū zhòngshēng xìn
萨如是于一切不可说佛国土中，随诸众生信
yào chā bié rú shì rú shì ér wèi xiànshēn
乐差别，如是如是而为现身。

fó zǐ cǐ pú sà yuǎn lí yī qiè shēnxiǎng fēn bié zhù yú
“佛子！此菩萨远离一切身想分别，住于
píngděng cǐ pú sà zhī zhòngshēngshēn guó tǔ shēn yè bàoshēn
平等。此菩萨知众生身、国土身、业报身、
shēngwénshēn dú jué shēn pú sà shēn rú lái shēn zhì shēn
声闻身、独觉身、菩萨身、如来身、智身、
fǎ shēn xū kōngshēn cǐ pú sà zhī zhū zhòngshēng xīn zhī suǒ yào
法身、虚空身。此菩萨知诸众生心之所乐，
néng yǐ zhòngshēngshēn zuò zì shēn yì zuò guó tǔ shēn yè bàoshēn
能以众生身作自身，亦作国土身、业报身，
nǎi zhì xū kōngshēn yòu zhī zhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ guó tǔ
乃至虚空身。又知众生心之所乐，能以国土
shēn zuò zì shēn yì zuò zhòngshēngshēn yè bàoshēn nǎi zhì xū kōng
身作自身，亦作众生身、业报身，乃至虚空
shēn yòu zhī zhū zhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ yè bàoshēn zuò zì
身。又知诸众生心之所乐，能以业报身作自
shēn yì zuò zhòngshēngshēn guó tǔ shēn nǎi zhì xū kōngshēn yòu
身，亦作众生身、国土身，乃至虚空身。又
zhī zhòngshēng xīn zhī suǒ yào néng yǐ zì shēn zuò zhòngshēngshēn guó
知众生心之所乐，能以自身作众生身、国
tǔ shēn nǎi zhì xū kōngshēn suí zhū zhòngshēng suǒ yào bù tóng zé
土身，乃至虚空身。随诸众生所乐不同，则
yú cǐ shēn xiàn rú shì xíng cǐ pú sà zhī zhòngshēng jí yè shēn bào
于此身现如是形。此菩萨知众生集业身、报

shēn fánnǎoshēn sè shēn wú sè shēn yòu zhī guó tǔ shēnxiǎoxiàng
身、烦恼身、色身、无色身，又知国土身小相、

dà xiàng wú liàngxiàng rǎn xiàng jìng xiàng guǎngxiàng dàozhù
大相、无量相、染相、净相、广相、倒住

xiàng zhèngzhù xiàng pǔ rù xiàng fāngwǎngchā bié xiàng zhī yè
相、正住相、普入相、方网差别相，知业

bàoshēn jiǎ míngchā bié zhī shēngwénshēn dú jué shēn pú sà shēn
报身假名差别，知声闻身、独觉身、菩萨身

jiǎ míngchā bié zhī rú lái shēnyǒu pú tí shēn yuànshēn huàshēn
假名差别，知如来身有菩提身、愿身、化身、

lì chí shēn xiànghǎozhuāngyánshēn wēi shì shēn yì shēngshēn
力持身、相好庄严身、威势身、意生身、

fú dé shēn fǎ shēn zhì shēn zhī zhì shēnshàn sī liàngxiàng rú
福德身、法身、智身，知智身善思量相、如

shí jué zé xiàng guǒxíngsuǒ shè xiàng shì jiān chū shì jiān chā bié xiàng
实决择相、果行所摄相、世间出世间差别相、

sānshèngchā bié xiàng gòngxiàng bú gòngxiàng chū lí xiàng fēi
三乘差别相、共相、不共相、出离相、非

chū lí xiàng xuéxiàng wú xuéxiàng zhī fǎ shēnpíngděngxiàng bú
出离相、学相、无学相，知法身平等相、不

huàixiàng suí shí suí sú jiǎ míngchā bié xiàng zhòngshēng fēi zhòngshēng
坏相、随时随俗假名差别相、众生非众生

fǎ chā bié xiàng fó fǎ shèngsēng fǎ chā bié xiàng zhī xū kōngshēn wú
法差别相、佛法圣僧法差别相，知虚空身无

liàngxiàng zhōubiànxiàng wú xíngxiàng wú yì xiàng wú biānxiàng
量相、周遍相、无形相、无异相、无边相、

xiǎnxiàn sè shēnxiàng fó zǐ pú sà chéng jiù rú shì shēn zhì yǐ
显现色身相。佛子！菩萨成就如是身智已，

dé mìng zì zài xīn zì zài cái zì zài yè zì zài shēng zì zài
得命自在、心自在、财自在、业自在、生自在、

yuàn zì zài jiě zì zài rú yì zì zài zhì zì zài fǎ zì zài
愿自在、解自在、如意自在、智自在、法自在。

dé cǐ shí zì zài gù zé wéi bù sī yì zhì zhě wú liàng zhì zhě guǎng
得此十自在故，则为不思议智者、无量智者、广

dà zhì zhě wú néng huài zhì zhě
大智者、无能坏智者。

cǐ pú sà rú shì rù yǐ rú shì chéng jiù yǐ dé bì jìng
“此菩萨如是入已，如是成就已，得毕竟

wú guò shī shēn yè wú guò shī yǔ yè wú guò shī yì yè shēn yǔ
无过失身业、无过失语业、无过失意业。身、语、

yì yè suí zhì huì xíng bō rě bō luó mì zēngshàng dà bēi wéishǒu
意业随智慧行，般若波罗蜜增上，大悲为首，

fāngbiànshànqiǎo shànnéngfēn bié shàn qǐ dà yuàn fó lì suǒ hù
方便善巧，善能分别，善起大愿，佛力所护，

cháng qín xiū xí lì zhòngshēng zhì pǔ zhù wú biānchā bié shì jiè fó
常勤修习利众生智，普住无边差别世界。佛

zǐ jǔ yàoyán zhī pú sà zhù cǐ bú dòng dì shēn yǔ yì yè
子！举要言之，菩萨住此不动地，身、语、意业

zhū yǒu suǒ zuò jiē néng jī jí yī qiè fó fǎ fó zǐ pú sà zhù cǐ
诸有所作，皆能积集一切佛法。佛子！菩萨住此

dì dé shànzhù shēn xīn lì yī qiè fán nǎo bù xíng gù dé shànzhù
地，得善住深心力，一切烦恼不行故；得善住

shèng xīn lì bù lí yú dào gù dé shànzhù dà bēi lì bù shě lì
胜心力，不离于道故；得善住大悲力，不舍利

yì zhòngshēng gù dé shànzhù dà cí lì jiù hù yī qiè shì jiān gù
益众生故；得善住大慈力，救护一切世间故；

dé shànzhù tuó luó ní lì bú wàng yú fǎ gù dé shànzhù biàn cái lì
得善住陀罗尼力，不忘于法故；得善住辩才力，

shànguānchá fēn bié yī qiè fǎ gù dé shànzhù shéntōng lì pǔ wǎng
善观察分别一切法故；得善住神通力，普往

wú biān shì jiè gù dé shànzhù dà yuàn lì bù shě yī qiè pú sà suǒ
无边世界故；得善住大愿力，不舍一切菩萨所

zuò gù dé shànzhù bō luó mì lì chéng jiù yī qiè fó fǎ gù dé
作故；得善住波罗蜜力，成就一切佛法故；得

rú lái hù niàn lì yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì xiànqián gù cǐ pú
如来护念力，一切种、一切智智现前故。此菩

sà dé rú shì zhì lì néngxiàn yī qiè zhū suǒ zuò shì yú zhū shì zhōng
萨得如是智力，能现一切诸所作事，于诸事中

wú yǒuguò jiù
无有过咎。

fó zǐ cǐ pú sà zhì dì míngwéi bú dòng dì wú néng jǔ
“佛子！此菩萨智地名为不动地，无能沮

huài gù míngwéi bú tuì zhuǎn dì zhì huì wú tuì gù míngwéinán dé
坏故；名为不退转地，智慧无退故；名为难得

dì yī qiè shì jiān wú néng cè gù míngwéitóngzhēn dì lí yī qiè
地，一切世间无能测故；名为童真地，离一切

guò shī gù míngwéishēng dì suí yào zì zài gù míngwéichéng dì
过失故；名为生地，随乐自在故；名为成地，

gèng wú suǒzuò gù míngwéi jiū jìng dì zhì huì jué dìng gù míngwéi
更无所作故；名为究竟地，智慧决定故；名为

biànhuà dì suí yuànchéng jiù gù míngwéi lì chí dì tā bù néng
变化地，随愿成就故；名为力持地，他不能

dòng gù míngwéi wú gōngyòng dì xiān yǐ chéng jiù gù fó zǐ
动故；名为无功用地，先已成就故。佛子！

pú sà chéng jiù rú shì zhì huì rù fó jìng jiè fó gōng dé zhào shùn
菩萨成就如是智慧，入佛境界，佛功德照，顺

fó wēi yí fó jìngxiànqián chángwéi rú lái zhī suǒ hù niàn fàn
佛威仪，佛境现前，常为如来之所护念，梵、

shì sì wáng jīn gāng lì shì cháng suí shì wèi héng bù shě lí zhū
释、四王、金刚力士常随侍卫，恒不舍离诸

dà sānmèi néngxiàn wú liàngzhū shēnchā bié yú yī yī shēnyǒu dà shì
大三昧，能现无量诸身差别，于一一身有大势

lì bào dé shéntōngsānmèi zì zài suí yǒu kě huàzhòngshēng zhī chù
力，报得神通三昧自在，随有可化众生之处

shì chéngzhèngjué fó zǐ pú sà rú shì rù dà shèng huì huò dà
示成正觉。佛子！菩萨如是入大乘会，获大

shéntōng fàng dà guāngmíng rù wú ài fǎ jiè zhī shì jiè chā bié
神通，放大光明，入无碍法界，知世界差别，

shì xiàn yī qiè zhū dà gōng dé suí yì zì zài shànnéngtōng dá qián jì
示现一切诸大功德，随意自在，善能通达前际，

hòu jì pǔ fú yī qiè mó xié zhī dào shēn rù rú lái suǒxíngjìng jiè
后际，普伏一切魔邪之道，深入如来所行境界，

yú wú liàngguó tǔ xiū pú sà xíng yǐ nénghuò dé bú tuì zhuǎn fǎ shì
于无量国土修菩萨行，以能获得不退转法，是

gù shuōmíngzhù bú dòng dì
故说名住不动地。

fó zǐ pú sà zhù cǐ bú dòng dì yǐ yǐ sānmèi lì
“佛子！菩萨住此不动地已，以三昧力，

cháng dé xiànjiàn wú liàngzhū fó héng bù shě lí chéng shì gòngyǎng cǐ
常得现见无量诸佛，恒不舍离承事供养。此

pú sà yú yī yī jié yī yī shì jiè jiàn wú liàngbǎi fó wú liàngqiān
菩萨于一一劫、一一世界，见无量百佛、无量千

fó nǎi zhì wú liàngbǎiqiān yì nà yóu tā fó gōngjìng zūnzhòng chéng
佛，乃至无量百千亿那由他佛，恭敬尊重，承

shì gòngyǎng yī qiè zī shēng xī yǐ fèng shī yú zhū fó suǒ dé yú rú
事供养，一切资生悉以奉施。于诸佛所得于如

lái shènshēn fǎ zàng shòu shì jiè chā bié děng wú liàng fǎ míng ruò yǒu
来甚深法藏，受世界差别等无量法明；若有

wènnàn shì jiè chā bié rú shì děng shì wú néng qū zhě rú shì jīng yú
问难世界差别如是等事，无能屈者。如是经于

wú liàng bǎi jié wú liàngqiān jié nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā
无量百劫、无量千劫，乃至无量百千亿那由他

jié suǒ yǒushàngēnzhuǎnzēngmíngjìng pì rú zhēn jīn zhì zuò bǎoguān
劫，所有善根转增明净。譬如真金治作宝冠，

zhì yán fú tí zhǔshèngwángdǐngshàng yī qiè chénmín zhūzhuāngyán jù
置阎浮提主圣王顶上，一切臣民诸庄严具

wú yǔ děngzhě cǐ dì pú sà suǒyǒushàngēn yì fù rú shì yī qiè èr
无与等者；此地菩萨所有善根亦复如是，一切二

shèng nǎi zhì dì qī dì pú sà suǒyǒushàngēn wú néng jí zhě yǐ zhù cǐ
乘乃至第七地菩萨所有善根无能及者，以住此

dì dà zhì guāngmíng pǔ mièzhòngshēng fán nǎo hēi àn shànnéng kāi
地大智光明，普灭众生烦恼黑暗，善能开

chǎn zhì huì mén gù fó zǐ pì rú qiān shì jiè zhǔ dà fàn tiānwáng
阐智慧门故。佛子！譬如千世界主大梵天王，

néng pǔ yùn cí xīn pǔ fàngguāngmíng mǎnqiān shì jiè cǐ dì pú
能普运慈心，普放光明，满千世界；此地菩

sà yì fù rú shì néngfàngguāngmíng zhào bǎi wàn fó chàwēi chén shù
萨亦复如是，能放光明，照百万佛刹微尘数

shì jiè lìng zhū zhòngshēngmiè fán nǎohuǒ ér dé qīngliáng cǐ pú sà
世界，令诸众生灭烦恼火而得清凉。此菩萨，

shí bō luó mì zhōng yuàn bō luó mì zēngshàng yú bō luó mì fēi bù
十波罗蜜中，愿波罗蜜增上；余波罗蜜非不

xiū xíng dàn suí lì suí fèn shì míng lüè shuō zhū pú sà mó hē sà dì bā
修行，但随力随分。是名略说诸菩萨摩诃萨第八

bú dòng dì ruò guǎngshuōzhě jīng wú liàng jié bú kě qióng jìn
不动地；若广说者，经无量劫不可穷尽。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì duōzuò dà fàn tiān
“佛子！菩萨摩诃萨住此地，多作大梵天

wáng zhǔqiān shì jiè zuì shèng zì zài shànshuōzhū yì néng yǔ
王，主千世界，最胜自在，善说诸义，能与

shēngwén pì zhī fó zhū pú sà bō luó mì dào ruò yǒuwènnàn shì
声闻、辟支佛、诸菩萨波罗蜜道；若有问难世

jiè chā bié wú néng tuì qū bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì
界差别，无能退屈。布施、爱语、利行、同事，

rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn yī
如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念一

qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng
切种、一切智智。复作是念：‘我当于一切众

shēng zhōng wéi shǒu wéi shèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě
生中为首、为胜，乃至为一切智智依止者。’

cǐ pú sà ruò yǐ fā qǐ dà jīng jìn lì yú yī niànqǐng dé bǎi wàn sān
此菩萨若以发起大精进力，于一念顷，得百万三

qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù sān mèi nǎi zhì shì xiàn bǎi wàn sān qiān
千大千世界微尘数三昧，乃至示现百万三千

dà qiān shì jiè wēi chén shù pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà shū
大千世界微尘数菩萨以为眷属；若以菩萨殊

shèng yuàn lì zì zài shì xiàn guò yú shì shù nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu
胜愿力自在示现，过于是数，乃至百千亿那由

tā jié bù néng shǔ zhī
他劫不能数知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng yuē
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂曰：

qī dì xiū zhì fāng biàn huì shàn jí zhù dào dà yuàn lì
七地修治方便慧　善集助道大愿力

fù dé rén zūn suǒ shè chí wèi qiú shèng zhì dēng bā zhù
复得人尊所摄持　为求胜智登八住

gōng dé chéng jiù héng cí mǐn zhì huì guǎng dà děng xū kōng
功德成就恒慈愍　智慧广大等虚空

wén fǎ néng shēng jué dìng lì shì zé jì miè wú shēng rěn
闻法能生决定力　是则寂灭无生忍

zhī fǎ wú shēng wú qǐ xiàng wú chéng wú huài wú jìn zhuǎn
知法无生无起相　无成无坏无尽转

lí yǒu píng děng jué fēn bié chāo zhū xīn xíng rú kōng zhù
离有平等绝分别　超诸心行如空住

chéng jiù shì rěn chāo xì lùn shèn shēn bú dòng héng jì miè
成就是忍超戏论　甚深不动恒寂灭

yī qiè shì jiān wú néng zhī xīn xiàng qǔ zhuó xī jiē lí
一切世间无能知　心相取著悉皆离

zhù yú cǐ dì bù fēn bié
住于此地不分别
pì rú bǐ qiū rù miè dìng
譬如比丘入灭定
rú mèng dù[18] hé jué zé wú
如梦度河觉则无
rú shēng fàn tiān jué xià yù
如生梵天绝下欲
yǐ běn yuàn lì méng quàn dǎo
以本愿力蒙劝导
tàn qí rěn shèng yǔ guàn dǐng
叹其忍胜与灌顶
yù yán wǒ děng zhòng fó fǎ
语言我等众佛法
rǔ jīn wèi huò dāng qín jìn
汝今未获当勤进
rǔ suī yǐ miè fán nǎo huǒ
汝虽已灭烦恼火
shì jiān huò yàn yóu chì rán
世间惑焰犹炽然
dāngniànběnyuàn dù zhòngshēng
当念本愿度众生
xī shǐ xiū yīn qù jiě tuō
悉使修因趣解脱
fǎ xìng zhēn cháng lí xīn niàn
法性真常离心念
èr shèng yú cǐ yì néng dé
二乘于此亦能得
bù yǐ cǐ gù wéi shì zūn
不以此故为世尊
dàn yǐ shèn shēn wú ài zhì
但以甚深无碍智
rú shì rén tiān suǒ yīng gòng
如是人天所应供
yǔ cǐ zhì huì lìng guān chá
与此智慧令观察
wú biān fó fǎ xī dé chéng
无边佛法悉得成
yī niàn chāo guò nǎng zhòng xíng
一念超过曩众行
pú sà zhù zī miào zhì dì
菩萨住兹妙智地
zé huò guǎng dà shén tōng lì
则获广大神通力
yī niàn fēn shēn biàn shí fāng
一念分身遍十方
rú chuán rù hǎi yīn fēng jì
如船入海因风济
xīn wú gōng yòng rèn zhì lì
心无功用任智力
xī zhī guó tǔ chéng huài zhù
悉知国土成坏住
zhū jiè zhǒng zhǒng gè shū yì
诸界种种各殊异
xiǎo dà wú liàng jiē néng liǎo
小大无量皆能了
sān qiān shì jiè sì dà zhǒng
三千世界四大种
liù qù zhòng shēng shēn gè bié
六趣众生身各别
jí yǐ zhòng bǎo wēi chén shù
及以众宝微尘数
yǐ zhì guān chá xī wú yú
以智观察悉无余
pú sà néng zhī yī qiè shēn
菩萨能知一切身
wèi huà zhòng shēng tóng bǐ xíng
为化众生同彼形
guó tǔ wú liàng zhǒng zhǒng bié
国土无量种种别
xī wèi xiàn xíng wú bú biàn
悉为现形无不遍

[18] 丽本：渡；永乐北藏本及龙藏本：度

pì rú rì yuè zhù xū kōng
譬如日月住虚空
zhù yú fǎ jiè wú suǒ dòng
住于法界无所动
suí qí xīn yào gè bù tóng
随其心乐各不同
shēng wén dú jué yǔ pú sà
声闻独觉与菩萨
zhòng shēng guó tǔ yè bào shēn
众生国土业报身
xū kōng shēn xiàng jiē píng děng
虚空身相皆平等
shí zhǒng shèng zhì pǔ guān chá
十种圣智普观察
suǒ yǒu fó fǎ jiē chéng jiù
所有佛法皆成就
shí lì chéng jiù bú dòng yáo
十力成就不动摇
zhū fó hù niàn tiān wáng lǐ
诸佛护念天王礼
cǐ dì gōng dé wú biān jì
此地功德无边际
fù yǐ gòng fó shàn yì míng
复以供佛善益明
pú sà zhù cǐ dì bā dì
菩萨住此第八地
yǎn shuō sān shèng wú yǒu qióng
演说三乘无有穷
yī niàn suǒ huò zhū sān mèi
一念所获诸三昧
zhū suǒ zuò shì xī yì rán
诸所作事悉亦然
pú sà dì bā bú dòng dì
菩萨第八不动地
ruò yù cì dì guǎng fēn bié
若欲次第广分别

yī qiè shuǐ zhōng jiē xiàn yǐng
一切水中皆现影
suí xīn xiàn yǐng yì fù rán
随心现影亦复然
yī qiè zhòng zhōng jiē xiàn shēn
一切众中皆现身
jí yǐ fó shēn mǐ bú xiàn
及以佛身靡不现
zhǒng zhǒng shèng rén zhì fǎ shēn
种种圣人智法身
pǔ wèi zhòng shēng ér shì zuò
普为众生而示作
fù shùn cí bēi zuò zhòng yè
复顺慈悲作众业
chí jiè bú dòng rú xū mí
持戒不动如须弥
yī qiè mó zhòng wú néng zhuǎn
一切魔众无能转
mì jì jīn gāng héng shì wèi
密迹金刚恒侍卫
qiān wàn yì jié shuō bú jìn
千万亿劫说不尽
rú wáng dǐng shàng zhuāng yán jù
如王顶上庄严具
duō zuò fàn wáng qiān jiè zhǔ
多作梵王千界主
cí guāng pǔ zhào chú zhòng huò
慈光普照除众惑
bǎi wàn shì jiè wēi chén děng
百万世界微尘等
yuàn lì shì xiàn fù guò shì
愿力示现复过是
wǒ wèi rǔ děng yǐ lüè shuō
我为汝等已略说
jīng yú yì jié bù néng jìn
经于亿劫不能尽

shuō cǐ pú sà bā dì shí
说[19]此菩萨八地时

rú lái xiàn dà shén tōng lì
如来现大神通力

zhèn dòng shí fāng zhū guó tǔ
震动十方诸国土

wú liàng yì shù nán sī yì
无量亿数难思议

yī qiè zhī jiàn wú shàng zūn
一切知见无上尊

qí shēn pǔ fàng dà guāng míng
其身普放大光明

zhào yào bǐ zhū wú liàng tǔ
照耀彼诸无量土

xī shǐ zhòng shēng huò ān lè
悉使众生获安乐

pú sà wú liàng bǎi qiān yì
菩萨无量百千亿

jù shí yǒng zài xū kōng zhù
俱时踊在虚空住

yǐ guò zhū tiān shàng miào gòng
以过诸天上妙供

gòng yǎng shuō zhōng zuì shèng zhě
供养说中最胜者

dà zì zài wáng zì zài tiān
大自在王自在天

xī gòng tóng xīn xǐ wú liàng
悉共同心喜无量

gè yǐ zhǒng zhǒng zhòng gòng jù
各以种种众供具

gòng yǎng shèn shēn gōng dé hǎi
供养甚深功德海

fù yǒu tiān nǚ qiān wàn yì
复有天女千万亿

shēn xīn huān xǐ xī chōng biàn
身心欢喜悉充遍

gè zòu yuè yīn wú liàng zhǒng
各奏乐音无量种

gòng yǎng rén zhōng dà dǎo shī
供养人中大导师

shì shí zhòng yuè tóng shí zòu
是时众乐同时奏

bǎi qiān wàn yì wú liàng bié
百千万亿无量别

xī yǐ shàn shì wēi shén lì
悉以善逝威神力

yǎn chū miào yīn ér zàn tàn
演出妙音而赞叹

jì jìng tiáo róu wú gòu hài
寂静调柔无垢害

suí suǒ rù dì shàn xiū xí
随所入地善修习

xīn rú xū kōng yì shí fāng
心如虚空诣十方

guǎng shuō fó dào wù qún shēng
广说佛道悟群生

tiān shàng rén jiān yī qiè chù
天上人间一切处

xī xiàn wú děng miào zhuāng yán
悉现无等妙庄严

yǐ cóng rú lái gōng dé shēng
以从如来功德生

lìng qí jiàn zhě yào fó zhì
令其见者乐佛智

bù lí yī chà yì zhòng tǔ
不离一刹诣众土

rú yuè pǔ xiàn zhào shì jiān
如月普现照世间

yīn shēng xīn niàn xī jiē miè
音声心念悉皆灭

pì yóu gǔ xiǎng wú bú yìng
譬犹谷响无不应

[19] 丽本：第九地 說；永乐北藏本及龙藏本：說

ruò yǒu zhòng shēng xīn xià liè　　wèi bǐ yǎn shuō shēng wén xíng
若有众生心下劣　为彼演说声闻行

ruò xīn míng lì yào pì zhī　　zé wèi bǐ shuō zhōng shèng dào
若心明利乐辟支　则为彼说中乘道

ruò yǒu cí bēi yào ráo yì　　wèi shuō pú sà suǒ xíng shì
若有慈悲乐饶益　为说菩萨所行事

ruò yǒu zuì shèng zhì huì xīn　　zé shì rú lái wú shàng fǎ
若有最胜智慧心　则示如来无上法

pì rú huàn shī zuò zhòng shì　　zhǒng zhǒng xíng xiàng jiē fēi shí
譬如幻师作众事　种种形相皆非实

pú sà zhì huàn yì rú shì　　suī xiàn yī qiè lí yǒu wú
菩萨智幻亦如是　虽现一切离有无

rú shì měi yīn qiān wàn zhǒng　　gē zàn fó yǐ mò rán zhù
如是美音千万种　歌赞佛已默然住

jiě tuō yuè yán jīn zhòng jìng　　yuàn shuō jiǔ dì suǒ xíng dào
解脱月言今众净　愿说九地所行道

ěr shí jīn gāngzàng pú sà gào jiě tuō yuè pú sà yán　　fó zǐ
尔时，金刚藏菩萨告解脱月菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǐ rú shì wú liàng zhì sī liàngguānchá　　yù gèng qiú
菩萨摩诃萨以如是无量智思量观察，欲更求

zhuǎnshèng jì miè jiě tuō　　fù xiū xí rú lái zhì huì　　rù rú lái mì mì
转胜寂灭解脱，复修习如来智慧，入如来秘密

fǎ　guānchá bù sī yì dà zhì xìng　　jìng zhū tuó luó ní sānmèimén　　jù
法，观察不思议大智性，净诸陀罗尼三昧门，具

guǎng dà shéntōng　　rù chā bié shì jiè　　xiū lì　　wú wèi　　bú gòng fǎ
广大神通，入差别世界，修力、无畏、不共法，

suí zhū fó zhuàn fǎ lún　　bù shě dà bēi běnyuàn lì　　dé rù pú sà dì
随诸佛转法轮，不舍大悲本愿力，得入菩萨第

jiǔ shàn huì dì
九善慧地。

fó zǐ　　pú sà mó hē sà zhù cǐ shàn huì dì　　rú shí zhī
“佛子！菩萨摩诃萨住此善慧地，如实知

shàn bú shàn wú jì fǎ xíng　　yǒu lòu wú lòu fǎ xíng　　shì jiān chū shì jiān fǎ
善不善无记法行、有漏无漏法行、世间出世间法

xíng　　sī yì bù sī yì fǎ xíng　　dìng bú dìng fǎ xíng　　shēngwén dú jué
行、思议不思议法行、定不定法行、声闻独觉

fǎ xíng　　pú sà xíng fǎ xíng　　rú lái dì fǎ xíng　　yǒuwéi fǎ xíng　　wú
法行、菩萨行法行、如来地法行、有为法行、无

wéi fǎ xíng cǐ pú sà yǐ rú shì zhì huì rú shí zhī zhòngshēng xīn chóu
为法行。此菩萨以如是智慧，如实知众生心稠

lín fánnǎochóu lín yè chóu lín gēnchóu lín jiě chóu lín xìng
林、烦恼稠林、业稠林、根稠林、解稠林、性

chóu lín yào yù chóu lín suí miánchóu lín shòushēngchóu lín xí
稠林、乐欲稠林、随眠稠林、受生稠林、习

qì xiāng xù chóu lín sān jù chā bié chóu lín cǐ pú sà rú shí zhī
气相续稠林、三聚差别稠林。此菩萨如实知

zhòngshēng xīn zhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi zá qǐ xiàng sù zhuǎnxiàng
众生心种种相，所谓杂起相、速转相、

huài bú huàixiàng wú xíng zhì xiàng wú biān jì xiàng qīngjìng xiàng
坏不坏相、无形质相、无边际相、清净相、

gòu wú gòuxiàng fù bú fù xiàng huànsuǒzuòxiàng suí zhū qù shēng
垢无垢相、缚不缚相、幻所作相、随诸趣生

xiàng rú shì bǎi qiānwàn yì nǎi zhì wú liàng jiē rú shí zhī yòu zhī
相；如是百千万亿乃至无量，皆如实知。又知

zhū fánnǎozhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi jiǔ yuǎn suí xíngxiàng wú biān yǐn qǐ
诸烦恼种种相，所谓久远随行相、无边引起

xiàng jù shēng bù shěxiàng mián qǐ yī yì xiàng yǔ xīn xiāngyìng bù
相、俱生不舍相、眠起一义相、与心相应不

xiāngyìngxiàng suí qù shòushēng ér zhùxiàng sān jiè chā biéxiàng ài
相应相、随趣受生而住相、三界差别相、爱

jiàn chī màn rú jiànshēn rù guòhuànxiàng sān yè yīn yuán bù jué xiàng
见痴慢如箭深入过患相、三业因缘不绝相；

lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān jiē rú shí zhī yòu zhī zhū yè zhǒng
略说乃至八万四千，皆如实知。又知诸业种

zhǒngxiàng suǒ wèishàn bú shàn wú jì xiàng yǒubiǎo shì wú biǎo shì xiàng
种相，所谓善不善无记相、有表示无表示相、

yǔ xīn tóngshēng bù lí xiàng yīn zì xìngchà nà huài ér cì dì jí guǒ
与心同生不离相、因自性刹那坏而次第集果

bù shī xiàng yǒubào wú bàoxiàng shòu hēi hēi děngzhòngbàoxiàng rú
不失相、有报无报相、受黑黑等众报相、如

tián wú liàngxiàng fán shèngchā bié xiàng xiànshòushēngshòuhòushòuxiàng
田无量相、凡圣差别相、现受生受后受相、

shèng fēi shèngdìng bú dìngxiàng lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān jiē rú
乘非乘定不定相；略说乃至八万四千，皆如

shí zhī yòu zhī zhū gēnruǎnzhōngshèngxiàng xiān jì hòu jì chā bié wú
实知。又知诸根软中胜相、先际后际差别无

chā bié xiàng shàngzhōng xià xiàng fán nǎo jù shēng bù xiāng lí xiàng
差别相、上中下相、烦恼俱生不相离相、

shèng fēi shèngdìng bú dìngxiàng chún shú tiáo róu xiàng suí gēnwǎngqīng
乘非乘定不定相、淳熟调柔相、随根网轻

zhuǎnhuàixiàng zēngshàng wú nénghuàixiàng tuì bú tuì chā bié xiàng
转坏相、增上无能坏相、退不退差别相、

yuǎn suí gòngshēng bù tóngxiàng lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān jiē rú
远随共生不同相；略说乃至八万四千，皆如

shí zhī yòu zhī zhū jiě ruǎnzhōngshàng zhū xìngruǎnzhōngshàng yào
实知。又知诸解软中上、诸性软中上、乐

yù ruǎnzhōngshàng jiē lüè shuō nǎi zhì bā wàn sì qiān yòu zhī zhū suí
欲软中上；皆略说乃至八万四千。又知诸随

miánzhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi yǔ shēn xīn gòngshēngxiàng yǔ xīn gòng
眠种种相，所谓与深心共生相、与心共

shēngxiàng xīn xiāngyìng bù xiāngyìngchā bié xiàng jiǔ yuǎn suí xíngxiàng
生相、心相应不相应差别相、久远随行相、

wú shǐ bù bá xiàng yǔ yī qiè chándìng jiě tuō sānmèisān mó bō dǐ shén
无始不拔相、与一切禅定解脱三昧三摩钵底神

tōngxiāngwéixiàng sān jiè xiāng xù shòushēng xì fù xiàng lìng wú biān
通相违相、三界相续受生系缚相、令无边

xīn xiāng xù xiàn qǐ xiàng kāi zhū chùménxiàng jiān shí nán zhì xiàng
心相续现起相、开诸处门相、坚实难治相、

dì chùchéng jiù bù chéng jiù xiàng wéi yǐ shèngdào bá chūxiàng yòu
地处成就不成就相、唯以圣道拔出相。又

zhī shòushēngzhǒngzhǒngxiàng suǒ wèi suí yè shòushēngxiàng liù qù chā
知受生种种相，所谓随业受生相、六趣差

bié xiàng yǒu sè wú sè chā bié xiàng yǒuxiǎng wú xiǎngchā bié xiàng
别相、有色无色差别相、有想无想差别相、

yè wéitián ài shuǐrùn wú míng àn fù shí wéizhǒng zǐ shēnghòuyǒu yá
业为田爱水润无明暗覆识为种子生后有芽

xiàng míng sè jù shēng bù xiāng lí xiàng chī ài xī qiú xù yǒuxiàng
相、名色俱生不相离相、痴爱希求续有相、

yù shòu yù shēng wú shǐ yàozhuóxiàng wàngwèi chūsān jiè tān qiú xiàng
欲受欲生无始乐著相、妄谓出三界贪求相。

yòu zhī xí qì zhǒngzhǒngxiàng suǒ wèixíng bù xíngchā bié xiàng suí qù
又知习气种种相，所谓行不行差别相、随趣

xūn xí xiàng suí zhòngshēngxíngxūn xí xiàng suí yè fán nǎoxūn xí xiàng
熏习相、随众生行熏习相、随业烦恼熏习相、

shàn bú shàn wú jì xūn xí xiàng suí rù hòu yǒu xūn xí xiàng cì dì xūn
善不善无记熏习相、随入后有熏习相、次第熏
xí xiàng bú duàn fán nǎo yuǎn xíng bù shě xūn xí xiàng shí fēi shí xūn xí
习相、不断烦恼远行不舍熏习相、实非实熏习
xiàng jiàn wén qīn jìn shēng wén dú jué pú sà rú lái xūn xí xiàng yòu zhī
相、见闻亲近声闻独觉菩萨如来熏习相。又知
zhòng shēng zhèng dìng xié dìng bú dìng xiàng suǒ wèi zhèng jiàn zhèng dìng xiàng
众生正定邪定不定相，所谓正见正定相、
xié jiàn xié dìng xiàng èr jù bú dìng xiàng wǔ nì xié dìng xiàng wǔ gēn
邪见邪定相、二俱不定相、五逆邪定相、五根
zhèng dìng xiàng èr jù bú dìng xiàng bā xié xié dìng xiàng zhèng xìng
正定相、二俱不定相、八邪邪定相、正性
zhèng dìng xiàng gèng bú zuò èr jù lí bú dìng xiàng shēn zhuó xié fǎ xié
正定相、更不作二俱离不定相、深著邪法邪
dìng xiàng xí xíng shèng dào zhèng dìng xiàng èr jù shě bú dìng xiàng
定相、习行圣道正定相、二俱舍不定相。
fó zǐ pú sà suí shùn rú shì zhì huì míng zhù shàn huì dì zhù cǐ
佛子！菩萨随顺如是智慧，名住善慧地；住此
dì yǐ liǎo zhī zhòng shēng zhū xíng chā bié jiào huà tiáo fú lìng dé jiě
地已，了知众生诸行差别，教化调伏，令得解
tuō
脱。

fó zǐ cǐ pú sà shàn néng yǎn shuō shēng wén shèng fǎ dú
“佛子！此菩萨善能演说声闻乘法、独
jué shèng fǎ pú sà shèng fǎ rú lái dì fǎ yī qiè xíng chù zhì
觉乘法、菩萨乘法、如来地法；一切行处，智
suí xíng gù néng suí zhòng shēng gēn xìng yù jiě suǒ xíng yǒu yì
随行故，能随众生根、性、欲、解、所行有异、
zhū qù[20] chā bié yì suí shòu shēng fán nǎo mián fù zhū yè
诸趣[20]差别，亦随受生、烦恼、眠、缚、诸业
xí qì ér wèi shuō fǎ lìng shēng xìn jiě zēng yì zhì huì gè yú qí
习气而为说法，令生信解，增益智慧，各于其
shèng ér dé jiě tuō
乘而得解脱。

fó zǐ pú sà zhù cǐ shàn huì dì zuò dà fǎ shī jù fǎ
“佛子！菩萨住此善慧地，作大法师，具法

[20] 丽本：聚；永乐北藏本及龙藏本：趣

shī xíng shànnéngshǒu hù rú lái fǎ zàng yǐ wú liàngshànqiǎo zhì
师行，善能守护如来法藏，以无量善巧智，

qǐ sì wú ài biàn yòng pú sà yán cí ér yǎnshuō fǎ cǐ pú sà cháng
起四无碍辩，用菩萨言辞而演说法。此菩萨常

suí sì wú ài zhì zhuǎn wú zàn shě lí hé děngwéi sì suǒ wèi fǎ
随四无碍智转，无暂舍离。何等为四，所谓法

wú ài zhì yì wú ài zhì cí wú ài zhì yàoshuō wú ài zhì cǐ
无碍智、义无碍智、辞无碍智、乐说无碍智。此

pú sà yǐ fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ zì xiàng yì wú ài zhì zhī zhū
菩萨以法无碍智，知诸法自相；义无碍智，知诸

fǎ bié xiàng cí wú ài zhì wú cuòmiùshuō yàoshuō wú ài zhì
法别相；辞无碍智，无错谬说；乐说无碍智，

wú duàn jìn shuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ zì xìng
无断尽说。复次，以法无碍智，知诸法自性；

yì wú ài zhì zhī zhū fǎ shēngmiè cí wú ài zhì ān lì yī qiè fǎ
义无碍智，知诸法生灭；辞无碍智，安立一切法

bú duànshuō yàoshuō wú ài zhì suí suǒ ān lì bù kě huài wú biān
不断说；乐说无碍智，随所安立，不可坏无边

shuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī xiàn zài fǎ chā bié yì wú ài
说。复次，以法无碍智，知现在法差别；义无碍

zhì zhī guò qù wèi lái fǎ chā bié cí wú ài zhì yú qù lái
智，知过去、未来法差别；辞无碍智，于去、来、

jīn fǎ wú cuòmiùshuō yàoshuō wú ài zhì yú yī yī shì wú biān fǎ
今法无错谬说；乐说无碍智，于一一世无边法

míngliǎoshuō fù cì yǐ fǎ wú ài zhì zhī fǎ chā bié yì wú ài
明了说。复次，以法无碍智，知法差别；义无碍

zhì zhī yì chā bié cí wú ài zhì suí qí yán yīn shuō yàoshuō wú
智，知义差别；辞无碍智，随其言音说；乐说无

ài zhì suí qí xīn yàoshuō fù cì fǎ wú ài zhì yǐ fǎ zhì zhī
碍智，随其心乐说。复次，法无碍智，以法智知

chā bié bú yì yì wú ài zhì yǐ bǐ zhì zhī chā bié rú shí cí wú
差别不异；义无碍智，以比智知差别如实；辞无

ài zhì yǐ shì zhì chā bié shuō yàoshuō wú ài zhì yǐ dì yī yì zhì
碍智，以世智差别说；乐说无碍智，以第一义智

shànqiǎoshuō fù cì fǎ wú ài zhì zhī zhū fǎ yī xiàng bú huài
善巧说。复次，法无碍智，知诸法一相不坏；

yì wú ài zhì zhī yùn jiè chù dì yuán qǐ shànqiǎo cí
义无碍智，知蕴、界、处、谛、缘起善巧；辞

wú ài zhì yǐ yī qiè shì jiān yì jiě liǎo měimiào yīn shēng wén zì shuō
无碍智，以一切世间易解了美妙音声、文字说；

yàoshuō wú ài zhì yǐ zhuǎnshèng wú biān fǎ míngshuō fù cì fǎ
乐说无碍智，以转胜无边法明说。复次，法

wú ài zhì zhī yī shèngpíngděngxìng yì wú ài zhì zhī zhūshèngchā
无碍智，知一乘平等性；义无碍智，知诸乘差

bié xìng cí wú ài zhì shuō yī qiè shèng wú chā bié yàoshuō wú ài
别性；辞无碍智，说一切乘无差别；乐说无碍

zhì shuō yī yī shèng wú biān fǎ fù cì fǎ wú ài zhì zhī yī
智，说一一乘无边法。复次，法无碍智，知一

qiè pú sà xíng zhì xíng fǎ xíng zhì suí zhèng yì wú ài zhì zhī shí
切菩萨行、智行、法行智随证；义无碍智，知十

dì fēn wèi yì chā bié cí wú ài zhì shuō dì dào wú chā bié xiàng
地分位义差别；辞无碍智，说地道无差别相；

yàoshuō wú ài zhì shuō yī yī dì wú biānxíngxiàng fù cì fǎ wú
乐说无碍智，说一一地无边行相。复次，法无

ài zhì zhī yī qiè rú lái yī niànchéngzhèngjué yì wú ài zhì zhī
碍智，知一切如来一念成正觉；义无碍智，知

zhǒngzhǒng shí zhǒngzhǒngchùděng gè chā bié cí wú ài zhì shuō
种种时、种种处等各差别；辞无碍智，说

chéngzhèngjué chā bié yàoshuō wú ài zhì yú yī yī jù fǎ wú liàng
成正觉差别；乐说无碍智，于一一句法无量

jié shuō bú jìn fù cì fǎ wú ài zhì zhī yī qiè rú lái yǔ lì
劫说不尽。复次，法无碍智，知一切如来语、力、

wú suǒ wèi bú gòng fó fǎ dà cí dà bēi biàn cái fāngbiàn zhuàn
无所畏、不共佛法，大慈大悲，辩才方便，转

fǎ lún yī qiè zhì zhì suí zhèng yì wú ài zhì zhī rú lái suí bā wàn
法轮，一切智智随证；义无碍智，知如来随八万

sì qiānzhòngshēng xīn xíng gēn jiě chā bié yīn shēng cí wú
四千众生心、行、根、解、差别音声；辞无

ài zhì suí yī qiè zhòngshēngxíng yǐ rú lái yīn shēngchā bié shuō
碍智，随一切众生行，以如来音声差别说；

yàoshuō wú ài zhì suí zhòngshēng xìn jiě yǐ rú lái zhì qīngjìngxíng
乐说无碍智，随众生信解，以如来智清净行

yuánmǎnshuō
圆满说。

fó zǐ pú sà zhù dì jiǔ dì dé rú shì shànqiǎo wú ài
“佛子！菩萨住第九地，得如是善巧无碍

zhì dé rú lái miào fǎ zàng zuò dà fǎ shī dé yì tuó luó ní fǎ
智，得如来妙法藏，作大法师，得义陀罗尼、法
tuó luó ní zhì tuó luó ní guāngzhào tuó luó ní shàn huì tuó luó ní
陀罗尼、智陀罗尼、光照陀罗尼、善慧陀罗尼、
zhòng cái tuó luó ní wēi dé tuó luó ní wú ài mén tuó luó ní wú
众财陀罗尼、威德陀罗尼、无碍门陀罗尼、无
biān jì tuó luó ní zhǒngzhǒng yì tuó luó ní rú shì děng bǎi wàn ē
边际陀罗尼、种种义陀罗尼，如是等百万阿
sēng qí tuó luó ní mén jiē dé yuánmǎn yǐ bǎi wàn ē sēng qí shànqiǎo
僧祇陀罗尼门皆得圆满，以百万阿僧祇善巧
yīn shēngbiàn cái mén ér yǎnshuō fǎ cǐ pú sà dé rú shì bǎi wàn ē
音声辩才门而演说法。此菩萨得如是百万阿
sēng qí tuó luó ní mén yǐ yú wú liàng fó suǒ yī yī fó qián xī yǐ
僧祇陀罗尼门已，于无量佛所一一佛前，悉以
rú shì bǎi wàn ē sēng qí tuó luó ní mén tīngwénzhèng fǎ wén yǐ bú
如是百万阿僧祇陀罗尼门听闻正法，闻已不
wàng yǐ wú liàngchā bié ménwèi tā yǎnshuō cǐ pú sà chūjiàn yú fó
忘，以无量差别门为他演说。此菩萨初见于佛，
tóu dǐng lǐ jìng jí yú fó suǒ dé wú liàng fǎ mén cǐ suǒ dé fǎ mén
头顶礼敬，即于佛所得无量法门；此所得法门，
fēi bǐ wén chí zhū dà shēngwén yú bǎi qiān jié suǒ néng lǐng shòu cǐ pú
非彼闻持诸大声闻，于百千劫所能领受。此菩
sà dé rú shì tuó luó ní rú shì wú ài zhì zuò yú fǎ zuò ér shuō yú
萨得如是陀罗尼、如是无碍智，坐于法座而说于
fǎ dà qiān shì jiè mǎnzhōngzhòngshēng suí qí xīn yàochā bié wèishuō
法；大千世界满中众生，随其心乐差别为说；
wéichúzhū fó jí shòu zhí pú sà qí yú zhòng huì wēi dé guāngmíng wú
唯除诸佛及受职菩萨，其余众会威德光明无
néng yǔ bǐ cǐ pú sà chǔ yú fǎ zuò yù yǐ yī yīn lìng zhū dà zhòng
能与比。此菩萨处于法座，欲以一音，令诸大众
jiē dé jiě liǎo jí dé jiě liǎo huò shí yù yǐ zhǒngzhǒng yīn shēng
皆得解了，即得解了；或时欲以种种音声，
lìng zhū dà zhòng jiē dé kāi wù huò shí xīn yù fàng dà guāngmíng yǎn
令诸大众皆得开悟；或时心欲放大光明，演
shuō fǎ mén huò shí xīn yù yú qí shēnshàng yī yī máokǒng jiē yǎn
说法门；或时心欲于其身上一一毛孔，皆演
fǎ yīn huò shí xīn yù nǎi zhì sānqiān dà qiān shì jiè suǒyǒu yī qiè xíng
法音；或时心欲乃至三千大千世界所有一切形、

wú xíng wù jiē xī yǎn chū miào fǎ yán yīn huò shí xīn yù fā yī yán yīn
无形物，皆悉演出妙法言音；或时心欲发一言音，

zhōu biàn fǎ jiè xī lìng jiě liǎo huò shí xīn yù yī qiè yán yīn jiē zuò
周遍法界，悉令解了；或时心欲一切言音，皆作

fǎ yīn héng zhù bú miè huò shí xīn yù yī qiè shì jiè xiāo dí zhōng
法音，恒住不灭；或时心欲一切世界箫、笛、钟、

gǔ jí yǐ gē yǒng yī qiè yuè shēng jiē yǎn fǎ yīn huò shí xīn yù yú
鼓及以歌咏，一切乐声皆演法音；或时心欲于

yī zì zhōng yī qiè fǎ jù yán yīn chā bié jiē xī jù zú huò shí
一字中，一切法句言音差别，皆悉具足；或时

xīn yù lìng bù kě shuō wú liàng shì jiè dì shuǐ huǒ fēng sì dà jù
心欲令不可说无量世界地、水、火、风四大聚

zhōng suǒ yǒu wēi chén yī yī chén zhōng jiē xī yǎn chū bù kě shuō fǎ
中所有微尘，一一尘中皆悉演出不可说法

mén rú shì suǒ niàn yī qiè suí xīn wú bù dé zhě
门。如是所念，一切随心，无不得者。

fó zǐ cǐ pú sà jiǎ shǐ sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu
“佛子！此菩萨，假使三千大千世界所有

zhòng shēng xián zhì qí qián yī yī jiē yǐ wú liàng yán yīn ér xīng wèn nàn
众生咸至其前，一一皆以无量言音而兴问难，

yī yī wèn nàn gè gè bù tóng pú sà yú yī niàn qǐng xī néng lǐng shòu
一一问难各各不同；菩萨于一念顷悉能领受，

réng yǐ yī yīn pǔ wèi jiě shì lìng suí xīn yào gè dé huān xǐ rú shì
仍以一音普为解释，令随心乐，各得欢喜。如是

nǎi zhì bù kě shuō shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng yī chà nà jiān yī yī jiē
乃至不可说世界所有众生，一刹那间，一一皆

yǐ wú liàng yán yīn ér xīng wèn nàn yī yī wèn nàn gè gè bù tóng pú
以无量言音而兴问难，一一问难各各不同；菩

sà yú yī niàn qǐng xī néng lǐng shòu yì yǐ yī yīn pǔ wèi jiě shì gè
萨于一念顷悉能领受，亦以一音普为解释，各

suí xīn yào lìng dé huān xǐ nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō shì jiè mǎn
随心乐，令得欢喜。乃至不可说不可说世界满

zhōng zhòng shēng pú sà jiē néng suí qí xīn yào suí gēn suí jiě ér
中众生，菩萨皆能随其心乐、随根、随解而

wèi shuō fǎ chéng fó shén lì guǎng zuò fó shì pǔ wèi yī qiè zuò suǒ
为说法，承佛神力广作佛事，普为一切作所

yī hù fó zǐ cǐ pú sà fù gèng jīng jìn chéng jiù zhì míng jiǎ
依怙。佛子！此菩萨复更精进，成就智明。假

shǐ yī máoduānchùyǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshù zhū fó zhòng huì
使一毛端处有不可说世界微尘数诸佛众会，

yī yī zhòng huì yǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshù zhòngshēng yī yī
一一众会有不可说世界微尘数众生，一一

zhòngshēngyǒu bù kě shuō shì jiè wēichénshù xìng yù bǐ zhū fó suí
众生有不可说世界微尘数性、欲，彼诸佛随

qí xìng yù gè yǔ fǎ mén rú yī máoduānchù yī qiè fǎ jiè chù
其性、欲各与法门；如一毛端处，一切法界处

xī yì rú shì rú shì suǒshuō wú liàng fǎ mén pú sà yú yī niànzhōng
悉亦如是。如是所说无量法门，菩萨于一念中

xī néng lǐng shòu wú yǒuwàng shī
悉能领受，无有忘失。

fó zǐ pú sà zhù cǐ dì jiǔ dì zhòu yè zhuān qín gèng
“佛子！菩萨住此第九地，昼夜专勤更

wú yú niàn wéi rù fó jìng jiè qīn jìn rú lái rù zhū pú sà shènshēn jiě
无余念，唯入佛境界亲近如来，入诸菩萨甚深解

tuō cháng zài sān mèi héngjiàn zhū fó wèi céngshě lí yī yī jié
脱，常在三昧，恒见诸佛，未曾舍离。一一劫

zhōngjiàn wú liàng fó wú liàng bǎi fó wú liàngqiān fó nǎi zhì wú liàng
中见无量佛、无量百佛、无量千佛，乃至无量

bǎi qiān yì nà yóu tā fó gōng jìng zūn zhòng chéng shì gòngyǎng yú
百千亿那由他佛，恭敬尊重，承事供养，于

zhū fó suǒzhǒngzhǒngwènnàn dé shuō fǎ tuó luó ní suǒyǒushàngēn
诸佛所种种问难，得说法陀罗尼，所有善根

zhuǎngèngmíngjìng pì rú zhēn jīn shànqiǎo jīn shī yòngzuòbǎoguān
转更明净。譬如真金，善巧金师用作宝冠，

zhuàn lún shèngwáng yǐ yán qí shǒu sì tiān xià nèi yī qiè xiǎowáng jí
转轮圣王以严其首，四天下内一切小王及

zhū chénmín zhūzhuāngyán jù wú yǔ děngzhě cǐ dì jiǔ dì pú sà shàn
诸臣民诸庄严具无与等者；此第九地菩萨善

gēn yì fù rú shì yī qiè shēngwén pì zhī fó jí xià dì pú sà suǒ
根亦复如是，一切声闻、辟支佛及下地菩萨所

yǒushàngēn wú néng yǔ děng fó zǐ pì rú èr qiān shì jiè zhǔ dà fàn
有善根无能与等。佛子！譬如二千世界主大梵

tiānwáng shēnchūguāngmíng èr qiān jiè zhōngyōuyuǎn zhī chù xī néng
天王，身出光明，二千界中幽远之处悉能

zhàoyào chú qí hēi àn cǐ dì pú sà suǒyǒushàngēn yì fù rú shì
照耀，除其黑暗；此地菩萨所有善根亦复如是，

néngchūguāngmíngzhàozhòngshēng xīn fán nǎo hēi àn jiē lìng xī miè
能出光明照众生心，烦恼黑暗皆令息灭。

cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng lì bō luó mì zuì shèng yú bō luó
此菩萨，十波罗蜜中，力波罗蜜最胜；余波罗

mì fēi bù xiū xíng dàn suí lì suí fèn
蜜非不修行，但随力随分。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì jiǔ shàn huì
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第九善慧

dì ruò guǎngshuōzhě yú wú liàng jié yì bù néng jìn fó zǐ pú
地；若广说者，于无量劫亦不能尽。佛子！菩

sà mó hē sà zhù cǐ dì duōzuò èr qiān shì jiè zhǔ dà fàn tiānwáng
萨摩诃萨住此地，多作二千世界主大梵天王，

shànnéngtǒng lǐ zì zài ráo yì néngwèi yī qiè shēngwén yuán jué
善能统理，自在饶益，能为一切声闻、缘觉

jí zhū pú sà fēn bié yǎnshuō bō luó mì xíng suí zhòngshēng xīn suǒyǒu
及诸菩萨分别演说波罗蜜行；随众生心，所有

wènnàn wú néng qū zhě bù shī ài yǔ lì xíng tóng shì rú
问难无能屈者。布施、爱语、利行、同事，如

shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi zhì bù lí niàn yī qiè
是一切诸所作业，皆不离念佛，乃至不离念一切

zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè zhòng
种、一切智智。复作是念：‘我当于一切众

shēngzhōngwéishǒu wèishèng nǎi zhì wéi yī qiè zhì zhì yī zhǐ zhě
生中为首、为胜，乃至为一切智智依止者。’

cǐ pú sà ruò fā qín jīng jìn yú yī niànqǐng dé bǎiwàn ē sēng qí guó
此菩萨若发勤精进，于一念顷，得百万阿僧祇国

tǔ wēi chén shù sān mèi nǎi zhì shì xiàn bǎiwàn ē sēng qí guó tǔ wēi
土微尘数三昧，乃至示现百万阿僧祇国土微

chén shù pú sà yǐ wéijuàn shǔ ruò yǐ pú sà shū shèngyuàn lì zì zài
尘数菩萨以为眷属；若以菩萨殊胜愿力自在

shì xiàn guò yú cǐ shù nǎi zhì bǎi qiān yì nà yóu tā jié bù néng shǔ
示现，过于此数，乃至百千亿那由他劫不能数

zhī
知。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà yù chóngxuān qí yì ér shuōsòng
尔时，金刚藏菩萨欲重宣其义而说颂

yuē
曰：

wú liàng zhì lì shàn guān chá
无 量 智 力 善 观 察

zuì shàng wēi miào shì nán zhī
最 上 微 妙 世 难 知

pǔ rù rú lái mì mì chù
普 入 如 来 秘 密 处

lì yì zhòng shēng rù jiǔ dì
利 益 众 生 入 九 地

zǒng chí sān mèi jiē zì zài
总 持 三 昧 皆 自 在

huò dà shén tōng rù zhòng chà
获 大 神 通 入 众 刹

lì zhì wú wèi bú gòng fǎ
力 智 无 畏 不 共 法

yuàn lì bēi xīn rù jiǔ dì
愿 力 悲 心 入 九 地

zhù yú cǐ dì chí fǎ zàng
住 于 此 地 持 法 藏

liǎo shàn bú shàn jí wú jì
了 善 不 善 及 无 记

yǒu lòu wú lòu shì chū shì
有 漏 无 漏 世 出 世

sī bù sī yì xī shàn zhī
思 不 思 议 悉 善 知

ruò fǎ jué dìng bù jué dìng
若 法 决 定 不 决 定

sān shèng suǒ zuò xī guān chá
三 乘 所 作 悉 观 察

yǒu wéi wú wéi xíng chā bié
有 为 无 为 行 差 别

rú shì ér zhī rù shì jiān
如 是 而 知 入 世 间

ruò yù zhī zhū zhòng shēng xīn
若 欲 知 诸 众 生 心

zé néng yǐ zhì rú shí zhī
则 能 以 智 如 实 知

zhǒngzhǒng sù zhuǎnhuài fēi huài
种 种 速 转 坏非坏

wú zhì wú biān děngzhòngxiàng
无质无边 等 众 相

fán nǎo wú biān héng gòng bàn
烦 恼 无 边 恒 共 伴

mián qǐ yī yì xù zhū qù
眠 起 一 义 续 诸 趣

yè xìng zhǒngzhǒng gè chā bié
业 性 种 种 各 差 别

yīn huài guǒ jí jiē néng liǎo
因 坏 果 集 皆 能 了

zhū gēnzhǒngzhǒng xià zhōngshàng
诸根种 种 下 中 上

xiān hòu jì děng wú liàng bié
先 后 际 等 无 量 别

jiě xìng yào yù yì fù rán
解 性 乐 欲 亦 复 然

bā wàn sì qiān mǐ bù zhī
八 万 四 千 靡 不 知

zhòng shēng huò jiàn héng suí fù
众 生 惑 见 恒 随 缚

wú shǐ chóu lín wèi chú jiǎn
无 始 稠 林 未 除 翦

yǔ zhì gòng jù xīn bìng shēng
与 志 共 俱 心 并 生

chángxiāng jī xì bú duàn jué
常 相 羁 系不 断 绝

dàn wéi wàng xiǎng fēi shí wù
但 唯 妄 想 非 实 物

bù lí yú xīn wú chù suǒ
不 离 于 心 无 处 所

chán dìng jìng pái réng tuì zhuǎn
禅 定 境 排 仍 退 转

jīn gāng dào miè fāng bì jìng
金 刚 道 灭 方 毕 竟

liù qù shòu shēng gè chā bié
六 趣 受 生 各 差 别

yè tián ài rùn wú míng fù
业 田 爱 润 无 明 覆

shí wéi zhǒng zǐ míng sè yá
识为种子名色芽
sān jiè wú shǐ héng xiāng xù
三界无始恒相续

huò yè xīn xí shēng zhū qù
惑业心习生诸趣
ruò lí yú cǐ bú fù shēng
若离于此不复生

zhòng shēng xī zài sān jù zhōng
众生悉在三聚中
huò nì yú jiàn huò xíng dào
或溺于见或行道

zhù yú cǐ dì shàn guān chá
住于此地善观察
suí qí xīn yào jí gēn jiě
随其心乐及根解

xī yǐ wú hài miào biàn cái
悉以无碍妙辩才
rú qí suǒ yìng chā bié shuō
如其所应差别说

chǔ yú fǎ zuò rú shī zǐ
处于法座如师子
yì rú niú wáng bǎo shān wáng
亦如牛王宝山王

yòu rú lóng wáng bù mì yún
又如龙王布密云
zhù gān lù yǔ chōng dà hǎi
霆甘露雨充大海

shàn zhī fǎ xìng jí ào yì
善知法性及奥义
suí shùn yán cí néng biàn shuō
随顺言辞能辩说

zǒng chí bǎi wàn ē sēng qí
总持百万阿僧祇
pì rú dà hǎi shòu zhòng yǔ
譬如大海受众雨

zǒng chí sān mèi jiē qīng jìng
总持三昧皆清净
néng yú yī niàn jiàn duō fó
能于一念见多佛

yī yī fó suǒ jiē wén fǎ
一一佛所皆闻法
fù yǐ miào yīn ér yǎn chàng
复以妙音而演畅

ruò yù sān qiān dà qiān jiè
若欲三千大千界
jiào huà yī qiè zhū qún shēng
教化一切诸群生

rú yún guǎng bù wú bù jí
如云广布无不及
suí qí gēn yù xī lìng xǐ
随其根欲悉令喜

máo duān fó zhòng wú yǒu shù
毛端佛众无有数
zhòng shēng xīn yào yì wú jí
众生心乐亦无极

xī yìng qí xīn yǔ fǎ mén
悉应其心与法门
yī qiè fǎ jiè jiē rú shì
一切法界皆如是

pú sà qín jiā jīng jìn lì
菩萨勤加精进力
fù huò gōng dé zhuǎn zēng shèng
复获功德转增胜

wén chí ěr suǒ zhū fǎ mén
闻持尔所诸法门
rú dì néng chí yī qiè zhǒng
如地能持一切种

shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng
十方无量诸众生
xián lái qīn jìn huì zhōng zuò
咸来亲近会中坐

yī niàn suí xīn gè wèn nàn
一念随心各问难
yī yīn pǔ duì xī chōng zú
一音普对悉充足

zhù yú cǐ dì wéi fǎ wáng
住于此地为法王

suí jī huì yòu wú yàn juàn
随机诲诱无厌倦

rì yè jiàn fó wèi céng shě
日夜见佛未曾舍

rù shēn jì miè zhì jiě tuō
入深寂灭智解脱

gòng yǎng zhū fó shàn yì míng
供养诸佛善益明

rú wángdǐngshàngmiàobǎoguān
如王顶上妙宝冠

fù shǐ zhòng shēng fán nǎo miè
复使众生烦恼灭

pì rú fàn wáng guāng pǔ zhào
譬如梵王光普照

zhù cǐ duō zuò dà fàn wáng
住此多作大梵王

yǐ sān shèng fǎ huàzhòngshēng
以三乘法化众生

suǒ xíng shàn yè pǔ ráo yì
所行善业普饶益

nǎi zhì dāng chéng yī qiè zhì
乃至当成一切智

yī niàn suǒ rù zhū sān mèi
一念所入诸三昧

ē sēng qí chà wēi chén shù
阿僧祇刹微尘数

jiàn fó shuō fǎ yì fù rán
见佛说法亦复然

yuàn lì suǒ zuò fù guò cǐ
愿力所作复过此

cǐ shì dì jiǔ shàn huì dì
此是第九善慧地

dà zhì pú sà suǒ xíng chù
大智菩萨所行处

shèn shēn wēi miào nán kě jiàn
甚深微妙难可见

wǒ wèi fó zǐ yǐ xuān shuō
我为佛子已宣说

大方广佛华严经卷第三十八

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无

qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

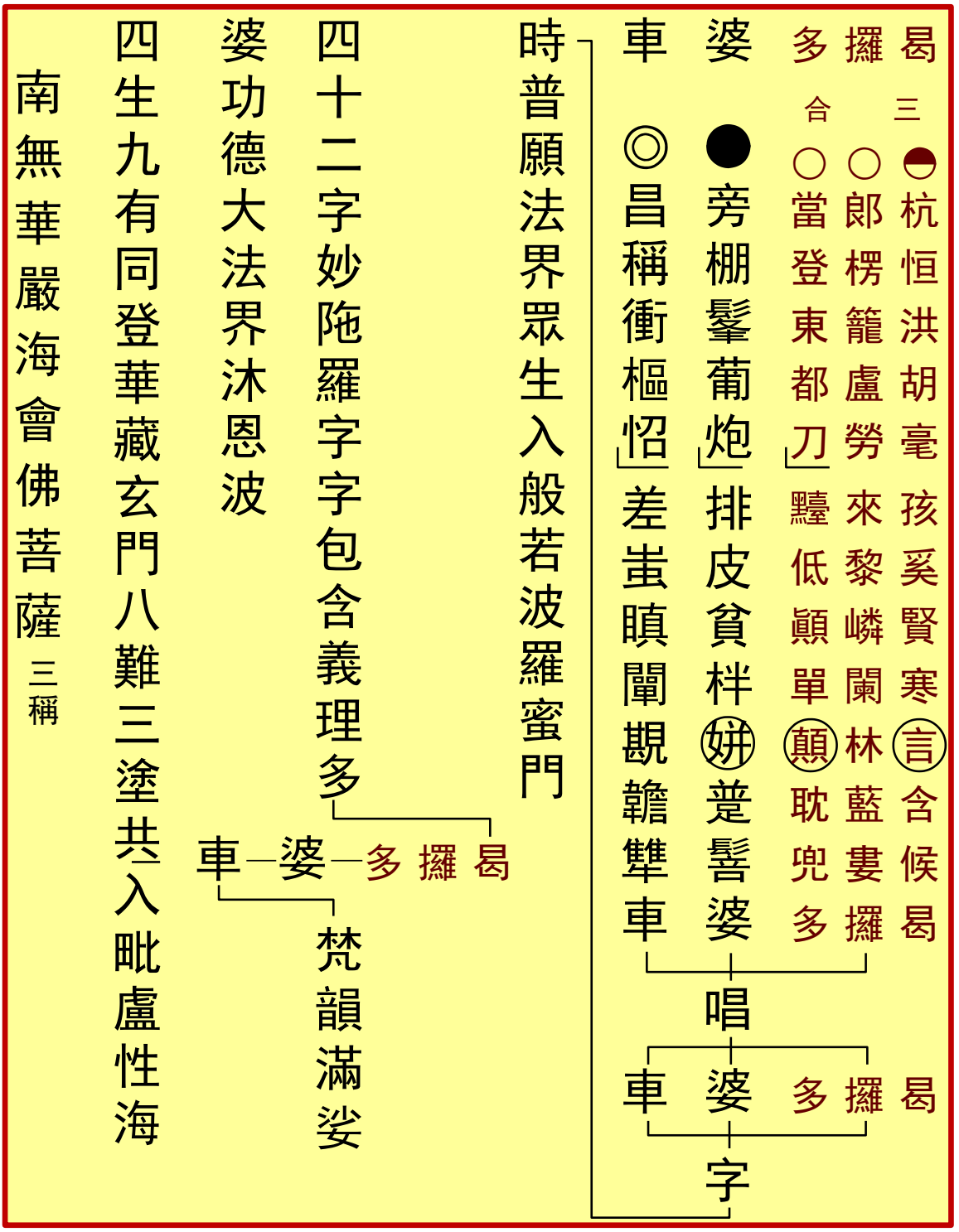

hao lao dao

28. 曷擺多（三合）

hanglangdang henglengdeng honglong

杭郎當.恒楞登.洪籠

dong hu lu du hao lao dao hai lai dai hi li di hin lin din han

東.胡盧都.毫勞刀.孩來驇.奚黎低.賢嶙顛.寒

lan dan hin lin din han lan dan hou lou dou hao lao dao

闌單.言林顛.含藍耽.候婁兜.曷擺多

chàng hao lao dao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó
唱 曷攞多字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗
mì mén
蜜门.

pao pang peng pong pu pao pai pi pin pan pin pan pou pao
29. 婆 旁 棚 鬈 葡炮排皮貧柈姘蹩髻婆
chàng pao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì
唱 婆字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

chao chang cheng chong chu chao chai chi chin chan chin chan
30. 車 昌 稱 衝 樞 怊 差 蚩 瞋 闡 覘 韽
chou chao chàng chao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě
犨 車 唱 車字时. 普愿法界众 生. 入般若
bō luó mì mén
波罗蜜门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō hao lao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 曷攞
dao pao chao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn
多. 婆. 車. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩
bō
波.

sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四 生 九有. 同 登 华 藏 玄 门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sān shí jiǔ

大方广佛华严经卷第三十九

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[21]

shí dì pǐn dì èr shí liù zhī liù

十地品第二十六之六

jìng jū tiān zhòng nà yóu tā
净居天众那由他

wén cǐ dì zhōng zhū shèng xíng
闻此地中诸胜行

kōngzhōngyǒngyuè xīn huān xǐ
空中踊跃心欢喜

xī gòng qián chéng gòng yǎng fó
悉共虔诚供养佛

bù kě sī yì pú sà zhòng
不可思议菩萨众

yì zài kōng zhōng dà huān xǐ
亦在空中大欢喜

jù rán zuì shàng yuè yì xiāng
俱然最上悦意香

pǔ xūn zhòng huì lìng qīng jìng
普熏众会令清净

zì zài tiān wáng yǔ tiān zhòng
自在天王与天众

wú liàng yì shù zài xū kōng
无量亿数在虚空

pǔ sàn tiān yī gòng yǎng fó
普散天衣供养佛

bǎi qiān wàn zhǒng bīn fēn xià
百千万种缤纷下

tiān zhū cǎi nǚ wú yǒu liàng
天诸采女无有量

mǐ bù huān xīn gòng yǎng fó
靡不欢欣供养佛

gè zòu zhǒngzhǒngmiàoyuè yīn
各奏种种妙乐音

xī yǐ cǐ yán ér zàn tàn
悉以此言而赞叹

fó shēn ān zuò yī guó tǔ
佛身安坐一国土

yī qiè shì jiè xī xiàn shēn
一切世界悉现身

shēnxiàngduānyán wú liàng yì
身相端严无量亿

fǎ jiè guǎng dà xī chōng mǎn
法界广大悉充满

yú yī máokǒngfàngguāngmíng
于一毛孔放光明

pǔ miè shì jiān fán nǎo àn
普灭世间烦恼暗

guó tǔ wēi chén kě zhī shù
国土微尘可知数

cǐ guāng míng shù bù kě cè
此光明数不可测

huò jiàn rú lái jù zhòng xiàng
或见如来具众相

zhuàn yú wú shàngzhèng fǎ lún
转于无上正法轮

[21] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

huò jiàn yóu xíng zhū fó chà
或见游行诸佛刹

huò xiàn zhù yú dōu shuài gōng
或现住于兜率宫

huò shì zhù tāi huò chū tāi
或示住胎或出胎

huò xiàn chū jiā xiū shì dào
或现出家修世道

huò xiàn shuō fǎ huò niè pán
或现说法或涅槃

pì rú huàn shī zhī huàn shù
譬如幻师知幻术

rú lái zhì huì yì fù rán
如来智慧亦复然

fó zhù shèn shēn zhēn fǎ xìng
佛住甚深真法性

ér yú dì yī shí yì zhōng
而于第一实义中

suǒ zuò lì yì zhòng shēng shì
所作利益众生事

xiàng yǔ wú xiàng wú chā bié
相与无相无差别

ruò yǒu yù dé rú lái zhì
若有欲得如来智

yǒu wú tōng dá jiē píng děng
有无通达皆平等

wú liàng wú biān tiān nǚ zhòng
无量无边天女众

shēn xīn jì jìng gòng ān lè
身心寂静共安乐

jí shí pú sà jiě tuō yuè
即时菩萨解脱月

xiàng jīn gāng zàng ér qǐng yán
向金刚藏而请言

cóng dì jiǔ dì rù shí dì
从第九地入十地

jí yǐ shén tōng biàn huà shì
及以神通变化事

huò jiàn jì rán ān bú dòng
或见寂然安不动

huò xiàn xià shēng rù mǔ tāi
或现下生入母胎

xī lìng wú liàng guó zhōng jiàn
悉令无量国中见

huòxiàndàochǎngchéngzhèng jué
或现道场成正觉

pǔ shǐ shí fāng wú bù dǔ
普使十方无不睹

zài yú dà zhòng duō suǒ zuò
在于大众多所作

yú shì jiān zhōng pǔ xiàn shēn
于世间中普现身

jì miè wú xiàng tóng xū kōng
寂灭无相同虚空

shì xiàn zhǒng zhǒng suǒ xíng shì
示现种种所行事

jiē yī fǎ xìng ér dé yǒu
皆依法性而得有

rù yú jiū jìng jiē wú xiàng
入于究竟皆无相

yīng lí yī qiè wàng fēn bié
应离一切妄分别

jí zuò rén tiān dà dǎo shī
疾作人天大导师

zhǒng zhǒng yán yīn chēng zàn yǐ
种种言音称赞已

zhān yǎng rú lái mò rán zhù
瞻仰如来默然住

zhī zhū zhòng huì xián jì jìng
知诸众会咸寂静

dà wú wèi zhě zhēn fó zǐ
大无畏者真佛子

suǒ yǒu gōng dé zhū xíng xiàng
所有功德诸行相

yuàn cōng huì zhě wèi xuān shuō
愿聪慧者为宣说

ěr shí jīn gāngzàng pú sà mó hē sà gào jiě tuō yuè pú sà yán
尔时，金刚藏菩萨摩诃萨告解脱月菩萨言：

fó zǐ pú sà mó hē sà cóngchū dì nǎi zhì dì jiǔ dì yǐ rú
“佛子！菩萨摩诃萨从初地乃至第九地，以如

shì wú liàng zhì huì guānchá jué liǎo yǐ shàn sī wéi xiū xí shànmǎn zú
是无量智慧观察觉了已，善思惟修习，善满足

bái fǎ jí wú biānzhù dào fǎ zēngzhǎng dà fú dé zhì huì guǎng
白法，集无边助道法，增长大福德智慧，广

xíng dà bēi zhī shì jiè chā bié rù zhòngshēng jiè chóu lín rù rú lái
行大悲，知世界差别，入众生界稠林，入如来

suǒxíngchù suí shùn rú lái jì mièxíng chángguānchá rú lái lì wú
所行处，随顺如来寂灭行，常观察如来力、无

suǒ wèi bú gòng fó fǎ míngwéi dé yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì shòu
所畏、不共佛法，名为得一切种、一切智智受

zhí wèi
职位。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì zhì huì rù shòu zhí dì
“佛子！菩萨摩诃萨以如是智慧入受职地

yǐ jí dé pú sà lí gòusānmèi rù fǎ jiè chā bié sānmèi zhuāng
已，即得菩萨离垢三昧、入法界差别三昧、庄

yándào chǎng sānmèi yī qiè zhǒnghuāguāngsānmèi hǎi zàngsānmèi
严道场三昧、一切种华光三昧、海藏三昧、

hǎi yìn sānmèi xū kōng jiè guǎng dà sānmèi guān yī qiè fǎ zì xìngsān
海印三昧、虚空界广大三昧、观一切法自性三

mèi zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíngsānmèi yī qiè fó jiē xiànqiánsānmèi
昧、知一切众生心行三昧、一切佛皆现前三昧，

rú shì děng bǎiwàn ē sēng qí sānmèi jiē xiàn zài qián pú sà yú cǐ yī
如是等百万阿僧祇三昧皆现在前。菩萨于此一

qiè sānmèi ruò rù ruò qǐ jiē dé shànqiǎo yì shànliǎo zhī yī qiè
切三昧，若入若起，皆得善巧，亦善了知一切

sānmèi suǒ zuò chā bié qí zuì hòusānmèi míngshòu yī qiè zhì shèng zhí
三昧所作差别。其最后三昧，名受一切智胜职

wèi cǐ sānmèixiàn zài qián shí yǒu dà bǎolián huā hū rán chūshēng
位。此三昧现在前时，有大宝莲华忽然出生。

qí huāguǎng dà liàngděng bǎi wànsānqiān dà qiān shì jiè yǐ zhòng
其华广大，量等百万三千大千世界，以众

miàobǎojiàn cuòzhuāngyán chāoguò yī qiè shì jiān jìng jiè chū shì shàn
妙宝间错庄严，超过一切世间境界；出世善

gēn zhī suǒshēng qǐ zhī zhū fǎ rú huànxìngzhòngxíngsuǒchéng héng
根之所生起，知诸法如幻性众行所成，恒
fàngguāngmíng pǔ zhào fǎ jiè fēi zhūtiānchù zhī suǒnéngyǒu pí liú
放光明普照法界，非诸天处之所能有；毗琉
lí mó ní bǎowéi jīng zhāntánwángwéi tái mǎnǎowéi xū yán fú
璃摩尼宝为茎，栴檀王为台，码碯为须，阎浮
tán jīn wéi yè qí huāchángyǒu wú liàngguāngmíng zhòngbǎowéizàng
檀金为叶，其华常有无量光明，众宝为藏，
bǎowǎng mí fù shí sānqiān dà qiān shì jiè wēichénshù liánhuā yǐ wéi
宝网弥覆，十三千大千世界微尘数莲华以为
juànshǔ ěr shí pú sà zuò cǐ huāzuò shēnxiàng dà xiǎozhèngxiāng
眷属。尔时，菩萨坐此华座，身相大小正相
chèn kě wú liàng pú sà yǐ wéijuànshǔ gè zuò qí yú liánhuā zhī shàng
称可；无量菩萨以为眷属，各坐其余莲华之上，
zhōu zā wéirào yī yī gè dé bǎiwànsānmèi xiàng dà pú sà yī xīn
周匝围绕，一一各得百万三昧，向大菩萨一心
zhānyǎng
瞻仰。

fó zǐ cǐ dà pú sà bìng qí juànshǔ zuòhuāzuò shí suǒ
“佛子！此大菩萨并其眷属坐华座时，所
yǒuguāngmíng jí yǐ yán yīn pǔ jiē chōngmǎn shí fāng fǎ jiè yī qiè shì
有光明及以言音普皆充满十方法界，一切世
jiè xián xī zhèndòng è qù xiū xī guó tǔ yánjìng tóngxíng pú sà
界咸悉震动，恶趣休息，国土严净，同行菩萨
mǐ bù lái jí rén tiān yīn yuètóng shí fā shēng suǒyǒuzhòngshēng xī
靡不来集，人天音乐同时发声，所有众生悉
dé ān lè yǐ bù sī yì gòngyǎng zhī jù gòng yī qiè fó zhū fó zhòng
得安乐，以不思议供养之具供一切佛，诸佛众
huì xī jiē xiǎnxiàn
会悉皆显现。

fó zǐ cǐ pú sà zuò bǐ dà liánhuāzuò shí yú liǎng zú
“佛子！此菩萨坐彼大莲华座时，于两足
xià fàng bǎiwàn ē sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāngzhū dà dì yù
下放百万阿僧祇光明，普照十方诸大地狱，
mièzhòngshēng kǔ yú liǎng xī lún fàng bǎiwàn ē sēng qí guāngmíng
灭众生苦；于两膝轮放百万阿僧祇光明，
pǔ zhào shí fāngzhū chùshēng qù mièzhòngshēng kǔ yú qí lún zhōng
普照十方诸畜生趣，灭众生苦；于脐轮中

fàng bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāngyán luó wáng jiè miè
放百万阿僧祇光明，普照十方阎罗王界，灭
zhòngshēng kǔ cóng zuǒ yòu xié fàng bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng pǔ
众生苦；从左右胁放百万阿僧祇光明，普
zhào shí fāng yī qiè rén qù miè zhòngshēng kǔ cóngliǎngshǒuzhōngfàng
照十方一切人趣，灭众生苦；从两手中放
bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāng yī qiè zhū tiān jí ē xiū
百万阿僧祇光明，普照十方一切诸天及阿修
luó suǒ yǒugōngdiàn cóngliǎngjiānshàngfàng bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng
罗所有宫殿；从两肩上放百万阿僧祇光明，
pǔ zhào shí fāng yī qiè shēngwén cóng qí xiàng bèi fàng bǎi wàn ē sēng
普照十方一切声闻；从其项背放百万阿僧
qí guāngmíng pǔ zhào shí fāng pì zhī fó shēn cóng qí miànménfàng
祇光明，普照十方辟支佛身；从其面门放
bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng pǔ zhào shí fāngchū shǐ fā xīn nǎi zhì jiǔ
百万阿僧祇光明，普照十方初始发心乃至九
dì zhū pú sà shēn cóngliǎngméijiānfàng bǎi wàn ē sēng qí guāngmíng
地诸菩萨身；从两眉间放百万阿僧祇光明，
pǔ zhào shí fāngshòu zhí pú sà lìng mó gōngdiàn xī jiē bú xiàn cóng qí
普照十方受职菩萨，令魔宫殿悉皆不现；从其
dǐngshàngfàng bǎi wàn ē sēng qí sānqiān dà qiān shì jiè wēi chén shù guāng
顶上放百万阿僧祇三千大千世界微尘数光
míng pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè zhū fó rú lái dàochǎngzhòng huì
明，普照十方一切世界诸佛如来道场众会，
yòurào shí zā zhù xū kōngzhōng chéngguāngmíngwǎng míng chì rán
右绕十匝，住虚空中，成光明网，名炽然
guāngmíng fā qǐ zhǒngzhǒngzhū gòngyǎng shì gòngyǎng yú fó yú zhū
光明，发起种种诸供养事供养于佛，余诸
pú sà cóngchū fā xīn nǎi zhì jiǔ dì suǒyǒugòngyǎng ér bǐ yú cǐ bǎi
菩萨从初发心乃至九地所有供养而比于此，百
fēn bú jí yī nǎi zhì suànshǔ pì yù suǒ bù néng jí qí guāngmíng
分不及一，乃至算数譬喻[22]所不能及。其光明
wǎng pǔ yú shí fāng yī yī rú lái zhòng huì zhī qián yù zhòngmiàoxiāng
网普于十方一一如来众会之前，雨众妙香、
huāmán yī fú chuáng fān bǎo gài zhū mó ní děngzhuāngyán
华鬘、衣服、幢幡、宝盖、诸摩尼等庄严

[22] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

zhī jù yǐ wéigòngyǎng jiē cóngchū shì shàngēnsuǒshēng chāoguò yī
之具以为供养，皆从出世善根所生，超过一
qiè shì jiān jìng jiè ruò yǒuzhòngshēngjiàn zhī cǐ zhě jiē yú ē nòuduō
切世间境界。若有众生见知此者，皆于阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí dé bú tuì zhuǎn
罗三藐三菩提得不退转。

fó zǐ cǐ dà guāngmíngzuò yú rú shì gòngyǎng shì bì
“佛子！此大光明作于如是供养事毕，
fù rào shí fāng yī qiè shì jiè yī yī zhū fó dàochǎngzhòng huì jīng shí
复绕十方一切世界一一诸佛道场众会，经十
zā yǐ cóngzhū rú lái zú xià ér rù ěr shí zhū fó jí zhū pú sà
匝已，从诸如来足下而入。尔时，诸佛及诸菩萨，
zhī mǒu shì jiè zhōng mǒu pú sà mó hē sà néngxíng rú shì guǎng dà zhī
知某世界中，某菩萨摩诃萨能行如是广大之
xíngdàoshòu zhí wèi fó zǐ shì shí shí fāng wú liàng wú biān nǎi zhì
行到受职位。佛子！是时，十方无量无边乃至
jiǔ dì zhū pú sà zhòng jiē lái wéirào gōngjìng gòngyǎng yī xīn guān
九地诸菩萨众皆来围绕，恭敬供养，一心观
chá zhèngguānchá shí qí zhū pú sà jí gè huò dé shí qiānsānmèi
察。正观察时，其诸菩萨即各获得十千三昧。
dāng ěr zhī shí shí fāngsuǒ yǒushòu zhí pú sà jiē yú jīn gāngzhuāng
当尔之时，十方所有受职菩萨，皆于金刚庄
yán yì dé xiàngzhōngchū dà guāngmíng míngnénghuài mó yuàn bǎi wàn
严臆德相中出大光明，名能坏魔怨，百万
ē sēng qí guāngmíng yǐ wéijuànshǔ pǔ zhào shí fāng xiàn yú wú liàng
阿僧祇光明以为眷属，普照十方，现于无量
shéntōngbiànhuà zuò shì shì yǐ ér lái rù cǐ pú sà mó hē sà jīn
神通变化；作是事已，而来入此菩萨摩诃萨金
gāngzhuāngyán yì dé xiàngzhōng qí guāng rù yǐ lìng cǐ pú sà suǒ
刚庄严臆德相中；其光入已，令此菩萨所
yǒu zhì huì shì lì zēngzhǎngguò bǎi qiān bèi
有智慧、势力增长过百千倍。

ěr shí shí fāng yī qiè zhū fó cóngméijiān chūqīng jìng guāng
“尔时，十方一切诸佛从眉间出清净光
míng míngzēng yì yī qiè zhì shéntōng wú shù guāngmíng yǐ wéijuànshǔ
明，名增益一切智神通，无数光明以为眷属，
pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè yòurào shí zā shì xiàn rú lái guǎng dà
普照十方一切世界，右绕十匝，示现如来广大

zì zài kāi wù wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā zhū pú sà zhòng zhōubiàn
自在，开悟无量百千亿那由他诸菩萨众，周遍
zhèndòng yī qiè fó chà miè chú yī qiè zhū è dào kǔ yǐn bì yī qiè
震动一切佛刹，灭除一切诸恶道苦，隐蔽一切
zhū mó gōngdiàn shì yī qiè fó dé pú tí chùdàochǎngzhòng huì zhuāng
诸魔宫殿，示一切佛得菩提处道场众会庄
yánwēi dé rú shì pǔ zhào jìn xū kōngbiàn fǎ jiè yī qiè shì jiè yǐ
严威德；如是普照尽虚空遍法界一切世界已，
ér lái zhì cǐ pú sà huì shàngzhōu zā yòurào shì xiànzhǒngzhǒngzhuāng
而来至此菩萨会上周匝右绕，示现种种庄
yán zhī shì xiàn shì shì yǐ cóng dà pú sà dǐngshàng ér rù qí juàn
严之事；现是事已，从大菩萨顶上而入，其眷
shǔ guāngmíng yì gè rù bǐ zhū pú sà dǐng dāng ěr zhī shí cǐ pú sà
属光明亦各入彼诸菩萨顶。当尔之时，此菩萨
dé xiānsuǒ wèi dé bǎi wànsān mèi míngwéi yǐ dé shòu zhí zhī wèi rù
得先所未得百万三昧，名为已得受职之位，入
fó jìng jiè jù zú shí lì duò zài fó shù fó zǐ rú zhuàn lún
佛境界，具足十力，堕在佛数。佛子！如转轮
shèngwángsuǒshēng tài zǐ mǔ shì zhènghòu shēnxiàng jù zú qí
圣王所生太子，母是正后，身相具足。其
zhuàn lún wáng lìng cǐ tài zǐ zuò bái xiàngbǎomiào jīn zhī zuò zhāng dà
转轮王令此太子坐白象宝妙金之座，张大
wǎngmàn jiàn dà chuáng fān rán xiāng sàn huā zòu zhū yīn yuè qǔ
网幔，建大幢幡，然香散花，奏诸音乐，取
sì dà hǎi shuǐ zhì jīn píng nèi wáng zhí cǐ píngguàn tài zǐ dǐng shì shí
四大海水置金瓶内，王执此瓶灌太子顶，是时
jí míngshòuwáng zhí wèi duò zài guàndǐngchà lì wángshù jí néng jù
即名受王职位，堕在灌顶刹利王数，即能具
zú xíng shí shàndào yì dé míngwéizhuàn lún shèngwáng pú sà shòu zhí
足行十善道，亦得名为转轮圣王。菩萨受职
yì fù rú shì zhū fó zhì shuǐguàn qí dǐng gù míngwéishòu zhí jù
亦复如是，诸佛智水灌其顶故，名为受职；具
zú rú lái shí zhǒng lì gù duò zài fó shù fó zǐ shì míng pú sà
足如来十种力故，堕在佛数。佛子！是名菩萨
shòu dà zhì zhí pú sà yǐ cǐ dà zhì zhí gù néngxíng wú liàng bǎi qiān
受大智职。菩萨以此大智职故，能行无量百千
wàn yì nà yóu tā nánxíng zhī xíng zēngzhǎng wú liàng zhì huì gōng dé
万亿那由他难行之行，增长无量智慧功德，

míngwéi ān zhù fǎ yún dì
名为安住法云地。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ fǎ yún dì rú shí zhī yù
“佛子！菩萨摩诃萨住此法云地，如实知欲

jiè jí sè jiè jí wú sè jiè jí shì jiè jí fǎ jiè jí yǒu
界集、色界集、无色界集、世界集、法界集、有

wéi jiè jí wú wéi jiè jí zhòngshēng jiè jí shí jiè jí xū kōng
为界集、无为界集、众生界集、识界集、虚空

jiè jí niè pán jiè jí cǐ pú sà rú shí zhī zhū jiàn fán nǎoxíng jí
界集、涅槃界集。此菩萨如实知诸见烦恼行集，

zhī shì jiè chénghuài jí zhī shēngwénxíng jí pì zhī fó xíng jí pú
知世界成坏集，知声闻行集、辟支佛行集、菩

sà xíng jí rú lái lì wú suǒ wèi sè shēn fǎ shēn jí yī qiè zhǒng yī
萨行集、如来力无所畏色身法身集、一切种一

qiè zhì zhì jí shì dé pú tí zhuàn fǎ lún jí rù yī qiè fǎ fēn bié jué
切智智集、示得菩提转法轮集、入一切法分别决

dìng zhì jí jǔ yàoyán zhī yǐ yī qiè zhì zhī yī qiè jí fó zǐ
定智集。举要言之，以一切智，知一切集。佛子！

cǐ pú sà mó hē sà yǐ rú shì shàngshàng jué huì rú shí zhī zhòng
此菩萨摩诃萨以如是上上觉慧，如实知众

shēng yè huà fán nǎohuà zhū jiànhuà shì jiè huà fǎ jiè huà
生业化、烦恼化、诸见化、世界化、法界化、

shēngwénhuà pì zhī fó huà pú sà huà rú lái huà yī qiè fēn
声闻化、辟支佛化、菩萨化、如来化、一切分

bié wú fēn bié huà rú shì děng jiē rú shí zhī yòu rú shí zhī fó chí
别无分别化，如是等皆如实知。又如实知佛持、

fǎ chí sēng chí yè chí fán nǎo chí shí chí yuàn chí gòng
法持、僧持、业持、烦恼持、时持、愿持、供

yǎng chí xíng chí jié chí zhì chí rú shì děng jiē rú shí zhī
养持、行持、劫持、智持，如是等皆如实知。

yòu rú shí zhī zhū fó rú lái rù wēi xì zhì suǒ wèi xiū xíngwēi xì zhì
又如实知诸佛如来入微细智，所谓修行微细智、

mìngzhōngwēi xì zhì shòushēngwēi xì zhì chū jiā wēi xì zhì xiàn
命终微细智、受生微细智、出家微细智、现

shéntōngwēi xì zhì chéngzhèng jué wēi xì zhì zhuàn fǎ lún wēi xì zhì
神通微细智、成正觉微细智、转法轮微细智、

zhù shòumìngwēi xì zhì bō niè pánwēi xì zhì jiào fǎ zhù wēi xì zhì
住寿命微细智、般涅槃微细智、教法住微细智，

rú shì děng jiē rú shí zhī yòu rù rú lái mì mì chù suǒ wèi shēn mì mì
如是等皆如实知。又入如来秘密处，所谓身秘密、

yǔ mì mì xīn mì mì shí fēi shí sī liàng mì mì shòu pú sà jì mì
语秘密、心秘密、时非时思量秘密、授菩萨记秘

mì shè zhòng shēng mì mì zhǒng zhǒng shèng mì mì yī qiè zhòng shēng
密、摄众生秘密、种种乘秘密、一切众生

gēn xíng chā bié mì mì yè suǒ zuò mì mì dé pú tí xíng mì mì rú
根行差别秘密、业所作秘密、得菩提行秘密，如

shì děng jiē rú shí zhī yòu zhī zhū fó suǒ yǒu rù jié zhì suǒ wèi yī jié
是等皆如实知。又知诸佛所有入劫智，所谓一劫

rù ē sēng qí jié ē sēng qí jié rù yī jié yǒu shù jié rù wú shù jié
入阿僧祇劫、阿僧祇劫入一劫、有数劫入无数劫、

wú shù jié rù yǒu shù jié yī niàn rù jié jié rù yī niàn jié rù fēi
无数劫入有数劫、一念入劫、劫入一念、劫入非

jié fēi jié rù jié yǒu fó jié rù wú fó jié wú fó jié rù yǒu fó
劫、非劫入劫、有佛劫入无佛劫、无佛劫入有佛

jié guò qù wèi lái jié rù xiàn zài jié xiàn zài jié rù guò qù wèi lái jié
劫、过去未来劫入现在劫、现在劫入过去未来劫、

guò qù jié rù wèi lái jié wèi lái jié rù guò qù jié cháng jié rù duǎn
过去劫入未来劫、未来劫入过去劫、长劫入短

jié duǎn jié rù cháng jié rú shì děng jiē rú shí zhī yòu zhī rú lái
劫、短劫入长劫，如是等皆如实知。又知如来

zhū suǒ rù zhì suǒ wèi rù máo dào zhì rù wēi chén zhì rù guó tǔ
诸所入智，所谓入毛道智、入微尘智、入国土

shēn zhèng jué zhì rù zhòng shēng shēn zhèng jué zhì rù zhòng shēng xīn
身正觉智、入众生身正觉智、入众生心

zhèng jué zhì rù zhòng shēng xíng zhèng jué zhì rù suí shùn yī qiè chù
正觉智、入众生行正觉智、入随顺一切处

zhèng jué zhì rù shì xiàn biàn xíng zhì rù shì xiàn shùn xíng zhì rù shì
正觉智、入示现遍行智、入示现顺行智、入示

xiàn nì xíng zhì rù shì xiàn sī yì bù sī yì shì jiān liǎo zhī bù liǎo zhī
现逆行智、入示现思议不思议世间了知不了知

xíng zhì rù shì xiàn shēng wén zhì pì zhī fó zhì pú sà xíng rú lái xíng zhì
行智、入示现声闻智辟支佛智菩萨行如来行智。

fó zǐ yī qiè zhū fó suǒ yǒu zhì huì guǎng dà wú liàng cǐ dì pú sà
佛子！一切诸佛所有智慧广大无量，此地菩萨

jiē néng dé rù
皆能得入。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ dì jí dé pú sà bù sī
“佛子！菩萨摩诃萨住此地，即得菩萨不思
yì jiě tuō wú zhàng ài jiě tuō jìng guān chá jiě tuō pǔ zhào míng jiě
议解脱、无障碍解脱、净观察解脱、普照明解
tuō rú lái zàng jiě tuō suí shùn wú ài lún jiě tuō tōng dá sān shì
脱、如来藏解脱、随顺无碍轮解脱、通达三世
jiě tuō fǎ jiè zàng jiě tuō guāng míng lún jiě tuō wú yú jìng jiè jiě
解脱、法界藏解脱、光明轮解脱、无余境界解
tuō cǐ shí wéi shǒu yǒu wú liàng bǎi qiān ē sēng qí jiě tuō mén jiē
脱；此十为首，有无量百千阿僧祇解脱门，皆
yú cǐ dì shí dì zhōng dé rú shì nǎi zhì wú liàng bǎi qiān ē sēng qí
于此第十地中得。如是乃至无量百千阿僧祇
sān mèi mén wú liàng bǎi qiān ē sēng qí tuó luó ní mén wú liàng bǎi qiān
三昧门、无量百千阿僧祇陀罗尼门、无量百千
ē sēng qí shén tōng mén jiē xī chéng jiù
阿僧祇神通门，皆悉成就。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà tōng dá rú shì zhì huì suí
“佛子！此菩萨摩诃萨通达如是智慧，随
shùn wú liàng pú tí chéng jiù shàn qiǎo niàn lì shí fāng wú liàng zhū fó
顺无量菩提，成就善巧念力，十方无量诸佛
suǒ yǒu wú liàng dà fǎ míng dà fǎ zhào dà fǎ yǔ yú yī niàn qǐng
所有无量大法明、大法照、大法雨，于一念顷
jiē néng ān néng shòu néng shè néng chí pì rú suō qié luó lóng wáng
皆能安、能受、能摄、能持。譬如娑伽罗龙王
suǒ zhù dà yǔ wéi chú dà hǎi yú yī qiè chù jiē bù néng ān bù néng
所霔大雨，唯除大海，余一切处皆不能安、不能
shòu bù néng shè bù néng chí rú lái mì mì zàng dà fǎ míng dà
受、不能摄、不能持。如来秘密藏大法明、大
fǎ zhào dà fǎ yǔ yì fù rú shì wéi chú dì shí dì pú sà yú yī
法照、大法雨亦复如是，唯除第十地菩萨，余一
qiè zhòng shēng shēng wén dú jué nǎi zhì dì jiǔ dì pú sà jiē bù
切众生、声闻、独觉乃至第九地菩萨，皆不
néng ān bù néng shòu bù néng shè bù néng chí fó zǐ pì rú
能安、不能受、不能摄、不能持。佛子！譬如
dà hǎi néng ān néng shòu néng shè néng chí yī dà lóng wáng suǒ
大海，能安、能受、能摄、能持一大龙王所
zhù dà yǔ ruò èr ruò sān nǎi zhì wú liàng zhū lóng wáng yǔ yú yī
霔大雨；若二、若三乃至无量诸龙王雨，于一

niànjiān yī shí zhù xià jiē néng ān néngshòu néngshè néng chí
念间一时霆下，皆能安、能受、能摄、能持。

hé yǐ gù yǐ shì wú liàngguǎng dà qì gù zhù fǎ yún dì pú sà yì
何以故？以是无量广大器故。住法云地菩萨亦

fù rú shì néng ān néngshòu néngshè néng chí yī fó fǎ míng
复如是，能安、能受、能摄、能持一佛法明、

fǎ zhào fǎ yǔ ruò èr ruò sān nǎi zhì wú liàng yú yī niànqǐng
法照、法雨；若二、若三乃至无量，于一念顷

yī shí yǎnshuō xī yì rú shì shì gù cǐ dì míngwéi fǎ yún
一时演说，悉亦如是。是故此地名为法云。”

jiě tuōyuè pú sà yán fó zǐ cǐ dì pú sà yú yī niàn
解脱月菩萨言：“佛子！此地菩萨于一念

jiān néng yú jǐ rú lái suǒ ān shòu shè chí dà fǎ míng dà
间，能于几如来所安、受、摄、持大法明、大

fǎ zhào dà fǎ yǔ
法照、大法雨？”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ bù kě yǐ suàn shǔ néng zhī
金刚藏菩萨言：“佛子！不可以算数能知，

wǒ dāngwèi rǔ shuō qí pì yù fó zǐ pì rú shí fāng gè yǒu shí
我当为汝说其譬喻[23]。佛子！譬如十方各有十

bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chàwēi chén shù shì jiè qí shì jiè
不可说百千亿那由他佛刹微尘数世界，其世界

zhōng yī yī zhòngshēng jiē dé wén chí tuó luó ní wéi fó shì zhě shēng
中一一众生皆得闻持陀罗尼，为佛侍者，声

wénzhòngzhōngduōwén dì yī rú jīn gānglián huāshàng fó suǒ dà shèng
闻众中多闻第一，如金刚莲华上佛所大胜

bǐ qiū rán yī zhòngshēngsuǒshòu zhī fǎ yú bù chóngshòu fó zǐ
比丘；然一众生所受之法，余不重受。佛子！

yú rǔ yì yún hé cǐ zhūzhòngshēngsuǒshòu zhī fǎ wéiyǒuliàng yé
于汝意云何？此诸众生所受之法为有量耶？

wéi wú liàng yé
为无量耶？”

jiě tuōyuè pú sà yán qí shùshènduō wú liàng wú biān
解脱月菩萨言：“其数甚多，无量无边。”

jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ wǒ wèi rǔ shuō lìng rǔ
金刚藏菩萨言：“佛子！我为汝说，令汝

[23] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

dé jiě fó zǐ cǐ fǎ yún dì pú sà yú yī fó suǒ yī niàn zhī qǐng
得解。佛子！此法云地菩萨，于一佛所一念之顷，

suǒ ān suǒshòu suǒ shè suǒ chí dà fǎ míng dà fǎ zhào dà
所安、所受、所摄、所持大法明、大法照、大

fǎ yǔ sān shì fǎ zàng qián ěr suǒ shì jiè yī qiè zhòngshēngsuǒwén
法雨、三世法藏，前尔所世界一切众生所闻

chí fǎ yú cǐ bǎi fēn bù jí yī nǎi zhì pì yù yì bù néng jí
持法，于此百分不及一，乃至譬喻[24]亦不能及。

rú yī fó suǒ rú shì shí fāng rú qiánsuǒshuō ěr suǒ shì jiè wēichén
如一佛所，如是十方如前所说，尔所世界微尘

shù fó fù guò cǐ shù wú liàng wú biān yú bǐ yī yī zhū rú lái suǒ suǒ
数佛复过此数，无量无边，于彼一一诸如来所所

yǒu fǎ míng fǎ zhào fǎ yǔ sān shì fǎ zàng jiē néng ān néng
有法明、法照、法雨、三世法藏，皆能安、能

shòu néngshè néng chí shì gù cǐ dì míngwéi fǎ yún fó zǐ
受、能摄、能持，是故此地名为法云。佛子！

cǐ dì pú sà yǐ zì yuàn lì qǐ dà bēi yún zhèn dà fǎ léi tōng
此地菩萨以自愿力，起大悲云，震大法雷，通、

míng wú wèi yǐ wéidiànguāng fú dé zhì huì ér wéi mì yún xiàn
明、无畏以为电光，福德、智慧而为密云，现

zhǒngzhǒngshēn zhōuxuánwǎngfǎn yú yī niànqǐng pǔ biàn shí fāng
种种身，周旋往返，于一念顷，普遍十方

bǎi qiān yì nà yóu tā shì jiè wēichénshùguó tǔ yǎnshuō dà fǎ cuī
百千亿那由他世界微尘数国土，演说大法，摧

fú mó yuàn fù guò cǐ shù yú wú liàng bǎi qiān yì nà yóu tā shì jiè
伏魔怨；复过此数，于无量百千亿那由他世界

wēichénshùguó tǔ suí zhū zhòngshēng xīn zhī suǒyào zhùgān lù yǔ
微尘数国土，随诸众生心之所乐，霆甘露雨，

mièchú yī qiè zhònghuòchényàn shì gù cǐ dì míngwéi fǎ yún fó zǐ
灭除一切众惑尘焰。是故此地名为法云。佛子！

cǐ dì pú sà yú yī shì jiè cóngdōushuàitiān xià nǎi zhì niè pán suí suǒ
此地菩萨于一世界从兜率天下乃至涅槃，随所

yìng dù zhòngshēng xīn ér xiàn fó shì ruò èr ruò sān nǎi zhì rú shàng
应度众生心而现佛事；若二、若三，乃至如上

wēichénshùguó tǔ fù guò yú cǐ nǎi zhì wú liàng bǎi qiān yì nà yóu
微尘数国土，复过于此，乃至无量百千亿那由

[24] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

tā shì jiè wēichénshùguó tǔ jiē yì rú shì shì gù cǐ dì míngwéi
他世界微尘数国土，皆亦如是。是故此地名为
fǎ yún
法云。

fó zǐ cǐ dì pú sà zhì huì míng dá shéntōng zì zài
“佛子！此地菩萨智慧明达，神通自在。

suí qí xīn niàn néng yǐ xiá shì jiè zuòguǎng shì jiè guǎng shì jiè zuò
随其心念，能以狭世界作广世界，广世界作
xiá shì jiè gòu shì jiè zuòjìng shì jiè jìng shì jiè zuògòu shì jiè luàn
狭世界；垢世界作净世界，净世界作垢世界；乱
zhù cì zhù dàozhù zhèngzhù rú shì wú liàng yī qiè shì jiè jiē
住、次住、倒住、正住，如是无量一切世界皆
néng hù zuò huò suí xīn niàn yú yī chénzhōng zhì yī shì jiè xū mí lú
能互作。或随心念，于一尘中置一世界须弥卢
děng yī qiè shānchuān chénxiàng rú gù shì jiè bù jiǎn huò fù yú
等一切山川，尘相如故，世界不减；或复于
yī wēichén zhī zhōng zhì èr zhì sān nǎi zhì bù kě shuō shì jiè xū mí
一微尘之中置二、置三，乃至不可说世界须弥
lú děng yī qiè shānchuān ér bǐ wēichén tǐ xiàng rú běn yú zhōng
卢等一切山川，而彼微尘体相如本，于中
shì jiè xī dé míngxiàn huò suí xīn niàn yú yī shì jiè zhōng shì xiàn èr
世界悉得明现。或随心念，于一世界中示现二
shì jiè zhuāngyán nǎi zhì bù kě shuō shì jiè zhuāngyán huò yú yī shì
世界庄严，乃至不可说世界庄严；或于一世
jiè zhuāngyánzhōng shì xiàn èr shì jiè nǎi zhì bù kě shuō shì jiè huò
界庄严中示现二世界，乃至不可说世界。或
suí xīn niàn yǐ bù kě shuō shì jiè zhōngzhòngshēng zhì yī shì jiè huò
随心念，以不可说世界中众生置一世界；或
suí xīn niàn yǐ yī shì jiè zhōngzhòngshēng zhì bù kě shuō shì jiè ér
随心念，以一世界中众生置不可说世界，而
yú zhòngshēng wú suǒ ráo hài huò suí xīn niàn yú yī máokǒng shì xiàn
于众生无所娆害。或随心念，于一毛孔示现
yī qiè fó jìng jiè zhuāngyán zhī shì huò suí xīn niàn yú yī niànzhōng
一切佛境界庄严之事。或随心念，于一念中
shì xiàn bù kě shuō shì jiè wēichénshùshēn yī yī shēn shì xiàn rú shì
示现不可说世界微尘数身，一一身示现如是
wēichénshù shǒu yī yī shǒu gè zhí héng hé shā shùhuālián xiāngqiè
微尘数手，一一手各执恒河沙数华鬘、香箧、

mán gài chuáng fān zhōu biàn shí fāng gòng yǎng yú fó yī yī shēn
鬘盖、幢幡，周遍十方，供养于佛；一一身
fù shì xiàn ěr xǔ wēi chén shù tóu yī yī tóu fù xiàn ěr xǔ wēi chén shù
复示现尔许微尘数头，一一头复现尔许微尘数
shé yú niàn niàn zhōng zhōu biàn shí fāng tàn fó gōng dé huò suí
舌，于念念中，周遍十方，叹佛功德。或随
xīn niàn yú yī niàn jiān pǔ biàn shí fāng shì chéng zhèng jué nǎi zhì niè
心念，于一念间普遍十方，示成正觉乃至涅
pán jí yǐ guó tǔ zhuāng yán zhī shì huò xiàn qí shēn pǔ biàn sān shì
槃，及以国土庄严之事；或现其身普遍三世，
ér yú shēn zhōng yǒu wú liàng zhū fó jí fó guó tǔ zhuāng yán zhī shì shì
而于身中有无量诸佛及佛国土庄严之事，世
jiè chéng huài mǐ bù jiē xiàn huò yú zì shēn yī máo kǒng zhōng chū yī
界成坏靡不皆现；或于自身一毛孔中出一
qiè fēng ér yú zhòng shēng wú suǒ nǎo hài huò suí xīn niàn yǐ wú biān
切风，而于众生无所恼害。或随心念，以无边
shì jiè wéi yī dà hǎi cǐ hǎi shuǐ zhōng xiàn dà lián huā guāng míng yán hǎo
世界为一大海，此海水中现大莲华，光明严好，
biàn fù wú liàng wú biān shì jiè yú zhōng shì xiàn dà pú tí shù zhuāng
遍覆无量无边世界，于中示现大菩提树庄
yán zhī shì nǎi zhì shì chéng yī qiè zhǒng zhì huò yú qí shēn xiàn shí
严之事，乃至示成一切种智；或于其身现十
fāng shì jiè yī qiè guāng míng mó ní bǎo zhū rì yuè xīng xiù yún diàn
方世界一切光明，摩尼宝珠、日月星宿、云电
děng guāng mǐ bù jiē xiàn huò yǐ kǒu xū qì néng dòng shí fāng wú liàng
等光靡不皆现；或以口嘘气，能动十方无量
shì jiè ér bú lìng zhòng shēng yǒu jīng bù xiǎng huò xiàn shí fāng fēng zāi
世界，而不令众生有惊怖想；或现十方风灾、
huǒ zāi jí yǐ shuǐ zāi huò suí zhòng shēng xīn zhī suǒ yào shì xiàn sè shēn
火灾及以水灾；或随众生心之所乐，示现色身，
zhuāng yán jù zú huò yú zì shēn shì xiàn fó shēn huò yú fó shēn ér
庄严具足；或于自身示现佛身，或于佛身而
xiàn zì shēn huò yú fó shēn xiàn jǐ guó tǔ huò yú jǐ guó tǔ ér xiàn
现自身；或于佛身现己国土，或于己国土而现
fó shēn fó zǐ cǐ fǎ yún dì pú sà néng xiàn rú shì jí yú wú liàng
佛身。佛子！此法云地菩萨能现如是及余无量
bǎi qiān yì nà yóu tā zì zài shén lì
百千亿那由他自在神力。”

ěr shí huì zhōng zhū pú sà jí tiān lóng yè chā qián tà
尔时，会中诸菩萨及天、龙、夜叉、乾闼
pó ē xiū luó hù shì sì wáng shì tí huán yīn fàn tiān jìng
婆、阿修罗、护世四王、释提桓因、梵天、净
jū mó xī shǒu luó zhū tiān zǐ děng xián zuò shì niàn ruò pú sà
居、摩醯首罗诸天子等，咸作是念：“若菩萨
shén tōng zhì lì néng rú shì zhě fó fù yún hé
神通智力能如是者，佛复云何？”

ěr shí jiě tuō yuè pú sà zhī zhū zhòng huì xīn zhī suǒ niàn bó
尔时，解脱月菩萨知诸众会心之所念，白
jīn gāng zàng pú sà yán fó zǐ jīn cǐ dà zhòng wén qí pú sà
金刚藏菩萨言：“佛子！今此大众闻其菩萨
shén tōng zhì lì duò zài yí wǎng shàn zāi rén zhě wèi duàn bǐ yí
神通智力，堕在疑网。善哉仁者！为断彼疑，
dāng shǎo shì xiàn pú sà shén lì zhuāng yán zhī shì
当少示现菩萨神力庄严之事。”

shí jīn gāng zàng pú sà jí rù yī qiè fó guó tǔ tǐ xìng sān mèi
时，金刚藏菩萨即入一切佛国土体性三昧。
rù cǐ sān mèi shí zhū pú sà jí yī qiè dà zhòng jiē zì jiàn shēn zài
入此三昧时，诸菩萨及一切大众，皆自见身在
jīn gāng zàng pú sà shēn nèi yú zhōng xī jiàn sān qiān dà qiān shì jiè
金刚藏菩萨身内，于中悉见三千大千世界，
suǒ yǒu zhǒng zhǒng zhuāng yán zhī shì jīng yú yì jié shuō bù néng jìn yòu
所有种种庄严之事，经于亿劫说不能尽。又
yú qí zhōng jiàn pú tí shù qí shēn zhōu wéi shí wàn sān qiān dà qiān shì
于其中见菩提树，其身周围十万三千大千世
jiè gāo bǎi wàn sān qiān dà qiān shì jiè zhī yè suǒ yìn yì fù rú shì
界，高百万三千大千世界，枝叶所荫亦复如是。
chèn shù xíng liàng yǒu shī zǐ zuò zuò shàng yǒu fó hào yī qiè zhì tōng
称树形量，有师子座，座上有佛，号一切智通
wáng yī qiè dà zhòng xī jiàn qí fó zuò pú tí shù xià shī zǐ zuò shàng
王。一切大众悉见其佛坐菩提树下师子座上，
zhǒng zhǒng zhū xiàng yǐ wéi zhuāng yán jiǎ shǐ yì jié shuō bù néng jìn
种种诸相以为庄严，假使亿劫说不能尽。
jīn gāng zàng pú sà shì xiàn rú shì dà shén lì yǐ huán lìng zhòng huì gè
金刚藏菩萨示现如是大神力已，还令众会各
zài běn chù shí zhū dà zhòng dé wèi céng yǒu shēng qí tè xiǎng
在本处。时，诸大众得未曾有，生奇特想，

mò rán ér zhù xiàng jīn gāngzàng yī xīn zhānyǎng
默然而住，向金刚藏一心瞻仰。

ěr shí jiě tuō yuè pú sà bó jīn gāngzàng pú sà yán fó zǐ
尔时，解脱月菩萨白金刚藏菩萨言：“佛子！

jīn cǐ sān mèi shènwéi xī yǒu yǒu dà shì lì qí míng hé děng
今此三昧，甚为希有，有大势力，其名何等？”

jīn gāngzàngyán cǐ sānmèimíng yī qiè fó guó tǔ tǐ
金刚藏言：“此三昧名一切佛国土体

xìng
性。”

yòuwèn cǐ sānmèijìng jiè yún hé
又问：“此三昧境界云何？”

dá yán fó zǐ ruò pú sà xiū cǐ sānmèi suí xīn suǒniàn
答言：“佛子！若菩萨修此三昧，随心所念，

néng yú shēnzhōngxiànhéng hé shā shì jiè wēichénshù fó chà fù guò cǐ
能于身中现恒河沙世界微尘数佛刹，复过此

shù wú liàng wú biān fó zǐ pú sà zhù fǎ yún dì dé rú shì děng
数，无量无边。佛子！菩萨住法云地，得如是等

wú liàng bǎi qiān zhū dà sānmèi gù cǐ pú sà shēn shēn yè bù kě cè
无量百千诸大三昧，故此菩萨身、身业不可测

zhī yǔ yǔ yè yì yì yè shéntōng zì zài guānchásān
知，语、语业，意、意业，神通自在，观察三

shì sānmèijìng jiè zhì huì jìng jiè yóu xì yī qiè zhū jiě tuōmén biàn
世三昧境界、智慧境界，游戏一切诸解脱门；变

huàsuǒzuò shén lì suǒzuò guāngmíngsuǒzuò lüè shuō nǎi zhì jǔ zú
化所作、神力所作、光明所作，略说乃至举足、

xià zú rú shì yī qiè zhūyǒusuǒzuò nǎi zhì fǎ wáng zǐ zhùshàn
下足，如是一切诸有所作，乃至法王子、住善

huì dì pú sà jiē bù néng zhī fó zǐ cǐ fǎ yún dì pú sà suǒyǒu
慧地菩萨皆不能知。佛子！此法云地菩萨所有

jìng jiè lüè shuō rú shì ruò guǎngshuōzhě jiǎ shǐ wú liàng bǎi qiān ē
境界，略说如是；若广说者，假使无量百千阿

sēng qí jié yì bù néng jìn
僧祇劫亦不能尽。”

jiě tuō yuè pú sà yán fó zǐ ruò pú sà shéntōngjìng jiè
解脱月菩萨言：“佛子！若菩萨神通境界

rú shì fó shéntōng lì qí fù yún hé
如是，佛神通力其复云何？”

jīn gāngzàngyán fó zǐ pì rú yǒurén yú sì tiān xià qǔ
金刚藏言：“佛子！譬如有人，于四天下取
yī kuài tǔ ér zuò shì yán wéi wú biān shì jiè dà dì tǔ duō wéi
一块土，而作是言：‘为无边世界大地土多，为
cǐ tǔ duō wǒ guān rǔ wèn yì fù rú shì rú lái zhì huì wú biān
此土多？’我观汝问亦复如是，如来智慧无边
wú děng yún hé ér yǔ pú sà bǐ liàng fù cì fó zǐ rú sì tiān
无等，云何而与菩萨比量？复次，佛子！如四天
xià qǔ shǎo xǔ tǔ yú zhě wú liàng cǐ fǎ yún dì shéntōng zhì huì
下取少许土，余者无量；此法云地神通智慧，
yú wú liàng jié dànshuōshǎo fèn kuàng rú lái dì fó zǐ wǒ jīn
于无量劫但说少分，况如来地！佛子！我今
wèi rǔ yǐn shì wéizhèng lìng rǔ dé zhī rú lái jìng jiè fó zǐ jiǎ shǐ
为汝引事为证，令汝得知如来境界。佛子！假使
shí fāng yī yī fāng gè yǒu wú biān shì jiè wēichén shù zhū fó guó tǔ
十方，一一方各有无边世界微尘数诸佛国土，
yī yī guó tǔ dé rú shì dì pú sà chōngmǎn rú gānzhè zhú wěi
一一国土得如是地菩萨充满，如甘蔗、竹、苇、
dào má cóng lín bǐ zhū pú sà yú bǎi qiān yì nà yóu tā jié xiū
稻、麻、丛林，彼诸菩萨于百千亿那由他劫修
pú sà xíngsuǒshēng zhì huì bǐ yī rú lái zhì huì jìng jiè bǎi fēn bù jí
菩萨行所生智慧，比一如来智慧境界，百分不及
yī nǎi zhì yōu bō ní shā tuó fēn yì bù néng jí
一，乃至优波尼沙陀分亦不能及。

fó zǐ cǐ pú sà zhù rú shì zhì huì bú yì rú lái shēn
“佛子！此菩萨住如是智慧，不异如来身、
yǔ yì yè bù shě pú sà zhū sān mèi lì yú wú shù jié chéng shì
语、意业，不舍菩萨诸三昧力，于无数劫承事
gòngyǎng yī qiè zhū fó yī yī jié zhōng yǐ yī qiè zhǒnggòngyǎng zhī
供养一切诸佛，一一劫中以一切种供养之
jù ér wéigòngyǎng yī qiè zhū fó shén lì suǒ jiā zhì huì guāngmíng
具而为供养。一切诸佛神力所加，智慧光明
zhuǎngèngzēngshèng yú fǎ jiè zhōngsuǒyǒuwènnànshànwèi jiě shì bǎi
转更增胜，于法界中所有问难善为解释，百
qiān yì jié wú néng qū zhě fó zǐ pì rú jīn shī yǐ shàngmiàozhēn
千亿劫无能屈者。佛子！譬如金师以上妙真
jīn zuòyánshēn jù dà mó ní bǎodiàn cè qí jiān zì zài tiānwángshēn
金作严身具，大摩尼宝钿厕其间，自在天王身

zì fú dài qí yú tiān rén zhuāngyán zhī jù suǒ bù néng jí cǐ dì pú
自服戴，其余天人庄严之具所不能及；此地菩
sà yì fù rú shì shǐ cóng chū dì nǎi zhì jiǔ dì yī qiè pú sà suǒ yǒu
萨亦复如是，始从初地乃至九地，一切菩萨所有
zhì xíng jiē bù néng jí cǐ dì pú sà zhì huì guāngmíng néng lìng zhòng
智行皆不能及。此地菩萨智慧光明，能令众
shēng nǎi zhì rù yú yī qiè zhì zhì yú zhì guāngmíng wú néng rú shì
生乃至入于一切智智，余智光明无能如是。
fó zǐ pì rú mó xī shǒu luó tiānwáng guāngmíng néng lìng zhòng shēng
佛子！譬如摩醯首罗天王光明，能令众生
shēn xīn qīngliáng yī qiè guāngmíng suǒ bù néng jí cǐ dì pú sà zhì
身心清凉，一切光明所不能及；此地菩萨智
huì guāngmíng yì fù rú shì néng lìng zhòng shēng jiē dé qīngliáng nǎi
慧光明亦复如是，能令众生皆得清凉，乃
zhì zhù yú yī qiè zhì zhì yī qiè shēngwén pì zhī fó nǎi zhì dì jiǔ
至住于一切智智，一切声闻、辟支佛乃至第九
dì pú sà zhì huì guāngmíng xī bù néng jí fó zǐ cǐ pú sà mó
地菩萨智慧光明悉不能及。佛子！此菩萨摩
hē sà yǐ néng ān zhù rú shì zhì huì zhū fó shì zūn fù gèng wèi shuō sān
诃萨已能安住如是智慧，诸佛世尊复更为说三
shì zhì fǎ jiè chā bié zhì biàn yī qiè shì jiè zhì zhào yī qiè shì jiè
世智、法界差别智、遍一切世界智、照一切世界
zhì cí niàn yī qiè zhòng shēng zhì jǔ yào yán zhī nǎi zhì wèi shuō dé
智、慈念一切众生智，举要言之，乃至为说得
yī qiè zhì zhì cǐ pú sà shí bō luó mì zhōng zhì bō luó mì zuì wéi
一切智智。此菩萨，十波罗蜜中，智波罗蜜最为
zēng shàng yú bō luó mì fēi bù xiū xíng
增上；余波罗蜜非不修行。

fó zǐ shì míng lüè shuō pú sà mó hē sà dì shí fǎ yún dì
“佛子！是名略说菩萨摩诃萨第十法云地；
ruò guǎng shuō zhě jiǎ shǐ wú liàng ē sēng qí jié yì bù néng jìn fó zǐ
若广说者，假使无量阿僧祇劫亦不能尽。佛子！
pú sà zhù cǐ dì duō zuò mó xī shǒu luó tiānwáng yú fǎ zì zài
菩萨住此地，多作摩醯首罗天王，于法自在，
néng shòu zhòng shēng shēngwén dú jué yī qiè pú sà bō luó mì xíng
能授众生、声闻、独觉一切菩萨波罗蜜行，
yú fǎ jiè zhōng suǒ yǒu wèn nàn wú néng qū zhě bù shī ài yǔ lì
于法界中所有问难无能屈者。布施、爱语、利

xíng tóng shì rú shì yī qiè zhū suǒ zuò yè jiē bù lí niàn fó nǎi
行、同事，如是一切诸所作业，皆不离念佛，乃
zhì bù lí niàn jù zú yī qiè zhǒng yī qiè zhì zhì fù zuò shì niàn
至不离念具足一切种、一切智智。复作是念：
wǒ dāng yú yī qiè zhòngshēng wéi shǒu wéi shèng nǎi zhì wéi yī qiè
‘我当于一切众生为首、为胜，乃至为一切
zhì zhì yī zhǐ zhě ruò qín jiā jīng jìn yú yī niànqǐng dé shí bù
智智依止者。’若勤加精进，于一念顷，得十不
kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù sān mèi nǎi zhì shì xiàn
可说百千亿那由他佛刹微尘数三昧，乃至示现
ěr suǒ wēi chén shù pú sà yǐ wéi juàn shǔ ruò yǐ pú sà shū shèngyuàn
尔所微尘数菩萨以为眷属；若以菩萨殊胜愿
lì zì zài shì xiàn guò yú cǐ shù suǒ wèi ruò xiū xíng ruò zhuāngyán
力自在示现，过于此数，所谓若修行、若庄严、
ruò xìn jiě ruò suǒ zuò ruò shēn ruò yǔ ruò guāngmíng ruò zhū
若信解、若所作、若身、若语、若光明、若诸
gēn ruò shénbiàn ruò yīn shēng ruò xíngchù nǎi zhì bǎi qiān yì nà
根、若神变、若音声、若行处，乃至百千亿那
yóu tā jié bù néng shǔ zhī
由他劫不能数知。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà shí dì xíngxiàng cì dì xiàn
“佛子！此菩萨摩诃萨十地行相次第现
qián zé néng qù rù yī qiè zhì zhì pì rú ē nòu dá chí chū sì dà hé
前，则能趣入一切智智。譬如阿耨达池出四大河，
qí hé liú zhùbiànyán fú tí jì wú jìn jié fù gèngzēngzhǎng nǎi
其河流注遍阎浮提，既无尽竭，复更增长，乃
zhì rù hǎi lìng qí chōngmǎn fó zǐ pú sà yì ěr cóng pú tí
至入海，令其充满。佛子！菩萨亦尔，从菩提
xīn liú chūshàngēn dà yuàn zhī shuǐ yǐ sì shè fǎ chōngmǎnzhòngshēng
心流出善根大愿之水，以四摄法充满众生，
wú yǒuqióng jìn fù gèngzēngzhǎng nǎi zhì rù yú yī qiè zhì hǎi lìng
无有穷尽，复更增长，乃至入于一切智海，令
qí chōngmǎn
其充满。

fó zǐ pú sà shí dì yīn fó zhì gù ér yǒuchā bié rú
“佛子！菩萨十地，因佛智故而有差别，如
yīn dà dì yǒu shí shānwáng hé děngwéi shí suǒ wèixuěshānwáng
因大地有十山王。何等为十？所谓雪山王、

xiāngshānwáng pí tuó lí shānwáng shénxiānshānwáng yóuqián tuó
香 山 王、鞞陀梨山 王、神 仙山 王、由乾陀
shānwáng mǎ ěr shānwáng ní mín tuó luó shānwáng zhuó jié luó shān
山 王、马耳山 王、尼民陀罗山 王、斫羯罗山
wáng jì dū mò dǐ shānwáng xū mí lú shānwáng fó zǐ rú
王、计都末底山 王、须弥卢山 王。佛子！如
xuěshānwáng yī qiè yàocǎoxián zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà
雪山 王，一切药草咸在其 中，取不可尽；菩萨
suǒ zhù huān xǐ dì yì fù rú shì yī qiè shì jiān jīng shū jì yì wén
所住 欢 喜地亦复如是，一切世间经书、技艺、文
sòng zhòu shù xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó zǐ rú xiāng
颂、咒术咸在其 中，说不可尽。佛子！如 香
shānwáng yī qiè zhūxiāngxián jí qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà
山 王，一切诸 香 咸集其 中，取不可尽；菩萨
suǒ zhù lí gòu dì yì fù rú shì yī qiè pú sà jiè xíng wēi yí xián zài
所住离垢地亦复如是，一切菩萨戒行、威仪咸在
qí zhōng shuō bù kě jìn fó zǐ rú pí tuó lí shānwáng chún
其 中，说不可尽。佛子！如鞞陀梨山 王，纯
bǎosuǒ chéng yī qiè zhòngbǎoxián zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú
宝所 成，一切 众 宝咸在其 中，取不可尽；菩
sà suǒ zhù fā guāng dì yì fù rú shì yī qiè shì jiān chándìngshéntōng
萨所住发 光 地亦复如是，一切世间 禅 定 神 通、
jiě tuō sān mèi sān mó bō dǐ xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó
解脱三昧、三摩钵底咸在其 中，说不可尽。佛
zǐ rú shénxiānshānwáng chúnbǎosuǒ chéng wǔ tōngshénxiānxián
子！如神 仙山 王，纯 宝所 成，五通 神 仙咸
zhù qí zhōng wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhùyàn huì dì yì fù rú shì
住其 中，无有 穷 尽；菩萨所住焰慧地亦复如是，
yī qiè dàozhōngshūshèng zhì huì xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn fó
一切道 中 殊 胜 智慧咸在其 中，说不可尽。佛
zǐ rú yóuqián tuó luó shānwáng chúnbǎosuǒ chéng yè chā dà shén
子！如由乾陀罗山 王，纯 宝所 成，夜叉大神
xiánzhù qí zhōng wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhùnánshèng dì yì fù
咸住其 中，无有 穷 尽；菩萨所住难 胜 地亦复
rú shì yī qiè zì zài rú yì shéntōngxián zài qí zhōng shuō bù kě jìn
如是，一切自在如意 神 通 咸在其 中，说不可尽。
fó zǐ rú mǎ ěr shānwáng chúnbǎosuǒ chéng yī qiè zhūguǒxián
佛子！如马耳山 王，纯 宝所 成，一切诸果咸

zài qí zhōng qǔ bù kě jìn pú sà suǒ zhù xiànqián dì yì fù rú shì
在其中，取不可尽；菩萨所住现前地亦复如是，

rù yuán qǐ lǐ shēngwénguǒzhèngxián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú
入缘起理声闻果证咸在其中，说不可尽。如

ní mín tuó luó shānwáng chúnbǎosuǒ chéng dà lì lóngshénxiánzhù qí
尼民陀罗山王，纯宝所成，大力龙神咸住其

zhōng wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhù yuǎnxíng dì yì fù rú shì fāng
中，无有穷尽；菩萨所住远行地亦复如是，方

biàn zhì huì dú jué guǒzhèngxián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú zhuó
便智慧独觉果证咸在其中，说不可尽。如斫

jié luó shānwáng chúnbǎosuǒ chéng zhū zì zài zhòngxiánzhù qí zhōng
羯罗山王，纯宝所成，诸自在众咸住其中，

wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhù bú dòng dì yì fù rú shì yī qiè pú
无有穷尽；菩萨所住不动地亦复如是，一切菩

sà zì zài xíngchā bié shì jiè xián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú jì
萨自在行差别世界咸在其中，说不可尽。如计

dū shānwáng chúnbǎosuǒ chéng dà wēi dé ē xiū luó wángxiánzhù qí
都山王，纯宝所成，大威德阿修罗王咸住其

zhōng wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhù shàn huì dì yì fù rú shì yī
中，无有穷尽；菩萨所住善慧地亦复如是，一

qiè shì jiānshēngmiè zhì xíngxián zài qí zhōng shuō bù kě jìn rú xū mí
切世间生灭智行咸在其中，说不可尽。如须弥

lú shānwáng chúnbǎosuǒ chéng dà wēi dé zhū tiānxiánzhù qí zhōng
卢山王，纯宝所成，大威德诸天咸住其中，

wú yǒuqióng jìn pú sà suǒ zhù fǎ yún dì yì fù rú shì rú lái lì
无有穷尽；菩萨所住法云地亦复如是，如来力、

wú wèi bú gòng fǎ yī qiè fó shì xián zài qí zhōng wèn dá xuānshuō
无畏、不共法、一切佛事咸在其中，问答宣说

bù kě qióng jìn
不可穷尽。

fó zǐ cǐ shí bǎoshānwáng tóng zài dà hǎi chā bié dé
“佛子！此十宝山王，同在大海，差别得

míng pú sà shí dì yì fù rú shì tóng zài yī qiè zhì zhōng chā bié
名；菩萨十地亦复如是，同在一切智中，差别

dé míng fó zǐ pì rú dà hǎi yǐ shí zhǒngxiàng dé dà hǎi míng
得名。佛子！譬如大海，以十种相，得大海名，

bù kě yí duó hé děngwéi shí yī cì dì jiànshēn èr bú
不可移夺。何等为十？一、次第渐深；二、不

shòu sǐ shī sān yú shuǐ rù zhōng jiē shī běnmíng sì pǔ tóng yī
受死尸；三、余水入中皆失本名；四、普同一

wèi wǔ wú liàngzhēnbǎo liù wú néng zhì dǐ qī guǎng dà
味；五、无量珍宝；六、无能至底；七、广大

wú liàng bā dà shēnsuǒ jū jiǔ cháo bú guòxiàn shí pǔ
无量；八、大身所居；九、潮不过限；十、普

shòu dà yǔ wú yǒuyíng yì pú sà xíng yì fù rú shì yǐ shí xiàng
受大雨，无有盈溢。菩萨行亦复如是，以十相

gù míng pú sà xíng bù kě yí duó hé děngwéi shí suǒ wèihuān
故，名菩萨行，不可移夺。何等为十？所谓欢

xǐ dì chūshēng dà yuànjiàn cì shēn gù lí gòu dì bú shòu yī qiè
喜地，出生大愿渐次深故；离垢地，不受一切

pò jiè shī gù fā guāng dì shě lí shì jiān jiǎ míng zì gù yàn huì
破戒尸故；发光地，舍离世间假名字故；焰慧

dì yǔ fó gōng dé tóng yī wèi gù nánshèng dì chūshēng wú liàng
地，与佛功德同一味故；难胜地，出生无量

fāngbiànshéntōng shì jiān suǒ zuòzhòngzhēnbǎo gù xiànqián dì guān
方便神通、世间所作众珍宝故；现前地，观

cháyuánshēngshènshēn lǐ gù yuǎnxíng dì guǎng dà jué huì shànguān
察缘生甚深理故；远行地，广大觉慧善观

chá gù bú dòng dì shì xiànguǎng dà zhuāngyán shì gù shàn huì dì
察故；不动地，示现广大庄严事故；善慧地，

dé shēn jiě tuō xíng yú shì jiān rú shí ér zhī bú guòxiàn gù fǎ yún dì
得深解脱行于世间，如实而知不过限故；法云地，

néngshòu yī qiè zhū fó rú lái dà fǎ míng yǔ wú yàn zú gù fó zǐ
能受一切诸佛如来大法明雨无厌足故。佛子！

pì rú dà mó ní zhū yǒu shí zhǒngxìngchūguòzhòngbǎo hé děngwéi shí
譬如大摩尼珠有十种性出过众宝。何等为十？

yī zhě cóng dà hǎi chū èr zhě qiǎojiàng zhì lǐ sān zhě yuánmǎn wú quē
一者从大海出；二者巧匠治理；三者圆满无缺；

sì zhě qīngjìng lí gòu wǔ zhě nèi wàimíngchè liù zhěshànqiǎozuān
四者清净离垢；五者内外明彻；六者善巧钻

chuān qī zhěguàn yǐ bǎo lǚ bā zhě zhì zài liú lí gāochuáng zhī
穿；七者贯以宝缕；八者置在琉璃高幢之

shàng jiǔ zhě pǔ fàng yī qiè zhǒngzhǒngguāngmíng shí zhěnéng suí wáng
上；九者普放一切种种光明；十者能随王

yì yù zhòngbǎo wù rú zhòngshēng xīn chōngmǎn qí yuàn fó zǐ
意雨众宝物，如众生心充满其愿。佛子！

dāng zhī pú sà yì fù rú shì yǒu shí zhǒng shì chūguòzhòngshèng hé
当知菩萨亦复如是，有十种事出过众圣。何

děngwéi shí yī zhě fā yī qiè zhì xīn èr zhě chí jiè tóu tuó zhèng
等为十？一者发一切智心；二者持戒头陀，正

xíngmíng jìng sān zhě zhū chán sān mèi yuánmǎn wú quē sì zhě dàoxíng
行明净；三者诸禅三昧，圆满无缺；四者道行

qīng bái lí zhū gòu huì wǔ zhě fāngbiànshéntōng nèi wàimíngchè
清白，离诸垢秽；五者方便神通，内外明彻；

liù zhěyuán qǐ zhì huì shànnéngzuānchuān qī zhěguàn yǐ zhǒngzhǒng
六者缘起智慧，善能钻穿；七者贯以种种

fāngbiàn zhì lǚ bā zhě zhì yú zì zài gāochuáng zhī shàng jiǔ zhěguān
方便智缕；八者置于自在高幢之上；九者观

zhòngshēngxíng fàngwén chí guāng shí zhěshòu fó zhì zhí duò zài fó
众生行，放闻持光；十者受佛智职，堕在佛

shù néngwèizhòngshēngguǎngzuò fó shì
数，能为众生广作佛事。

fó zǐ cǐ jí yī qiè zhǒng yī qiè zhì gōng dé pú sà xíng
“佛子！此集一切种、一切智功德菩萨行

fǎ mén pǐn ruò zhūzhòngshēng bú zhòngshàngēn bù kě dé wén
法门品，若诸众生不种善根不可得闻。”

jiě tuōyuè pú sà yán wén cǐ fǎ mén dé jǐ suǒ fú
解脱月菩萨言：“闻此法门，得几所福？”

jīn gāngzàng pú sà yán rú yī qiè zhì suǒ jí fú dé wén
金刚藏菩萨言：“如一切智所集福德，闻

cǐ fǎ mén fú dé rú shì hé yǐ gù fēi bù wén cǐ gōng dé fǎ mén
此法门福德如是。何以故？非不闻此功德法门

ér néng xìn jiě shòu chí dú sòng hé kuàngjīng jìn rú shuō xiū xíng
而能信解、受持、读诵，何况精进，如说修行！

shì gù dāng zhī yào dé wén cǐ jí yī qiè zhì gōng dé fǎ mén nǎi néng
是故当知，要得闻此集一切智功德法门，乃能

xìn jiě shòu chí xiū xí rán hòu zhì yú yī qiè zhì dì
信解、受持、修习，然后至于一切智地。”

ěr shí fó shén lì gù fǎ rú shì gù shí fāng gè yǒu shí yì
尔时，佛神力故，法如是故，十方各有十亿

fó chàwēichénshù shì jiè liù zhǒng shí bā xiàngdòng suǒwèidòng biàn
佛刹微尘数世界六种十八相动。所谓动、遍

dòng děngbiàndòng qǐ biàn qǐ děngbiàn qǐ yǒng[25] biàn
动、等遍动，起、遍起、等遍起，踊[25]、遍

yǒng[26] děngbiànyǒng[27] zhèn biànzhèn děngbiànzhèn hǒu biàn
踊[26]、等遍踊[27]，震、遍震、等遍震，吼、遍

hǒu děngbiànhǒu jī biàn jī děngbiàn jī yù zhòngtiānhuā
吼、等遍吼，击、遍击、等遍击。雨众天华、

tiānmán tiān yī jí zhū tiānbǎozhuāngyán zhī jù chuáng fān zēng
天鬘、天衣，及诸天宝庄严之具、幢幡、缯

gài zòu tiān jì yuè qí yīn hé yǎ tóng shí fā shēng zàn yī qiè
盖。奏天伎[28]乐，其音和雅，同时发声，赞一切

zhì dì suǒ yǒu gōng dé rú cǐ shì jiè tā huà zì zài tiānwánggōngyǎn
智地所有功德。如此世界他化自在天王宫演

shuō cǐ fǎ shí fāng suǒ yǒu yī qiè shì jiè xī yì rú shì ěr shí fù
说此法，十方所有一切世界悉亦如是。尔时，复

yǐ fó shén lì gù shí fāng gè shí yì fó chà wēi chén shù shì jiè wài
以佛神力故，十方各十亿佛刹微尘数世界外，

yǒu shí yì fó chà wēi chén shù pú sà ér lái cǐ huì zuò rú shì yán
有十亿佛刹微尘数菩萨而来此会，作如是言：

shàn zāi shàn zāi jīn gāngzàng kuài shuō cǐ fǎ wǒ děng xī yì
“善哉善哉！金刚藏！快说此法。我等悉亦

tóngmíng jīn gāngzàng suǒ zhù shì jiè gè gè chā bié xī míng jīn gāng dé
同名金刚藏，所住世界各各差别，悉名金刚德，

fó hào jīn gāngchuáng wǒ děng zhù zài běn shì jiè zhōng jiē chéng rú
佛号金刚幢。我等住在本世界中，皆承如

lái wēi shén zhī lì ér shuō cǐ fǎ zhòng huì xī děng wén zì jù yì yǔ
来威神之力而说此法，众会悉等，文字句义与

cǐ suǒ shuō wú yǒu zēng jiǎn xī yǐ fó shén lì ér lái cǐ huì wèi rǔ
此所说无有增减；悉以佛神力而来此会，为汝

zuò zhèng rú wǒ děng jīn zhě rù cǐ shì jiè rú shì shí fāng yī qiè shì
作证。如我等今者入此世界，如是十方一切世

jiè xī yì rú shì ér wǎng zuò zhèng
界悉亦如是而往作证。”

ěr shí jīn gāngzàng pú sà guān chá shí fāng yī qiè zhòng huì
尔时，金刚藏菩萨观察十方一切众会，

[25] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊
[26] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊
[27] 丽本：涌；永乐北藏本及龙藏本：踊
[28] 丽本：妓；永乐北藏本及龙藏本：伎

pǔ zhōu fǎ jiè yù zàn tàn fā yī qiè zhì zhì xīn yù shì xiàn pú sà jìng
普周法界，欲赞叹发一切智智心，欲示现菩萨境

jiè yù jìng zhì pú sà xíng lì yù shuō shè qǔ yī qiè zhǒng zhì dào
界，欲净治菩萨行力，欲说摄取一切种智道，

yù chúmiè yī qiè shì jiāngòu yù shī yǔ yī qiè zhì yù shì xiàn bù sī
欲除灭一切世间垢，欲施与一切智，欲示现不思

yì zhì zhuāngyán yù xiǎn shì yī qiè pú sà zhūgōng dé yù lìng rú shì
议智庄严，欲显示一切菩萨诸功德，欲令如是

dì yì zhuǎngèng kāi xiǎn chéng fó shén lì ér shuōsòngyán
地义转更开显，承佛神力而说颂言：

qí xīn jì miè héng tiáo shùn píng děng wú ài rú xū kōng
其心寂灭恒调顺 平等无碍如虚空

lí zhū gòu zhuó zhù yú dào cǐ shū shèng xíng rǔ yīng tīng
离诸垢浊住于道 此殊胜行汝应听

bǎi qiān yì jié xiū zhū shàn gòng yǎng wú liàng wú biān fó
百千亿劫修诸善 供养无量无边佛

shēng wén dú jué yì fù rán wèi lì zhòng shēng fā dà xīn
声闻独觉亦复然 为利众生发大心

jīng qín chí jiè cháng róu rěn cán kuì fú zhì jiē jù zú
精勤持戒常柔忍 惭愧福智皆具足

zhì qiú fó zhì xiū guǎng huì yuàn dé shí lì fā dà xīn
志求佛智修广慧 愿得十力发大心

sān shì zhū fó xián gòng yǎng yī qiè guó tǔ xī yán jìng
三世诸佛咸供养 一切国土悉严净

liǎo zhī zhū fǎ jiē píng děng wèi lì zhòng shēng fā dà xīn
了知诸法皆平等 为利众生发大心

zhù yú chū dì shēng shì xīn yǒng lí zhòng è chánghuān xǐ
住于初地生是心 永离众恶常欢喜

yuàn lì guǎng xiū zhū shàn fǎ yǐ bēi mǐn gù rù hòu wèi
愿力广修诸善法 以悲愍故入后位

jiè wén jù zú niàn zhòng shēng dí chú gòu huì xīn míng jié
戒闻具足念众生 涤除垢秽心明洁

guān chá shì jiān sān dú huǒ guǎng dà jiě zhě qù sān dì
观察世间三毒火 广大解者趣三地

sān yǒu yī qiè jiē wú cháng rú jiàn rù shēn kǔ chì rán
三有一切皆无常 如箭入身苦炽然

yàn lí yǒu wéi qiú fó fǎ guǎng dà zhì rén qù yàn dì
厌离有为求佛法 广大智人趣焰地

niàn huì jù zú dé dào zhì
念 慧 具 足 得 道 智

chángguān zuì shèng zhū gōng dé
常 观 最 胜 诸 功 德

zhì huì fāng biàn shàn guān chá
智 慧 方 便 善 观 察

fù gòng shí lì wú shàng zūn
复 供 十 力 无 上 尊

shì suǒ nán zhī ér néng zhī
世 所 难 知 而 能 知

fǎ xìng běn jì suí yuán zhuǎn
法 性 本 寂 随 缘 转

zhì huì fāng biàn xīn guǎng dà
智 慧 方 便 心 广 大

suī zhèng jì miè qín xiū xí
虽 证 寂 灭 勤 修 习

fó quàn lìng cóng jì miè qǐ
佛 劝 令 从 寂 灭 起

jù shí zì zài guān shì jiān
具 十 自 在 观 世 间

yǐ wēimiào zhì guānzhòngshēng
以 微 妙 智 观 众 生

wèi yù huà qí lìng qù dào
为 欲 化 其 令 趣 道

cì dì xiū xíng jù zhòng shàn
次 第 修 行 具 众 善

cháng qiú zhū fó zuì shàng fǎ
常 求 诸 佛 最 上 法

huò dé wú shù zhū sān mèi
获 得 无 数 诸 三 昧

zuì hòu sān mèi míng shòu zhí
最 后 三 昧 名 受 职

pú sà dé cǐ sān mèi shí
菩 萨 得 此 三 昧 时

shēn liàng chèn bǐ yú zhōng zuò
身 量 称 彼 于 中 坐

fàng dà guāng míng bǎi qiān yì
放 大 光 明 百 千 亿

gòng yǎng bǎi qiān wú liàng fó
供 养 百 千 无 量 佛

sī rén qù rù nán shèng dì
斯 人 趣 入 难 胜 地

zhǒngzhǒng shì xiàn jiù zhòngshēng
种 种 示 现 救 众 生

qù rù wú shēng xiàn qián dì
趣 入 无 生 现 前 地

bú shòu yú wǒ lí yǒu wú
不 受 于 我 离 有 无

dé cǐ wēi miào xiàng qī dì
得 此 微 妙 向 七 地

nán xíng nán fú nán liǎo zhī
难 行 难 伏 难 了 知

néng qù rú kōng bú dòng dì
能 趣 如 空 不 动 地

guǎng xiū zhǒngzhǒng zhū zhì yè
广 修 种 种 诸 智 业

yǐ cǐ ér shēng shàn huì dì
以 此 而 升 善 慧 地

xīn xíng yè huò děng chóu lín
心 行 业 惑 等 稠 林

yǎn shuō zhū fó shèng yì zàng
演 说 诸 佛 胜 义 藏

nǎi zhì jiǔ dì jí fú huì
乃 至 九 地 集 福 慧

dé fó zhì shuǐ guàn qí dǐng
得 佛 智 水 灌 其 顶

yì shàn liǎo zhī qí zuò yè
亦 善 了 知 其 作 业

zhù guǎng dà jìng héng bú dòng
住 广 大 境 恒 不 动

dà bǎo lián huā hū rán xiàn
大 宝 莲 华 忽 然 现

fó zǐ wéi rào tóng guān chá
佛 子 围 绕 同 观 察

miè chú yī qiè zhòng shēng kǔ
灭 除 一 切 众 生 苦

fù yú dǐng shàng fàng guāng míng
复于顶上放光明

pǔ rù shí fāng zhū fó huì
普入十方诸佛会

xī zhù kōng zhōng zuò guāng wǎng
悉住空中作光网

gòng yǎng fó yǐ cóng zú rù
供养佛已从足入

jí shí zhū fó xī liǎo zhī
即时诸佛悉了知

jīn cǐ fó zǐ dēng zhí wèi
今此佛子登职位

shí fāng pú sà lái guān chá
十方菩萨来观察

shòu zhí dà shì shū guāng zhào
受职大士舒光照

zhū fó méi jiān yì fàng guāng
诸佛眉间亦放光

pǔ zhào ér lái cóng dǐng rù
普照而来从顶入

shí fāng shì jiè xián zhèn dòng
十方世界咸震动

yī qiè dì yù kǔ xiāo miè
一切地狱苦消灭

shì shí zhū fó yǔ qí zhí
是时诸佛与其职

rú zhuàn lún wáng dì yī zǐ
如转轮王第一子

ruò méng zhū fó yǔ guàn dǐng
若蒙诸佛与灌顶

shì zé míng dēng fǎ yún dì
是则名登法云地

zhì huì zēng zhǎng wú yǒu biān
智慧增长无有边

kāi wù yī qiè zhū shì jiān
开悟一切诸世间

yù jiè sè jiè wú sè jiè
欲界色界无色界

fǎ jiè shì jiè zhòng shēng jiè
法界世界众生界

yǒu shù wú shù jí xū kōng
有数无数及虚空

rú shì yī qiè xián tōng dá
如是一切咸通达

yī qiè huà yòng dà wēi lì
一切化用大威力

zhū fó jiā chí wēi xì zhì
诸佛加持微细智

mì mì jié shù máo dào děng
秘密劫数毛道等

jiē néng rú shí ér guān chá
皆能如实而观察

shòu shēng shě sú chéng zhèng dào
受生舍俗成正道

zhuàn miào fǎ lún rù niè pán
转妙法轮入涅槃

nǎi zhì jì miè jiě tuō fǎ
乃至寂灭解脱法

jí suǒ wèi shuō jiē néng liǎo
及所未说皆能了

pú sà zhù cǐ fǎ yún dì
菩萨住此法云地

jù zú niàn lì chí fó fǎ
具足念力持佛法

pì rú dà hǎi shòu lóng yǔ
譬如大海受龙雨

cǐ dì shòu fǎ yì fù rán
此地受法亦复然

shí fāng wú liàng zhū zhòng shēng
十方无量诸众生

xī dé wén chí chí fó fǎ
悉得闻持持佛法

yú yī fó suǒ suǒ wén fǎ
于一佛所所闻法

guò yú bǐ shù wú yǒu liàng
过于彼数无有量

yǐ xī zhì yuàn wēi shén lì
以昔智愿威神力
yī niàn pǔ biàn shí fāng tǔ
一念普遍十方土

zhù gān lù yǔ miè fán nǎo
霆甘露雨灭烦恼
shì gù fó shuō míng fǎ yún
是故佛说名法云

shén tōng shì xiàn biàn shí fāng
神通示现遍十方
chāo chū rén tiān shì jiān jìng
超出人天世间境

fù guò shì shù wú liàng yì
复过是数无量亿
shì zhì sī wéi bì mí mèn
世智思惟必迷闷

yī jǔ zú liàng zhì gōng dé
一举足量智功德
nǎi zhì jiǔ dì bù néng zhī
乃至九地不能知

hé kuàng yī qiè zhū zhòng shēng
何况一切诸众生
jí yǐ shēng wén pì zhī fó
及以声闻辟支佛

cǐ dì pú sà gòng yǎng fó
此地菩萨供养佛
shí fāng guó tǔ xī zhōu biàn
十方国土悉周遍

yì gòng xiàn qián zhū shèng zhòng
亦供现前诸圣众
jù zú zhuāng yán fó gōng dé
具足庄严佛功德

zhù yú cǐ dì fù wèi shuō
住于此地复为说
sān shì fǎ jiè wú hē zhì
三世法界无碍智

zhòng shēng guó tǔ xī yì rán
众生国土悉亦然
nǎi zhì yī qiè fó gōng dé
乃至一切佛功德

cǐ dì pú sà zhì guāng míng
此地菩萨智光明
néng shì zhòng shēng zhèng fǎ lù
能示众生正法路

zì zài tiān guāng chú shì àn
自在天光除世暗
cǐ guāng miè àn yì rú shì
此光灭暗亦如是

zhù cǐ duō zuò sān jiè wáng
住此多作三界王
shàn néng yǎn shuō sān shèng fǎ
善能演说三乘法

wú liàng sān mèi yī niàn dé
无量三昧一念得
suǒ jiàn zhū fó yì rú shì
所见诸佛亦如是

cǐ dì wǒ jīn yǐ lüè shuō
此地我今已略说
ruò yù guǎng shuō bù kě jìn
若欲广说不可尽

rú shì zhū dì fó zhì zhōng
如是诸地佛智中
rú shí shān wáng nì rán zhù
如十山王嶷然住

chū dì yì yè bù kě jìn
初地艺业不可尽
pì rú xuě shān jí zhòng yào
譬如雪山集众药

èr dì jiè wén rú xiāng shān
二地戒闻如香山
sān rú pí tuó fā miào huā
三如鞞陀发妙华

yàn huì dào bǎo wú yǒu jìn
焰慧道宝无有尽
pì rú xiān shān rén shàn zhù
譬如仙山仁善住

wǔ dì shén tōng rú yóu qián
五地神通如由乾

liù rú mǎ ěr jù zhòng guǒ
六如马耳具众果

qī dì dà huì rú ní mín
七地大慧如尼民

bā dì zì zài rú lún wéi
八地自在如轮围

jiǔ rú jì dū jí wú àì
九如计都集无碍

shí rú xū mí jù zhòng dé
十如须弥具众德

chū dì yuàn shǒu èr chí jiè
初地愿首二持戒

sān dì gōng dé sì zhuān yī
三地功德四专一

wǔ dì wēi miào liù shèn shēn
五地微妙六甚深

qī guǎng dà huì bā zhuāng yán
七广大慧八庄严

jiǔ dì sī liàng wēi miào yì
九地思量微妙义

chū guò yī qiè shì jiān dào
出过一切世间道

shí dì shòu chí zhū fó fǎ
十地受持诸佛法

rú shì xíng hǎi wú jìn jié
如是行海无尽竭

shí xíng chāo shì fā xīn chū
十行超世发心初

chí jiè dì èr chán dì sān
持戒第二禅第三

xíng jìng dì sì chéng jiù wǔ
行净第四成就五

yuán shēng dì liù guàn chuān qī
缘生第六贯穿七

dì bā zhì zài jīn gāng chuáng
第八置在金刚幢

dì jiǔ guān chá zhòng chóu lín
第九观察众稠林

dì shí guàn dǐng suí wáng yì
第十灌顶随王意

rú shì dé bǎo jiàn qīng jìng
如是德宝渐清净

shí fāng guó tǔ suì wéi chén
十方国土碎为尘

kě yú yī niàn zhī qí shù
可于一念知其数

háo mò duó kōng kě zhī liàng
毫末度空可知量

yì jié shuō cǐ bù kě jìn
亿劫说此不可尽

大方广佛华严经卷第三十九

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

gāoshēng tā huà zì zài tiāngōng guǎngxuān shí dì yì wú
高升他化.自在天宫.广宣十地义无
qióng xíng bù jìn yuánróng huì yànchóngchóng shuò pò tài xū kōng
穷.行布尽圆融.慧焰重重.烁破太虚空.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

saomao

31. 娑麼（二合） si mang si meng su mong su mu si

斯茫.斯萌.蘇蒙.蘇模.思

mao sī mai si mi si min sī man si min si man si mou saomao

毛.思埋.西迷.西民.思蠻.西砇.思蓼.思謀.娑麼

chàngsaomao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 娑麼 字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门.

haopao hangpang hengpeng hongpong hu pu hao
32. 訶婆（二合） 欣旁.亨朋.烘蓬.呼蒲.蒿
pao hai pai hi pi hin pin hanpan hin pin hanpan hou pou haopao
袍.咍排.希毘.希貧.顸拌.希賓.含蔻. 呴裒.訶婆
chànghaopao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 訶婆字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

sao sang seng song su sao sai si sin san sin san sou sao
33. 縒 喪僧鬆蘇繰顋西辛珊芯糝艘縒
chàngsao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 縒字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saomao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑麼.
haopao sao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
訶婆. 縒. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí

大方广佛华严经卷第四十

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[29]

shí dìng pǐn dì èr shí qī zhī yī

十定品第二十七之一

ěr shí shì zūn zài mó jié tí guó ē lán rě fǎ pú tí chǎng

尔时，世尊在摩竭提国阿兰若法菩提场

zhōng shǐ chéngzhèng jué yú pǔ guāngmíngdiàn rù chà nà jì zhū fó sān

中始成正觉，于普光明殿入刹那际诸佛三

mèi yǐ yī qiè zhì zì shéntōng lì xiàn rú lái shēn qīngjìng wú ài

昧，以一切智自神通力现如来身，清净无碍，

wú suǒ yī zhǐ wú yǒupānyuán zhù shē mó tā zuì jí jì jìng jù dà

无所依止，无有攀缘，住奢摩他最极寂静，具大

wēi dé wú suǒ rǎn zhuó néng lìng jiàn zhě xī dé kāi wù suí yí chūxīng bù

威德无所染著，能令见者悉得开悟，随宜出兴不

shī yú shí héngzhù yī xiàngsuǒ wèi wú xiàng yǔ shí fó chàwēichénshù

失于时，恒住一相所谓无相。与十佛刹微尘数

pú sà mó hē sà jù mǐ bù jiē rù guàndǐng zhī wèi jù pú sà xíng

菩萨摩诃萨俱，靡不皆入灌顶之位，具菩萨行，

děng yú fǎ jiè wú liàng wú biān huòzhū pú sà pǔ jiànsānmèi dà bēi

等于法界无量无边，获诸菩萨普见三昧，大悲

ān wěn yī qiè zhòngshēng shéntōng zì zài tóng yú rú lái zhì huì shēn

安隐一切众生，神通自在，同于如来智慧深

rù yǎnzhēn shí yì jù yī qiè zhì xiáng fú zhòng mó suī rù shì

入，演真实义，具一切智，降伏众魔，虽入世

jiān xīn héng jì jìng zhù yú pú sà wú zhù jiě tuō qí míngyuē jīn gāng

间心恒寂静，住于菩萨无住解脱。其名曰金刚

huì pú sà wú děng huì pú sà yì yǔ huì pú sà zuì shèng huì pú

慧菩萨、无等慧菩萨、义语慧菩萨、最胜慧菩

sà cháng shě huì pú sà nuó qié huì pú sà chéng jiù huì pú sà

萨、常舍慧菩萨、那伽慧菩萨、成就慧菩萨、

[29] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

tiáoshùn huì pú sà dà lì huì pú sà nán sī huì pú sà wú ài huì
调顺慧菩萨、大力慧菩萨、难思慧菩萨、无碍慧
pú sà zēngshàng huì pú sà pǔ gòng huì pú sà rú lǐ huì pú sà
菩萨、增上慧菩萨、普供慧菩萨、如理慧菩萨、
shànqiǎo huì pú sà fǎ zì zài huì pú sà fǎ huì pú sà jì jìng huì
善巧慧菩萨、法自在慧菩萨、法慧菩萨、寂静慧
pú sà xū kōng huì pú sà yī xiàng huì pú sà shàn huì pú sà
菩萨、虚空慧菩萨、一相慧菩萨、善慧菩萨、
rú huàn huì pú sà guǎng dà huì pú sà shì lì huì pú sà shì jiān
如幻慧菩萨、广大慧菩萨、势力慧菩萨、世间
huì pú sà fó dì huì pú sà zhēn shí huì pú sà zūn shèng huì pú
慧菩萨、佛地慧菩萨、真实慧菩萨、尊胜慧菩
sà zhì guāng huì pú sà wú biān huì pú sà niànzhuāngyán pú sà
萨、智光慧菩萨、无边慧菩萨、念庄严菩萨、
dá kōng jì pú sà xìngzhuāngyán pú sà shènshēn jìng pú sà shàn
达空际菩萨、性庄严菩萨、甚深境菩萨、善
jiě chù fēi chù pú sà dà guāngmíng pú sà chángguāngmíng pú sà
解处非处菩萨、大光明菩萨、常光明菩萨、
liǎo fó zhǒng pú sà xīn wáng pú sà yī xíng pú sà chángxiànshén
了佛种菩萨、心王菩萨、一行菩萨、常现神
tōng pú sà zhì huì yá pú sà gōng dé chù pú sà fǎ dēng pú sà
通菩萨、智慧芽菩萨、功德处菩萨、法灯菩萨、
zhào shì pú sà chí shì pú sà zuì ān wěn pú sà zuì shàng pú sà
照世菩萨、持世菩萨、最安隐菩萨、最上菩萨、
wú shàng pú sà wú bǐ pú sà chāo lún pú sà wú ài xíng pú sà
无上菩萨、无比菩萨、超伦菩萨、无碍行菩萨、
guāngmíngyàn pú sà yuèguāng pú sà yī chén pú sà jiān gù xíng
光明焰菩萨、月光菩萨、一尘菩萨、坚固行
pú sà zhù fǎ yǔ pú sà zuì shèngchuáng pú sà pǔ zhuāngyán pú
菩萨、霔法雨菩萨、最胜幢菩萨、普庄严菩
sà zhì yǎn pú sà fǎ yǎn pú sà huì yún pú sà zǒng chí wáng
萨、智眼菩萨、法眼菩萨、慧云菩萨、总持王
pú sà wú zhùyuàn pú sà zhì zàng pú sà xīn wáng pú sà nèi
菩萨、无住愿菩萨、智藏菩萨、心王菩萨、内
jué huì pú sà zhù fó zhì pú sà tuó luó ní yǒngjiàn lì pú sà chí
觉慧菩萨、住佛智菩萨、陀罗尼勇健力菩萨、持
dì lì pú sà miàoyuè pú sà xū mí dǐng pú sà bǎodǐng pú sà
地力菩萨、妙月菩萨、须弥顶菩萨、宝顶菩萨、

pǔ guāngzhào pú sà wēi dé wáng pú sà zhì huì lún pú sà dà wēi
普光照菩萨、威德王菩萨、智慧轮菩萨、大威
dé pú sà dà lóngxiàng pú sà zhì zhí xíng pú sà bú tuì zhuǎn pú
德菩萨、大龙相菩萨、质直行菩萨、不退转菩
sà chí fǎ chuáng pú sà wú wàng shī pú sà shè zhū qù pú sà
萨、持法幢菩萨、无忘失菩萨、摄诸趣菩萨、
bù sī yì jué dìng huì pú sà yóu xì wú biān zhì pú sà wú jìn miào
不思议决定慧菩萨、游戏无边智菩萨、无尽妙
fǎ zàng pú sà zhì rì pú sà fǎ rì pú sà zhì zàng pú sà zhì
法藏菩萨、智日菩萨、法日菩萨、智藏菩萨、智
zé pú sà pǔ jiàn pú sà bù kōngjiàn pú sà jīn gāngyǒng[30] pú sà
泽菩萨、普见菩萨、不空见菩萨、金刚踊菩萨、
jīn gāng zhì pú sà jīn gāngyàn pú sà jīn gāng huì pú sà pǔ yǎn
金刚智菩萨、金刚焰菩萨、金刚慧菩萨、普眼
pú sà fó rì pú sà chí fó jīn gāng mì mì yì pú sà pǔ yǎn jìng
菩萨、佛日菩萨、持佛金刚秘密义菩萨、普眼境
jiè zhì zhuāngyán pú sà rú shì děng pú sà mó hē sà shí fó chà wēi
界智庄严菩萨。如是等菩萨摩诃萨十佛刹微
chén shù wǎng xī jiē yǔ pí lú zhē nuó rú lái tóng xiū pú sà zhū shàn
尘数，往昔皆与毗卢遮那如来同修菩萨诸善
gēn xíng
根行。

ěr shí pǔ yǎn pú sà mó hē sà chéng fó shén lì cóng zuò ér
尔时，普眼菩萨摩诃萨承佛神力从座而
qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng bó fó yán shì
起，偏袒右肩，右膝著地，合掌白佛言：“世
zūn wǒ yú rú lái yīng zhèng děng jué yù yǒu suǒ wèn yuàn chuí
尊！我于如来、应、正等觉，欲有所问，愿垂
āi xǔ
哀许。”

fó yán pǔ yǎn zì rǔ suǒ wèn dāng wèi rǔ shuō lìng
佛言：“普眼！恣汝所问，当为汝说，令
rǔ xīn xǐ
汝心喜。”

pǔ yǎn pú sà yán shì zūn pǔ xián pú sà jí zhù pǔ xián
普眼菩萨言：“世尊！普贤菩萨及住普贤

[30] 丽本：通；永乐北藏本及龙藏本：踊

suǒyǒuhèngyuànzhū pú sà zhòng chéng jiù jǐ hé sānmèi jiě tuō ér
所有行愿诸菩萨众，成就几何三昧解脱，而

yú pú sà zhū dà sānmèihuò rù huòchū huò shí ān zhù yǐ yú pú
于菩萨诸大三昧或入、或出、或时安住？以于菩

sà bù kě sī yì guǎng dà sānmèishàn rù chū gù néng yú yī qiè sān
萨不可思议广大三昧善入出故，能于一切三

mèi zì zài shéntōngbiànhuà wú yǒu xiū xī
昧自在神通变化无有休息。”

fó yán shàn zāi pǔ yǎn rǔ wèi lì yì qù lái xiàn
佛言：“善哉！普眼！汝为利益去、来、现

zài zhū pú sà zhòng ér wèn sī yì pǔ yǎn pǔ xián pú sà jīn xiàn zài
在诸菩萨众而问斯义。普眼！普贤菩萨今现在

cǐ yǐ néngchéng jiù bù kě sī yì zì zài shéntōng chūguò yī qiè zhū
此，已能成就不可思议自在神通，出过一切诸

pú sà shàng nán kě zhí yù cóng yú wú liàng pú sà xíngshēng pú
菩萨上，难可值遇；从于无量菩萨行生，菩

sà dà yuàn xī yǐ qīngjìng suǒxíng zhī xíng jiē wú tuì zhuǎn wú liàng bō
萨大愿悉已清净，所行之行皆无退转，无量波

luó mì mén wú ài tuó luó ní mén wú jìn biàn cái mén jiē xī yǐ dé
罗蜜门、无碍陀罗尼门、无尽辩才门皆悉已得，

qīngjìng wú ài dà bēi lì yì yī qiè zhòngshēng yǐ běnyuàn lì jìn wèi
清净无碍，大悲利益一切众生，以本愿力尽未

lái jì ér wú yànjuàn rǔ yīngqǐng bǐ bǐ dāngwèi rǔ shuō qí sānmèi
来际而无厌倦。汝应请彼，彼当为汝说其三昧

zì zài jiě tuō
自在解脱。”

ěr shí huì zhōngzhū pú sà zhòngwén pǔ xiánmíng jí shí huò dé
尔时，会中诸菩萨众闻普贤名，即时获得

bù kě sī yì wú liàngsānmèi qí xīn wú ài jì rán bú dòng zhì huì
不可思议无量三昧，其心无碍寂然不动，智慧

guǎng dà nán kě cè liàng jìng jiè shènshēn wú néng yǔ děng xiànqián xī
广大难可测量，境界甚深无能与等；现前悉

jiàn wú shù zhū fó dé rú lái lì tóng rú lái xìng qù lái xiàn
见无数诸佛，得如来力，同如来性，去、来、现

zài mǐ bù míngzhào suǒyǒu fú dé bù kě qióng jìn yī qiè shéntōng jiē
在靡不明照，所有福德不可穷尽，一切神通皆

yǐ jù zú qí zhū pú sà yú pǔ xiánsuǒ xīn shēngzūnzhòng kě yǎng
已具足。其诸菩萨于普贤所，心生尊重，渴仰

yù jiàn xī yú zhòng huì zhōubiànguānchá ér jìng bù dǔ yì bú jiàn qí
欲见，悉于众会周遍观察而竟不睹，亦不见其
suǒ zuò zhī zuò cǐ yóu rú lái wēi lì suǒ chí yì shì pǔ xiánshéntōng zì
所坐之座。此由如来威力所持，亦是普贤神通自
zài shǐ qí rán ěr
在使其然耳。

ěr shí pǔ yǎn pú sà bó fó yán shì zūn pǔ xián pú sà
尔时，普眼菩萨白佛言：“世尊！普贤菩萨
jīn hé suǒ zài
今何所在？”

fó yán pǔ yǎn pǔ xián pú sà jīn xiàn zài cǐ dàochǎng
佛言：“普眼！普贤菩萨今现在此道场
zhòng huì qīn jìn wǒ zhù chū wú dòng yí
众会，亲近我住，初无动移。”

shì shí pǔ yǎn jí zhū pú sà fù gèngguānchádàochǎngzhòng huì
是时，普眼及诸菩萨复更观察道场众会，
zhōubiàn qiú mì bó fó yán shì zūn wǒ děng jīn zhěyóuwèi dé
周遍求觅，白佛言：“世尊！我等今者犹未得
jiàn pǔ xián pú sà qí shēn jí zuò
见普贤菩萨其身及座。”

fó yán rú shì shànnán zǐ rǔ děng hé gù ér bù dé
佛言：“如是。善男子！汝等何故而不得
jiàn shànnán zǐ pǔ xián pú sà zhù chùshènshēn bù kě shuō gù pǔ
见？善男子！普贤菩萨住处甚深不可说故。普
xián pú sà huò wú biān zhì huì mén rù shī zǐ fèn xùndìng dé wú shàng
贤菩萨获无边智慧门，入师子奋迅定，得无上
zì zài yòng rù qīngjìng wú ài jì shēng rú lái shí zhǒng lì yǐ fǎ
自在用，入清净无碍际，生如来十种力，以法
jiè zàngwéishēn yī qiè rú lái gòngsuǒ hù niàn yú yī niànqǐng xī néng
界藏为身，一切如来共所护念，于一念顷悉能
zhèng rù sān shì zhū fó wú chā bié zhì shì gù rǔ děng bù néngjiàn
证入三世诸佛无差别智，是故汝等不能见
ěr
耳。”

ěr shí pǔ yǎn pú sà wén rú lái shuō pǔ xián pú sà qīngjìnggōng
尔时，普眼菩萨闻如来说普贤菩萨清净功
dé dé shí qiān ē sēng qí sānmèi yǐ sānmèi lì fù biànguānchá
德，得十千阿僧祇三昧；以三昧力复遍观察，

kě yǎng yù jiàn pǔ xián pú sà yì bù néng dǔ qí yú yī qiè zhū pú
渴仰欲见普贤菩萨，亦不能睹。其余一切诸菩

sà zhòng jù yì bú jiàn shí pǔ yǎn pú sà cóng sān mèi qǐ bó fó
萨众俱亦不见。时，普眼菩萨从三昧起，白佛

yán shì zūn wǒ yǐ rù shí qiān ē sēng qí sān mèi qiú jiàn pǔ xián
言：“世尊！我已入十千阿僧祇三昧，求见普贤

ér jìng bù dé bú jiàn qí shēn jí shēn yè yǔ jí yǔ yè yì jí yì
而竟不得，不见其身及身业、语及语业、意及意

yè zuò jí zhù chù xī jiē bú jiàn
业、座及住处，悉皆不见。”

fó yán rú shì rú shì shànnán zǐ dāng zhī jiē yǐ
佛言：“如是，如是。善男子！当知皆以

pǔ xián pú sà zhù bù sī yì jiě tuō zhī lì pǔ yǎn yú rǔ yì yún hé
普贤菩萨住不思议解脱之力。普眼！于汝意云何？

pō yǒu rén néng shuō huàn shù wén zì zhōng zhǒng zhǒng huàn xiàng suǒ zhù chù
颇有人能说幻术文字中种种幻相所住处

fǒu
不？”

dá yán fú yě
答言：“不也。”

fó yán pǔ yǎn huàn zhōng huàn xiàng shàng bù kě shuō hé
佛言：“普眼！幻中幻相尚不可说，何

kuàng pǔ xián pú sà mì mì shēn jìng jiè mì mì yǔ jìng jiè mì mì yì
况普贤菩萨秘密身境界、秘密语境界、秘密意

jìng jiè ér yú qí zhōng néng rù néng jiàn hé yǐ gù pǔ xián pú
境界，而于其中能入能见？何以故？普贤菩

sà jìng jiè shèn shēn bù kě sī yì wú yǒu liàng yǐ guò liàng jǔ
萨境界甚深，不可思议，无有量、已过量。举

yào yán zhī pǔ xián pú sà yǐ jīn gāng huì pǔ rù fǎ jiè yú yī qiè shì
要言之，普贤菩萨以金刚慧普入法界，于一切世

jiè wú suǒ xíng wú suǒ zhù zhī yī qiè zhòng shēng shēn jiē jí fēi shēn
界无所行、无所住，知一切众生身皆即非身，

wú qù wú lái dé wú duàn jìn wú chā bié zì zài shén tōng wú yī
无去无来，得无断尽、无差别自在神通，无依

wú zuò wú yǒu dòng zhuǎn zhì yú fǎ jiè jiū jìng biān jì shànnán zǐ
无作，无有动转，至于法界究竟边际。善男子！

ruò yǒu dé jiàn pǔ xián pú sà ruò dé chéng shì ruò dé wén míng ruò
若有得见普贤菩萨，若得承事，若得闻名，若

yǒu sī wéi ruò yǒu yì niàn ruò shēng xìn jiě ruò qín guān chá ruò
有思惟，若有忆念，若生信解，若勤观察，若

shǐ qù xiàng ruò zhèng qiú mì ruò xīng shì yuàn xiāng xù bù jué
始趣向，若正求觅，若兴誓愿，相续不绝，

jiē huò lì yì wú kōng guò zhě
皆获利益，无空过者。”

ěr shí pǔ yǎn jí yī qiè pú sà zhòng yú pǔ xián pú sà xīn
尔时，普眼及一切菩萨众于普贤菩萨心

shēng kě yǎng yuàn dé zhān jìn zuò rú shì yán ná mó yī qiè zhū
生渴仰，愿得瞻觐，作如是言：“南无一切诸

fó ná mó pǔ xián pú sà rú shì sān chēng tóu dǐng lǐ jìng
佛！南无普贤菩萨！”如是三称，头顶礼敬。

ěr shí fó gào pǔ yǎn pú sà jí zhū zhòng huì yán zhū fó zǐ
尔时，佛告普眼菩萨及诸众会言：“诸佛子！

rǔ děng yí gèng lǐ jìng pǔ xián yīn qín qiú qǐng yòu yīng zhuān zhì guān
汝等宜更礼敬普贤，殷懃求请，又应专至观

chá shí fāng xiǎng pǔ xián shēn xiàn zài qí qián rú shì sī wéi zhōu biàn
察十方，想普贤身现在其前。如是思惟，周遍

fǎ jiè shēn xīn xìn jiě yàn lí yī qiè shì yǔ pǔ xián tóng yī hèng
法界，深心信解，厌离一切，誓与普贤同一行

yuàn rù yú bú èr zhēn shí zhī fǎ qí shēn pǔ xiàn yī qiè shì jiān
愿，入于不二真实之法，其身普现一切世间，

xī zhī zhòng shēng zhū gēn chā bié biàn yī qiè chù jí pǔ xián dào ruò
悉知众生诸根差别，遍一切处集普贤道。若

néng fā qǐ rú shì dà yuàn zé dāng dé jiàn pǔ xián pú sà
能发起如是大愿，则当得见普贤菩萨。”

shì shí pǔ yǎn wén fó cǐ yǔ yǔ zhū pú sà jù shí dǐng lǐ
是时，普眼闻佛此语，与诸菩萨俱时顶礼，

qiú qǐng dé jiàn pǔ xián dà shì
求请得见普贤大士。

ěr shí pǔ xián pú sà jí yǐ jiě tuō shén tōng zhī lì rú qí suǒ
尔时，普贤菩萨即以解脱神通之力，如其所

yìng wèi xiàn sè shēn lìng bǐ yī qiè zhū pú sà zhòng jiē jiàn pǔ xián qīn jìn
应为现色身，令彼一切诸菩萨众皆见普贤亲近

rú lái yú cǐ yī qiè pú sà zhòng zhōng zuò lián huā zuò yì jiàn yú yú
如来，于此一切菩萨众中坐莲华座；亦见于余

yī qiè shì jiè yī qiè fó suǒ cóng bǐ cì dì xiāng xù ér lái yì jiàn
一切世界一切佛所，从彼次第相续而来；亦见

zài bǐ yī qiè fó suǒ yǎnshuō yī qiè zhū pú sà xíng kāi shì yī qiè zhì
在彼一切佛所，演说一切诸菩萨行，开示一切智

zhì zhī dào chǎnmíng yī qiè pú sà shéntōng fēn bié yī qiè pú sà wēi
智之道，阐明一切菩萨神通，分别一切菩萨威

dé shì xiàn yī qiè sān shì zhū fó shì shí pǔ yǎn pú sà jí yī qiè
德，示现一切三世诸佛。是时，普眼菩萨及一切

pú sà zhòngjiàn cǐ shénbiàn qí xīn yǒngyuè shēng dà huān xǐ mò
菩萨众见此神变，其心踊跃，生大欢喜，莫

bù dǐng lǐ pǔ xián pú sà xīn shēngzūnzhòng rú jiàn shí fāng yī qiè zhū
不顶礼普贤菩萨，心生尊重，如见十方一切诸

fó
佛。

shì shí yǐ fó dà wēishén lì jí zhū pú sà xìn jiě zhī lì pǔ
是时，以佛大威神力及诸菩萨信解之力、普

xián pú sà běnyuàn lì gù zì rán ér yù shí qiānzhǒngyún suǒ wèi
贤菩萨本愿力故，自然而雨十千种云。所谓

zhǒngzhǒnghuāyún zhǒngzhǒngmányún zhǒngzhǒngxiāngyún zhǒngzhǒng
种种华云、种种鬘云、种种香云、种种

mò xiāngyún zhǒngzhǒng gài yún zhǒngzhǒng yī yún zhǒngzhǒngyán
末香云、种种盖云、种种衣云、种种严

jù yún zhǒngzhǒngzhēnbǎoyún zhǒngzhǒngshāoxiāngyún zhǒngzhǒng
具云、种种珍宝云、种种烧香云、种种

zēng cǎi yún bù kě shuō shì jiè liù zhǒngzhèndòng zòu tiān yīn yuè
缯彩云。不可说世界六种震动；奏天音乐，

qí shēngyuǎnwén bù kě shuō shì jiè fàng dà guāngmíng qí guāng pǔ
其声远闻不可说世界；放大光明，其光普

zhào bù kě shuō shì jiè lìng sān è qù xī dé chúmiè yán jìng bù kě
照不可说世界，令三恶趣悉得除灭，严净不可

shuō shì jiè lìng bù kě shuō pú sà rù pǔ xiánxíng bù kě shuō pú sà
说世界，令不可说菩萨入普贤行、不可说菩萨

chéng pǔ xiánxíng bù kě shuō pú sà yú pǔ xiánhèngyuàn xī dé yuán
成普贤行，不可说菩萨于普贤行愿悉得圆

mǎnchéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
满成阿耨多罗三藐三菩提。

ěr shí pǔ yǎn pú sà bó fó yán shì zūn pǔ xián pú sà
尔时，普眼菩萨白佛言：“世尊！普贤菩萨

shì zhù dà wēi dé zhě zhù wú děngzhě zhù wú guòzhě zhù bú tuì zhě
是住大威德者、住无等者、住无过者、住不退者、

zhù píngděngzhě zhù bú huàizhě zhù yī qiè chā bié fǎ zhě zhù yī
住平等者、住不坏者、住一切差别法者、住一
qiè wú chā bié fǎ zhě zhù yī qiè zhòngshēngshànqiǎo xīn suǒ zhù zhě zhù
切无差别法者、住一切众生善巧心所住者、住
yī qiè fǎ zì zài jiě tuō sān mèi zhě
一切法自在解脱三昧者。”

fó yán rú shì rú shì pǔ yǎn rú rǔ suǒ shuō pǔ
佛言：“如是，如是。普眼！如汝所说，普
xián pú sà yǒu ē sēng qí qīng jìng gōng dé suǒ wèi wú děngzhuāngyán
贤菩萨有阿僧祇清净功德，所谓无等庄严
gōng dé wú liàngbǎogōng dé bù sī yì hǎi gōng dé wú liàngxiàng
功德、无量宝功德、不思议海功德、无量相
gōng dé wú biānyúngōng dé wú biān jì bù kě chēngzàngōng dé
功德、无边云功德、无边际不可称赞功德、
wú jìn fǎ gōng dé bù kě shuōgōng dé yī qiè fó gōng dé chēng
无尽法功德、不可说功德、一切佛功德、称
yángzàn tàn bù kě jìn gōng dé
扬赞叹不可尽功德。”

ěr shí rú lái gào pǔ xián pú sà yán pǔ xián rǔ yīngwèi
尔时，如来告普贤菩萨言：“普贤！汝应为
pǔ yǎn jí cǐ huì zhōngzhū pú sà zhòngshuō shí dà sān mèi lìng dé shàn
普眼及此会中诸菩萨众说十大三昧，令得善
rù chéngmǎn pǔ xiánsuǒ yǒuhèngyuàn zhū pú sà mó hē sà shuō cǐ
入，成满普贤所有行愿。诸菩萨摩诃萨说此
shí dà sān mèi gù lìng guò qù pú sà yǐ dé chū lí xiàn zài pú sà jīn
十大三昧故，令过去菩萨已得出离，现在菩萨今
dé chū lí wèi lái pú sà dāng dé chū lí hé zhě wéi shí yī zhě pǔ
得出离，未来菩萨当得出离。何者为十？一者普
guāng dà sān mèi èr zhě miàoguāng dà sān mèi sān zhě cì dì biànwǎng
光大三昧，二者妙光大三昧，三者次第遍往
zhū fó guó tǔ dà sān mèi sì zhě qīng jìng shēn xīn xíng dà sān mèi wǔ zhě
诸佛国土大三昧，四者清净深心行大三昧，五者
zhī guò qù zhuāngyánzàng dà sān mèi liù zhě zhì guāngmíngzàng dà sān
知过去庄严藏大三昧，六者智光明藏大三
mèi qī zhě liǎo zhī yī qiè shì jiè fó zhuāngyán dà sān mèi bā zhězhòng
昧，七者了知一切世界佛庄严大三昧，八者众
shēngchā bié shēn dà sān mèi jiǔ zhě fǎ jiè zì zài dà sān mèi shí zhě
生差别身大三昧，九者法界自在大三昧，十者

wú ài lún dà sān mèi cǐ shí dà sān mèi zhū dà pú sà nǎi néng shàn rù
无碍轮大三昧。此十大三昧，诸大菩萨乃能善入，

qù lái xiàn zài yī qiè zhū fó yǐ shuō dāng shuō xiàn shuō ruò
去、来、现在一切诸佛已说、当说、现说。若

zhū pú sà ài yào zūn zhòng xiū xí bú xiè zé dé chéng jiù rú shì zhī
诸菩萨爱乐尊重，修习不懈，则得成就如是之

rén zé míng wéi fó zé míng rú lái yì zé míng wéi dé shí lì rén
人，则名为佛，则名如来，亦则名为得十力人，

yì míng dǎo shī yì míng dà dǎo shī yì míng yī qiè zhì yì míng yī
亦名导师，亦名大导师，亦名一切智，亦名一

qiè jiàn yì míng zhù wú ài yì míng dá zhū jìng yì míng yī qiè fǎ
切见，亦名住无碍，亦名达诸境，亦名一切法

zì zài cǐ pú sà pǔ rù yī qiè shì jiè ér yú shì jiè wú suǒ zhuó
自在。此菩萨普入一切世界，而于世界无所著；

pǔ rù yī qiè zhòng shēng jiè ér yú zhòng shēng wú suǒ qǔ pǔ rù yī
普入一切众生界，而于众生无所取；普入一

qiè shēn ér yú shēn wú suǒ ài pǔ rù yī qiè fǎ jiè ér zhī fǎ jiè
切身，而于身无所碍；普入一切法界，而知法界

wú yǒu biān qīn jìn sān shì yī qiè fó míng jiàn yī qiè zhū fó fǎ qiǎo
无有边。亲近三世一切佛，明见一切诸佛法，巧

shuō yī qiè wén zì liǎo dá yī qiè jiǎ míng chéng jiù yī qiè pú sà qīng
说一切文字，了达一切假名，成就一切菩萨清

jìng dào ān zhù yī qiè pú sà chā bié xíng yú yī niàn zhōng pǔ dé
净道，安住一切菩萨差别行。于一念中，普得

yī qiè sān shì zhì pǔ zhī yī qiè sān shì fǎ pǔ shuō yī qiè zhū fó jiào
一切三世智，普知一切三世法，普说一切诸佛教，

pǔ zhuàn yī qiè bú tuì lún yú qù lái xiàn zài yī yī shì pǔ
普转一切不退轮，于去、来、现在一一世，普

zhèng yī qiè pú tí dào yú cǐ yī yī pú tí zhōng pǔ liǎo yī qiè fó
证一切菩提道；于此一一菩提中，普了一切佛

suǒ shuō cǐ shì zhū pú sà fǎ xiàng mén shì zhū pú sà zhì jué mén
所说。此是诸菩萨法相门，是诸菩萨智觉门，

shì yī qiè zhǒng zhì wú shèng chuáng mén shì pǔ xián pú sà zhū hèng yuàn
是一切种智无胜幢门，是普贤菩萨诸行愿

mén shì měng lì shén tōng shì yuàn mén shì yī qiè zǒng chí biàn cái mén
门，是猛利神通誓愿门，是一切总持辩才门，

shì sān shì zhū fǎ chā bié mén shì yī qiè zhū fó shì xiàn mén shì yǐ sà
是三世诸法差别门，是一切诸佛示现门，是以萨

pó rě ān lì yī qiè zhòngshēngmén shì yǐ fó shén lì yán jìng yī qiè
婆若安立一切众生门，是以佛神力严净一切

shì jiè mén ruò pú sà rù cǐ sānmèi dé fǎ jiè lì wú yǒuqióng jìn
世界门。若菩萨入此三昧，得法界力无有穷尽，

dé xū kōngxíng wú yǒuzhàng ài dé fǎ wángwèi wú liàng zì zài pì rú
得虚空行无有障碍；得法王位无量自在，譬如

shì jiānguàndǐngshòu zhí dé wú biān zhì yī qiè tōng dá dé guǎng
世间灌顶受职。得无边智，一切通达；得广

dà lì shí zhǒngyuánmǎn chéng wú zhēng xīn rù jì miè jì dà
大力，十种圆满；成无诤心，入寂灭际；大

bēi wú wèi yóu rú shī zǐ wéi zhì huì zhàng fū rán zhèng fǎ míngdēng
悲无畏，犹如师子；为智慧丈夫，然正法明灯；

yī qiè gōng dé tàn bù kě jìn shēngwén dú jué mò néng sī yì dé
一切功德叹不可尽，声闻、独觉莫能思议；得

fǎ jiè zhì zhù wú dòng jì ér néng suí sú zhǒngzhǒng kāi yǎn zhù
法界智，住无动际，而能随俗种种开演；住

yú wú xiàng shàn rù fǎ xiàng dé zì xìngqīng jìng zàng shēng rú lái
于无相，善入法相；得自性清净藏，生如来

qīng jìng jiā shàn kāi zhǒngzhǒng chā bié fǎ mén ér yǐ zhì huì liǎo wú
清净家；善开种种差别法门，而以智慧了无

suǒ yǒu shàn zhī yú shí chángxíng fǎ shī kāi wù yī qiè míngwéi zhì
所有；善知于时，常行法施开悟一切，名为智

zhě pǔ shè zhòngshēng xī lìng qīng jìng yǐ fāngbiàn zhì shì chéng fó
者；普摄众生，悉令清净；以方便智示成佛

dào ér cháng xiū xíng pú sà zhī xíng wú yǒuduàn jìn rù yī qiè zhì fāng
道，而常修行菩萨之行无有断尽；入一切智方

biàn jìng jiè shì xiànzhǒngzhǒngguǎng dà shéntōng shì gù pǔ xián
便境界，示现种种广大神通。是故，普贤！

rǔ jīn yīngdāng fēn bié guǎngshuō yī qiè pú sà shí dà sānmèi jīn cǐ
汝今应当分别广说一切菩萨十大三昧，今此

zhòng huì xián jiē yuànwén
众会咸皆愿闻。”

ěr shí pǔ xián pú sà chéng rú lái zhǐ guān pǔ yǎnděng zhū pú
尔时，普贤菩萨承如来旨，观普眼等诸菩

sà zhòng ér gào zhī yán fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà pǔ
萨众而告之言：“佛子！云何为菩萨摩诃萨普

guāngmíngsānmèi fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú jìn
光明三昧？佛子！此菩萨摩诃萨有十种无尽

fǎ hé zhě wéi shí suǒ wèi zhū fó chūxiàn zhì wú jìn zhòngshēngbiàn
法。何者为十？所谓诸佛出现智无尽、众生变
huà zhì wú jìn shì jiè rú yǐng zhì wú jìn shēn rù fǎ jiè zhì wú jìn
化智无尽、世界如影智无尽、深入法界智无尽、
shànshè pú sà zhì wú jìn pú sà bú tuì zhì wú jìn shànguān yī qiè
善摄菩萨智无尽、菩萨不退智无尽、善观一切
fǎ yì zhì wú jìn shàn chí xīn lì zhì wú jìn zhùguǎng dà pú tí xīn
法义智无尽、善持心力智无尽、住广大菩提心
zhì wú jìn zhù yī qiè fó fǎ yī qiè zhì yuàn lì zhì wú jìn fó zǐ
智无尽、住一切佛法一切智愿力智无尽。佛子！
shì míng pú sà mó hē sà shí zhǒng wú jìn fǎ fó zǐ cǐ pú sà mó
是名菩萨摩诃萨十种无尽法。佛子！此菩萨摩
hē sà fā shí zhǒng wú biān xīn hé děngwéi shí suǒ wèi fā dù tuō yī
诃萨发十种无边心。何等为十？所谓发度脱一
qiè zhòngshēng wú biān xīn fā chéng shì yī qiè zhū fó wú biān xīn fā
切众生无边心；发承事一切诸佛无边心；发
gòngyǎng yī qiè zhū fó wú biān xīn fā pǔ jiàn yī qiè zhū fó wú biān xīn
供养一切诸佛无边心；发普见一切诸佛无边心；
fā shòu chí yī qiè fó fǎ bú wàng shī wú biān xīn fā shì xiàn yī qiè fó
发受持一切佛法不忘失无边心；发示现一切佛
wú liàngshénbiàn wú biān xīn fā wèi dé fó lì gù bù shě yī qiè pú
无量神变无边心；发为得佛力故，不舍一切菩
tí xíng wú biān xīn fā pǔ rù yī qiè zhì wēi xì jìng jiè shuō yī qiè fó
提行无边心；发普入一切智微细境界，说一切佛
fǎ wú biān xīn fā pǔ rù fó bù sī yì guǎng dà jìng jiè wú biān xīn
法无边心；发普入佛不思议广大境界无边心；
fā yú fó biàn cái qǐ shēn zhì yào lǐng shòu zhū fó fǎ wú biān xīn fā
发于佛辩才起深志乐，领受诸佛法无边心；发
shì xiànzhǒngzhǒng zì zài shēn rù yī qiè rú lái dàochǎngzhòng huì wú
示现种种自在身，入一切如来道场众会无
biān xīn shì wéi shí fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù
边心。是为十。佛子！此菩萨摩诃萨有十种入
sān mèichā bié zhì hé zhě wéi shí suǒ wèidōngfāng rù dìng xī fāng qǐ
三昧差别智。何者为十？所谓东方入定西方起，
xī fāng rù dìngdōngfāng qǐ nánfāng rù dìng běi fāng qǐ běi fāng rù
西方入定东方起，南方入定北方起，北方入
dìngnánfāng qǐ dōng běi fāng rù dìng xī nánfāng qǐ xī nánfāng rù dìng
定南方起，东北方入定西南方起，西南方入定

dōng běi fāng qǐ xī běi fāng rù dìngdōngnánfāng qǐ dōngnánfāng rù
东北方起，西北方入定东南方起，东南方入
dìng xī běi fāng qǐ xià fāng rù dìngshàngfāng qǐ shàngfāng rù dìng xià
定西北方起，下方入定上方起，上方入定下
fāng qǐ shì wéi shí
方起。是为十。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù dà sānmèi
“佛子！此菩萨摩诃萨有十种入大三昧
shànqiǎo zhì hé zhě wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ sānqiān
善巧智。何者为十？佛子！菩萨摩诃萨以三千
dà qiān shì jiè wéi yī liánhuā xiànshēnbiàn cǐ liánhuā zhī shàng jié jiā
大千世界为一莲华，现身遍此莲华之上结跏
fū zuò shēnzhōng fù xiànsānqiān dà qiān shì jiè qí zhōngyǒu bǎi yì
趺坐，身中复现三千大千世界，其中有百亿
sì tiān xià yī yī sì tiān xià xiàn bǎi yì shēn yī yī shēn rù bǎi yì bǎi
四天下，一一四天下现百亿身，一一身入百亿百
yì sānqiān dà qiān shì jiè yú bǐ shì jiè yī yī sì tiān xià xiàn bǎi yì
亿三千大千世界，于彼世界一一四天下现百亿
bǎi yì pú sà xiū xíng yī yī pú sà xiū xíngshēng bǎi yì bǎi yì jué dìng
百亿菩萨修行，一一菩萨修行生百亿百亿决定
jiě yī yī jué dìng jiě lìng bǎi yì bǎi yì gēnxìngyuánmǎn yī yī gēn
解，一一决定解令百亿百亿根性圆满，一一根
xìngchéng bǎi yì bǎi yì pú sà fǎ bú tuì yè rán suǒxiànshēn fēi yī fēi
性成百亿百亿菩萨法不退业。然所现身非一非
duō rù dìng chūdìng wú suǒ cuòluàn fó zǐ rú luó hóu ē xiū luó
多，入定、出定无所错乱。佛子！如罗睺阿修罗
wáng běnshēncháng qī bǎi yóuxún huàxíngcháng shí liù wàn bā qiānyóu
王，本身长七百由旬，化形长十六万八千由
xún yú dà hǎi zhōngchū qí bànshēn yǔ xū mí shān ér zhèng qí děng
旬，于大海中出其半身，与须弥山而正齐等。
fó zǐ bǐ ē xiū luó wáng suī huà qí shēncháng shí liù wàn bā qiān
佛子！彼阿修罗王虽化其身长十六万八千
yóuxún rán yì bú huàiběnshēn zhī xiàng zhū yùn jiè chù xī jiē
由旬，然亦不坏本身之相，诸蕴、界、处悉皆
rú běn xīn bú cuòluàn bú yú biànhuàshēn ér zuò tā xiǎng yú qí
如本，心不错乱，不于变化身而作他想，于其
běnshēnshēng fēi jǐ xiǎng běnshòushēngshēnhéngshòu zhū lè huàshēn
本身生非己想，本受生身恒受诸乐，化身

chángxiànzhǒngzhǒng zì zài shéntōngwēi lì fó zǐ ē xiū luó wáng
常 现 种 种 自在神通威力。佛子！阿修罗 王
yǒu tān huì chī jù zú jiāomàn shàngnéng rú shì biànxiàn qí shēn
有贪、恚 痴，具足憍慢，尚 能如是变现其身；
hé kuàng pú sà mó hē sà néngshēnliǎo dá xīn fǎ rú huàn yī qiè shì
何 况 菩萨摩诃萨能 深了达心法如幻，一切世
jiān jiē xī rú mèng yī qiè zhū fó chūxīng yú shì jiē rú yǐngxiàng yī
间皆悉如 梦，一切诸佛出兴于世皆如影 像，一
qiè shì jiè yóu rú biànhuà yán yǔ yīn shēng xī jiē rú xiǎng jiàn rú shí
切世界犹如变化，言语音 声 悉皆如 响，见如实
fǎ yǐ rú shí fǎ ér wéi qí shēn zhī yī qiè fǎ běnxìngqīngjìng liǎo
法，以如实法而为其身，知一切法本性清净，了
zhī shēn xīn wú yǒu shí tǐ qí shēn pǔ zhù wú liàngjìng jiè yǐ fó zhì
知身心无有实体，其身普住无量境界，以佛智
huì guǎng dà guāngmíngjìng xiū yī qiè pú tí zhī xíng
慧 广 大 光 明净修一切菩提之行！

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi chāoguò shì jiān
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，超 过世间，
yuǎn lí shì jiān wú nénghuòluàn wú néngyìngduó fó zǐ pì rú
远 离世间，无 能 惑乱，无 能 映夺。佛子！譬如
bǐ qiū guānchá nèi shēn zhù bú jìng guān shěnjiàn qí shēn jiē shì bú jìng
比丘观 察内身，住不净观，审见其身皆是不净。
pú sà mó hē sà yì fù rú shì zhù cǐ sānmèi guānchá fǎ shēn
菩萨摩诃萨亦复如是，住此三昧， 观 察法身，
jiàn zhū shì jiān pǔ rù qí shēn yú zhōngmíngjiàn yī qiè shì jiān jí shì jiān
见诸世间普入其身，于 中 明见一切世间及世间
fǎ yú zhū shì jiān jí shì jiān fǎ jiē wú suǒzhuó fó zǐ shì míng pú
法，于诸世间及世间法皆无所著。佛子！是名菩
sà mó hē sà dì yī pǔ guāngmíng dà sānmèishànqiǎo zhì
萨摩诃萨第一普 光 明大三昧善 巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà miàoguāngmíngsānmèi
“佛子！云何为菩萨摩诃萨妙 光 明三昧？
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà néng rù sānqiān dà qiān shì jiè wēichén
佛子！此菩萨摩诃萨能入三千大千世界微尘
shù sānqiān dà qiān shì jiè yú yī yī shì jiè xiànsānqiān dà qiān shì jiè
数三千大千世界，于一一世界现三千大千世界
wēichén shù shēn yī yī shēnfàngsānqiān dà qiān shì jiè wēichénshù
微尘数身，一一身放三千大千世界微尘数

guāng yī yī guāngxiàn sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù sè yī yī
光，一一光现三千大千世界微尘数色，一一
sè zhào sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù shì jiè yī yī shì jiè zhōng
色照三千大千世界微尘数世界，一一世界中
tiáo fú sān qiān dà qiān shì jiè wēi chén shù zhòngshēng shì zhū shì jiè
调伏三千大千世界微尘数众生。是诸世界
zhǒngzhǒng bù tóng pú sà xī zhī suǒ wèi shì jiè zá rǎn shì jiè qīng
种种不同，菩萨悉知，所谓世界杂染、世界清
jìng shì jiè suǒ yīn shì jiè jiàn lì shì jiè tóng zhù shì jiè guāng
净、世界所因、世界建立、世界同住、世界光
sè shì jiè lái wǎng rú shì yī qiè pú sà xī zhī pú sà xī rù
色、世界来往；如是一切，菩萨悉知，菩萨悉入。
shì zhū shì jiè yì xī lái rù pú sà zhī shēn rán zhū shì jiè wú yǒu zá
是诸世界亦悉来入菩萨之身，然诸世界无有杂
luàn zhǒngzhǒng zhū fǎ yì bú huàimiè fó zǐ pì rú rì chū rào xū
乱，种种诸法亦不坏灭。佛子！譬如日出绕须
mí shān zhào qī bǎoshān qí qī bǎoshān jí bǎoshānjiān jiē yǒuguāng
弥山、照七宝山，其七宝山及宝山间皆有光
yǐng fēn míngxiǎnxiàn qí bǎoshānshàng suǒ yǒu rì yǐng mò bù xiǎnxiànshān
影分明显现，其宝山上所有日影莫不显现山
jiān yǐngzhōng qí qī shānjiān suǒ yǒu rì yǐng yì xī xiǎnxiànshānshàngyǐng
间影中，其七山间所有日影亦悉显现山上影
zhōng rú shì zhǎnzhuǎn gèngxiāngyǐngxiàn huòshuō rì yǐngchū qī bǎo
中；如是展转，更相影现，或说日影出七宝
shān huòshuō rì yǐngchū qī shānjiān huòshuō rì yǐng rù qī bǎoshān
山，或说日影出七山间，或说日影入七宝山，
huòshuō rì yǐng rù qī shānjiān dàn cǐ rì yǐnggèngxiāngzhàoxiàn wú
或说日影入七山间；但此日影更相照现，无
yǒubiān jì tǐ xìng fēi yǒu yì fù fēi wú bú zhù yú shān bù lí
有边际，体性非有，亦复非无，不住于山，不离
yú shān bú zhù yú shuǐ yì bù lí shuǐ fó zǐ pú sà mó hē sà
于山，不住于水，亦不离水。佛子！菩萨摩诃萨
yì fù rú shì zhù cǐ miàoguāngguǎng dà sānmèi bú huài shì jiān[31] ān
亦复如是，住此妙光广大三昧，不坏世间[31]安
lì zhī xiàng bú miè shì jiān zhū fǎ zì xìng bú zhù shì jiè nèi bú zhù
立之相，不灭世间诸法自性；不住世界内，不住

[31] 丽本：界；永乐北藏本及龙藏本：间

shì jiè wài yú zhū shì jiè wú suǒ fēn bié yì bú huài yú shì jiè zhī xiàng
世界外；于诸世界无所分别，亦不坏于世界之相；

guān yī qiè fǎ yī xiàng wú xiàng yì bú huài yú zhū fǎ zì xìng zhù zhēn
观一切法一相无相，亦不坏于诸法自性；住真

rú xìng héng bù shě lí fó zǐ pì rú huàn shī shàn zhī huàn shù
如性，恒不舍离。佛子！譬如幻师善知幻术，

zhù sì qú dào zuò zhū huàn shì yú yī rì zhōng yī xū yú qǐng huòxiàn
住四衢道作诸幻事，于一日中一须臾顷，或现

yī rì huòxiàn yī yè huò fù xiànzuò qī rì qī yè bànyuè yī yuè
一日，或现一夜，或复现作七日七夜、半月一月、

yī nián bǎi nián suí qí suǒ yù jiē néng shì xiànchéng yì jù luò quán
一年百年，随其所欲皆能示现城邑聚落、泉

liú hé hǎi rì yuèyún yǔ gōngdiàn wū zhái rú shì yī qiè mǐ bú jù
流河海、日月云雨、宫殿屋宅，如是一切靡不具

zú bù yǐ shì xiànjīng nián suì gù huài qí gēnběn yī rì yī shí bù
足；不以示现经年岁故，坏其根本一日一时；不

yǐ běn shí jí duǎn cù gù huài qí suǒxiàn rì yuènián suì huànxiàng
以本时极短促故，坏其所现日月年岁；幻相

míngxiàn běn rì bú miè pú sà mó hē sà yì fù rú shì rù cǐ miào
明现，本日不灭。菩萨摩诃萨亦复如是，入此妙

guāngguǎng dà sānmèi xiàn ē sēng qí shì jiè rù yī shì jiè qí ē
光广大三昧，现阿僧祇世界入一世界。其阿

sēng qí shì jiè yī yī jiē yǒu dì shuǐ huǒ fēng dà hǎi zhūshān
僧祇世界一一皆有地、水、火、风、大海、诸山、

chéng yì jù luò yuán lín wū zhái tiāngōng lónggōng yè
城邑、聚落、园林、屋宅、天宫、龙宫、夜

chāgōng qián tà pó gōng ē xiū luó gōng jiā lóu luó gōng jǐn nà
叉宫、乾闼婆宫、阿修罗宫、迦楼罗宫、紧那

luó gōng mó hóu luó qié gōng zhǒngzhǒngzhuāngyán jiē xī jù zú yù
罗宫、摩睺罗伽宫，种种庄严皆悉具足。欲

jiè sè jiè wú sè jiè xiǎoqiān shì jiè dà qiān shì jiè yè xíng
界、色界、无色界，小千世界、大千世界，业行

guǒbào sǐ cǐ shēng bǐ yī qiè shì jiān suǒ yǒu shí jié xū yú
果报，死此生彼。一切世间所有时节、须臾、

zhòu yè bànyuè yī yuè yī suì bǎi suì chéng jié huài jié
昼夜、半月、一月、一岁、百岁、成劫、坏劫，

zá rǎn guó tǔ qīngjìng guó tǔ guǎng dà guó tǔ xiá xiǎoguó tǔ
杂染国土、清净国土、广大国土、狭小国土，

yú zhōng zhū fó chūxīng yú shì fó chà qīng jìng pú sà zhòng huì zhōu zā
于 中 诸佛出兴于世，佛刹清净，菩萨 众 会周 匝
wéi rào shéntōng zì zài jiào huà zhòng shēng qí zhū guó tǔ suǒ zài fāng
围绕，神 通 自在，教化 众 生。其诸国土所在方
chù wú liàng rén zhòng xī jiē chōng mǎn shū xíng yì qù zhǒng zhǒng zhòng
处，无 量 人 众 悉皆 充 满，殊形异趣 种 种 众
shēng wú liàng wú biān bù kě sī yì qù lái xiàn zài qīng jìng yè lì
生 无 量 无边不可思议，去、来、现在清净业力
chū shēng wú liàng shàng miào zhēn bǎo rú shì děng shì xián xī shì xiàn
出 生 无 量 上 妙 珍 宝。如是等 事，咸悉示现，
rù yī shì jiè pú sà yú cǐ pǔ jiē míng jiàn pǔ rù pǔ guān pǔ sī
入一世界。菩萨于此普皆明见，普入普 观，普思
pǔ liǎo yǐ wú jìn zhì jiē rú shí zhī bù yǐ bǐ shì jiè duō gù huài cǐ
普了，以无尽智皆如实知，不以彼世界多故坏此
yī shì jiè bù yǐ cǐ shì jiè yī gù huài bǐ duō shì jiè hé yǐ gù
一世界，不以此世界一故坏彼多世界。何以故？
pú sà zhī yī qiè fǎ jiē wú wǒ gù shì míng rù wú mìng fǎ wú zuò fǎ
菩萨知一切法皆无我故，是名入无 命 法、无作法
zhě pú sà yú yī qiè shì jiān qín xiū xíng wú zhēng fǎ gù shì míng zhù
者；菩萨于一切世间勤修行无 诤 法故，是名住
wú wǒ fǎ zhě pú sà rú shí jiàn yī qiè shēn jiē cóng yuán qǐ gù shì
无我法者；菩萨如实见一切 身皆从 缘起故，是
míng zhù wú zhòng shēng fǎ zhě pú sà zhī yī qiè shēng miè fǎ jiē cóng
名住无 众 生 法者；菩萨知一切 生 灭法皆从
yīn shēng gù shì míng zhù wú bǔ qié luó fǎ zhě pú sà zhī zhū fǎ běn
因 生 故，是名住无补伽罗法者；菩萨知诸法本
xìng píng děng gù shì míng zhù wú yì shēng wú mó nà pó fǎ zhě pú
性平 等故，是名住无意 生 、无摩纳婆法者；菩
sà zhī yī qiè fǎ běn xìng jì jìng gù shì míng zhù jì jìng fǎ zhě pú sà
萨知一切法本性寂静故，是名住寂静法者；菩萨
zhī yī qiè fǎ yī xiàng gù shì míng zhù wú fēn bié fǎ zhě pú sà zhī
知一切法一 相故，是名住无分别法者；菩萨知
fǎ jiè wú yǒu zhǒng zhǒng chā bié fǎ gù shì míng zhù bù sī yì fǎ zhě
法界无有 种 种 差别法故，是名住不思议法者；
pú sà qín xiū yī qiè fāng biàn shàn tiáo fú zhòng shēng gù shì míng zhù
菩萨勤修一切方 便，善 调伏 众 生 故，是名住
dà bēi fǎ zhě
大悲法者。

fó zǐ pú sà rú shì néng yǐ ē sēng qí shì jiè rù yī shì
“佛子！菩萨如是能以阿僧祇世界入一世
jiè zhī wú shù zhòngshēngzhǒngzhǒngchā bié jiàn wú shù pú sà gè gè
界，知无数众生种种差别，见无数菩萨各各
fā qù guān wú shù zhū fó chùchùchūxīng bǐ zhū rú lái suǒyǎnshuō
发趣，观无数诸佛处处出兴；彼诸如来所演说
fǎ qí zhū pú sà xī néng lǐng shòu yì jiàn zì shēn yú zhōng xiū xíng
法，其诸菩萨悉能领受，亦见自身于中修行；
rán bù shě cǐ chù ér jiàn zài bǐ yì bù shě bǐ chù ér jiàn zài cǐ bǐ
然不舍此处而见在彼，亦不舍彼处而见在此，彼
shēn cǐ shēn wú yǒu chā bié rù fǎ jiè gù cháng qín guān chá wú yǒu
身、此身无有差别。入法界故，常勤观察无有
xiū xī bù shě zhì huì wú tuì zhuǎn gù rú yǒuhuàn shī suí yú yī chù
休息，不舍智慧无退转故。如有幻师随于一处
zuò zhūhuànshù bù yǐ huàn dì gù huài yú běn dì bù yǐ huàn rì gù
作诸幻术，不以幻地故坏于本地，不以幻日故
huài yú běn rì pú sà mó hē sà yì fù rú shì yú wú guó tǔ xiànyǒu
坏于本日。菩萨摩诃萨亦复如是，于无国土现有
guó tǔ yú yǒuguó tǔ xiàn wú guó tǔ yú yǒuzhòngshēngxiàn wú zhòng
国土，于有国土现无国土；于有众生现无众
shēng yú wú zhòngshēngxiànyǒuzhòngshēng wú sè xiàn sè sè xiàn
生，于无众生现有众生；无色现色，色现
wú sè chū bú luànhòu hòu bú luànchū pú sà liǎo zhī yī qiè shì fǎ
无色；初不乱后，后不乱初。菩萨了知一切世法
xī yì rú shì tóng yú huànhuà zhī fǎ huàn gù zhī zhì huàn zhī
悉亦如是，同于幻化。知法幻故，知智幻；知
zhì huàn gù zhī yè huàn zhī zhì huàn yè huàn yǐ qǐ yú huàn
智幻故，知业幻；知智幻、业幻已，起于幻
zhì guān yī qiè yè rú shì huànzhě bù yú chùwài ér xiàn qí huàn
智，观一切业如世幻者，不于处外而现其幻，
yì bù yú huànwài ér yǒu qí chù pú sà mó hē sà yì fù rú shì bù
亦不于幻外而有其处。菩萨摩诃萨亦复如是，不
yú xū kōngwài rù shì jiān yì bù yú shì jiānwài rù xū kōng hé yǐ gù
于虚空外入世间，亦不于世间外入虚空。何以故？
xū kōng shì jiān wú chā bié gù zhù yú shì jiān yì zhù xū kōng pú sà
虚空、世间无差别故，住于世间亦住虚空。菩萨
mó hē sà yú xū kōngzhōngnéngjiàn néng xiū yī qiè shì jiānzhǒngzhǒng
摩诃萨于虚空中能见、能修一切世间种种

chā bié miàozhuāngyán yè yú yī niànqǐng xī néngliǎo zhī wú shù shì jiè
差别妙 庄 严业，于一念顷悉能了知无数世界

ruò chéng ruò huài yì zhī zhū jié xiāng xù cì dì néng yú yī niànxiàn
若 成 若坏，亦知诸劫相续次第；能于一念现

wú shù jié yì bú lìng qí yī niànguǎng dà pú sà mó hē sà dé bù
无数劫，亦不令其一念 广 大。菩萨摩诃萨得不

sī yì jiě tuō huàn zhì dào yú bǐ àn zhù yú huàn jì rù shì huàn
思议解脱幻智，到于彼岸；住于幻际，入世幻

shù sī wéi zhū fǎ xī jiē rú huàn bù wéi huàn shì jìn yú huàn zhì
数，思惟诸法悉皆如幻；不违幻世，尽于幻智，

liǎo zhī sān shì yǔ huàn wú bié jué dìngtōng dá xīn wú biān jì rú
了知三世与幻无别，决定通达，心无边际。如

zhū rú lái zhù rú huàn zhì qí xīn píngděng pú sà mó hē sà yì fù
诸如来住如幻智，其心平等；菩萨摩诃萨亦复

rú shì zhī zhū shì jiān jiē xī rú huàn yú yī qiè chù jiē wú suǒzhuó
如是，知诸世间皆悉如幻，于一切处皆无所著、

wú yǒu wǒ suǒ rú bǐ huàn shī zuò zhūhuàn shì suī bù yǔ bǐ huàn shì
无有我所。如彼幻师作诸幻事，虽不与彼幻事

tóngzhù ér yú huàn shì yì wú mí huò pú sà mó hē sà yì fù rú shì
同住，而于幻事亦无迷惑；菩萨摩诃萨亦复如是，

zhī yī qiè fǎ dào yú bǐ àn xīn bú jì wǒ néng rù yú fǎ yì bù yú
知一切法到于彼岸，心不计我能入于法，亦不于

fǎ ér yǒucuòluàn shì wéi pú sà mó hē sà dì èr miàoguāngmíng dà
法而有错乱。是为菩萨摩诃萨第二妙 光 明大

sānmèishànqiǎo zhì
三昧善 巧智。

大方广佛华严经卷第四十

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóngxuān gāochāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三
xián děng jué yì yōuxuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yánquán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

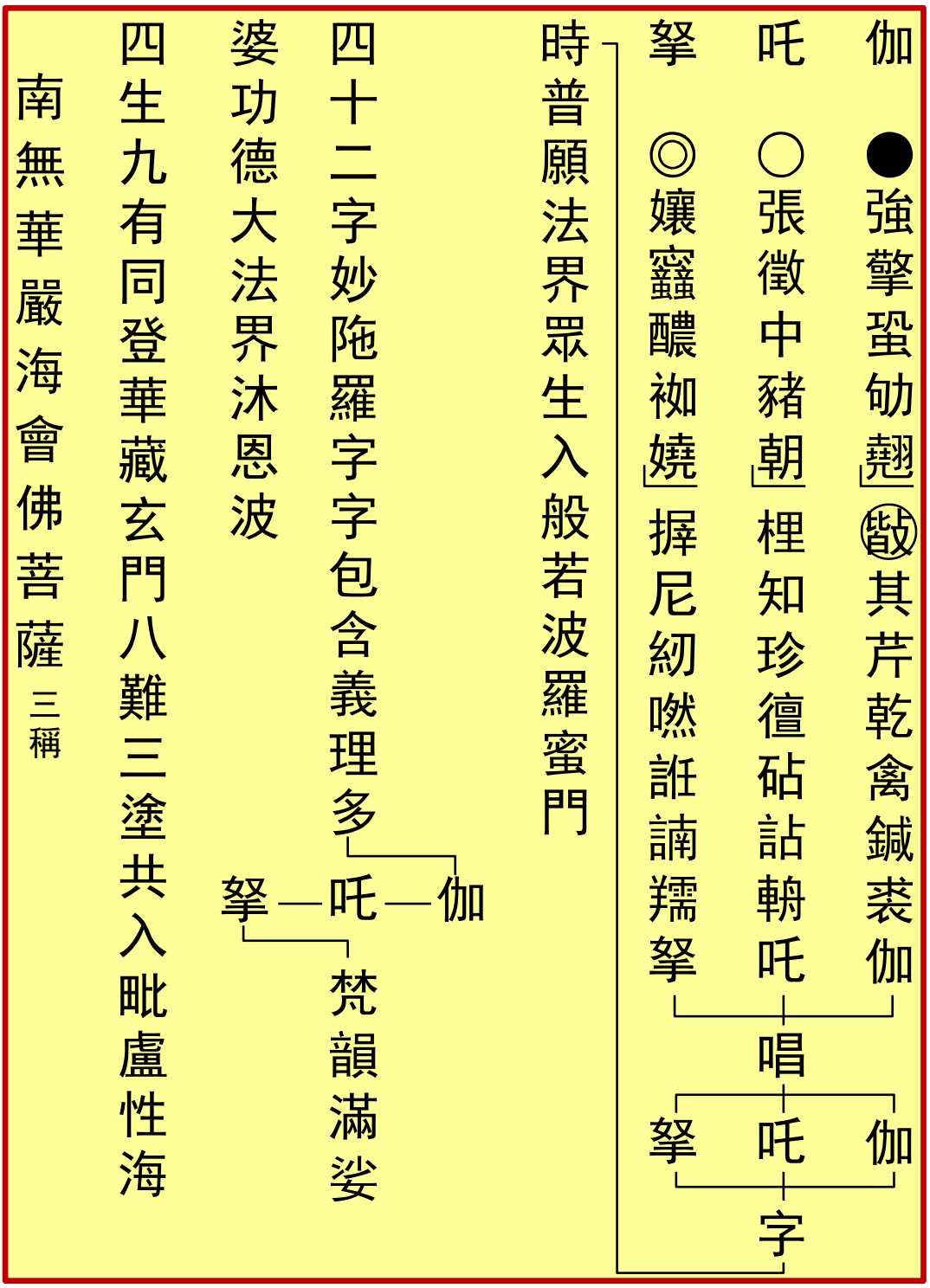

qao qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao

34. 伽 強 擎 蛩 劬翹 㬎其芹乾禽鋮裘伽

chàngqao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 伽字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén

门.

zhao zhangzhengzhongzhuzhaozhai zhi zhinzhanzhinzhanzhou
35. 吒 張 徵 中 豬 朝 梩 知 珍 徻 砧 詀 輈
zhao chàngzhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō
吒 唱 吒 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波
luó mì mén
罗 蜜 门.

nao nang nengnong nu nao nai ni nin nan nin nannounao
36. 拏 孃 蠿 醲 袽 嬈 摨 尼 紉 嘫 誑 諵 羺 拏
chàngnao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 拏 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō qao
四 十 二 字 妙 陀 罗. 字 字 包 含 义 理 多. 伽.
zhao nao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒. 拏. 梵 韵 满 娑 婆. 功 德 大. 法 界 沐 恩 波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九 有. 同 登 华 藏 玄 门. 八 难 三 途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com